

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ד

ס פ ר

שיחות צדיקים

ישמחו ר'המונים ויגילו ר'משהוקקים לשמוע שיחות נוראות וסיפורי
 נפלאות מהלדיקים האמתיים אשר ראינו בעינינו ואשר שמענו
 מהם כדאיתא בספרים אשר הסיפורים מהלדיקים מה שנעשה עמם
 זאת הגדולות אשר עשו הוא דבר גדול מאוד כי הרשימה שנעשה אותו
 הלדיק שמספרין ממנו על ידי עבודתו את השם יהצרך זאת הרשימה
 נתעוררת בעת שמספרין מהלדיק והוא מעוררת להשי"ת בהתעוררת
 גדול ובחשק נמרץ וכמה לדיקים גדולים סיפרו שעיבור ההתעוררת
 שלהם להשי"ת היה ע"י סיפורי מעשיות מהלדיקים וזה הצעיר לבס להשי"ת
 וזכו למה שזכו-אשרי להם ובספר ליקוטי מהר"ן כתוב בזה"ל מה
 שמספרין מופתים מהלדיקים שבמדינות קיר"ה הוא מחמת שאנשיהם
 הם אנשים כשרים ומאמינים בהלדיקים כי ע"י אמונה בדברי לדיקים
 עי"ז נתגלין מופתים כי באמת הלדיק מלא מופתים וכשהוא מאמין
 בהלדיק ונותן עיניו ולבו על כל דבריו ועל כל דיבור ודיבור ומאמין בכל
 דבריו אמת ולדק ובכוונה מכוונת והח"כ כשצא לביתו כל מה שיאירע
 אותו הוא מהכל היטב על כל דבר שיאירע לו ומזין למפרע בדברי
 הלדיק שדיבר עמו בהיותו אלו שזה היתה כוונת הלדיק שרמז לו בתוך
 דברים שדיבר עמו יכן כל דבר ודבר שיזדמן לו הוא מולא הכל בדברי
 הלדיק למפרע שרמז לו שיהיה כן נמצא שנעשה ונתגלה מופתים עי"ז
 עכ"ל לזאת אמרתי להכי השפל חלקט השיחות והמעשיות אשר שמעתי
 ממגידי אמת כי מילדותי נהגלתי בין יראים ועובדי ד' והאבחי לשמוע
 מהם מה שסיפרו מהלדיקים אשר נהגדלו ביניהם וחשבתי בלבי הנה
 ימיו ושנותיו של אדם כלל יעברו ומוכרח כל נברא להיות נעדר ונפסד
 מעולם הזה אמנם המעשיות מהלדיקים לא יתכן להיותם נשכחים מהעולם
 ובפרט שהם מלאים מוסר ויראת ד' ואמרתי בלבי לחבר המעשיות
 והשיחות בספר ויחקו בעט ברזל ועופרת וכנסמורות נטועים דברי בעלי
 אסיפות כמאמר ההכם והחסיד בס' חובת הלבבות והוספתי משלי חיזה
 דברים אשר חנני ה' וכל מקום שלא כתבתי מצטן מי ילאו הדברים ידע
 הקורא החביב כי תמני הנעיר הם ובמכתי בזה על המדרש רבה פ'
 תוריע פ' עו אמר ר' סימון ב' דברים נהנבא בארי ולא היה בהן כדי
 ספר ונעפלו ביבציהו וידעתי נאמנה אשר אנשים כערכינו יתענגו מהסיפורי
 ומהשיחות ההם כדאיתא במ"ר שה"ש אמר ר' לוי לנעצר היתה הפרומה
 מלויה והיה האדם מתאוה לבמוע דבר מבנה והלנה ועבדיו באין הפרומה
 מלויה וביותר שהם חולים מן הביעבוד אין מצקשים לשמוע אלא דברי
 ברכות ונחמות ואהלה פני הקודש-גל יאשי-על אשר כתבתי מעשיות
 מהלדיקים

מהצדיקים הקודמים וכתבתי מאוחר כי רק מה שהזכרתי ברעיוני כתבתי
חכות הנדיקים הנזכרים פה בחיבור הזה יגן עלינו ועל זרענו ועכ"ל
עד עולם אמן :

שמעתי בשם הרבי ר' אלימלך ז"ל ואחיו הרבי ר' זוסיא ז"ל ששאל את
אחיו הרבי ר' אלימלך ז"ל בזה הלשון ברודער לעב הלל כתב
בספרים הקדושים אשר כל הנשמות נכללו בנדרם הראשון ומסתמא אנהו
היינו ג"כ אז בעת שאכל אדם הראשון מעה"ד ומדוע לא מנענו אותו
מלאכול השיב לו הרבי ר' אלימלך ז"ל אחי. הלל הוכרחנו להניח אותו
לאכול כ"א לאו היה גשאר אללו השקר מהנחש אשר הסית אותה ונפקחו
עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע ותוכלו לברוא עולמות לואת
מוכרת היה לאכול לראות אנפ"י שאכל הוא רק אדם ולא יותר עכ"ל ודפח"ת:

בשם הרבי ר' שמעלקא ז"ל סניקלשפורג

בשעת קריעת ים סוף בקשו המלאכים לומר שירה לומר הקב"ה מעשה
ידי טבעו בים ואתם אומרים שירה במס' סנהדרין דף ל"ט ע"ב
עיי"ש ואמר הרבי ר' שמעלקא ז"ל דהנה כתב בהחיל של סנהדרין אשר
הקב"ה פתח אזניהם ושמעו השירה של חיות הקודש ופרחו נשמתן והנה
כאן בקי"ם בקשו מלאכי השרת לומר שירה שישמעו המלאכים את השירה
ותפרח נשמתן אמר הקב"ה מעשי ידי טבעו בים היינו התינוקת שהושלכו
ליאור, ואתם אומרים שירה הלל לריך להיות מדה כנגד מדה לכן
מוכרחין שיטבעו בים ודפח"ת :

שמעתי מהגדק ר' שלמה סופר ז"ל מדאלינע שהיה פעם אחת בקאסיב
אלל הגדק ר' מענדלי זללה"ה ציו"ט שני של חג הסוכות וסיפר
בזה הלשון שביום הושענא רבה אחר התפלה בלל הרב להסוכה והעולם
שלו כבר היו מבוזים אלל השולחן. וצבאו על הפתח מהסוכה אמר
לעולם גוט יום טוב. והיית אך שמח. היום הוא כ"א יום בחודש. אך
הם אופיות יה"ו שמח למפרע אותיות חמש הוא ה' אחרונה וגשלים השם
אתם אומרים עלי שאני הזקן מכס ותאמרו אלי אך הלל אתם הרבים
ומהראוי לי לומר לכם אך לכן נהיה כלנו שמחים. ואח"כ נטלידיו לילך
להשולחן וזיכך המוליד פתח ואמר כשישבין להשולחן מהראוי לראות
שהיו כל המסובים באחדות כי כשהולכין להשולחן אזי הם"א ר"ל הולך
ג"כ להשילחן ולזה נטלים לידים ואומרים זה חלק אמנם אם המסובים
הם באחדות אזי הם"א הולך לו מהשולחן ולזה נאמר ואקחה פת לחם.
לחם הוא לשון זיווג היינו אחדות וקצרו לבכס. **לב אחד כמו שפירש**
רש"י

רש"י ז"ל היינו כבתהיו כולכם באחדות. אחר תעבורו. אזי הם"א יעצור מכם. ואח"כ שאל האם אמרתי כוב. והשיב אחד מהמאמרים והוא היה מא"י ואמר יאה. השיב הוא ז"ל בזה הלשון איך הוא חשיבות גדול כדאיתא בגמרא אמר ר' יוד ופירש"י ז"ל הוא שם חכם וארץ ישראל הוא חשיבות גדול ומכש"כ איך מארץ ישראל הוא ודאי חשיבות גדול. נא כשמסכימין שהדברים טובים נעשה מזה תיקון בעולמות העליונים ע"כ שמעתי : הרב הלדיק הקדוש המפורסם מוה"ר לבי ז"ל מזידיטשוב אמר אשר בפסוק כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת. שם מרומזים כל הלכות חטבה כף ר"ת פחות ד' היינו שמלותיו למטה מעשרים אחת אחת ר"ת א' ח' תמנה היינו שיתחיל מאחד עד שמונה כב"ה עשרה ר"ת עד שתכלה רגל הבוקר זהב ר"ת זמנו בין השמשות מלאה ר"ת מלותה להדליק אהל הפתח קטורת ר"ת קרוב טפת ורוחב תדליק כן שמעתי ודפח"ח : בשם הרב הלדיק הקדוש מוה"ר מנחם מענדל זלללה"ה מקאסיב על מאמר הגמרא הרולה לנכך יין על גבי המזבח ימלא גרוגס של ת"ח יין ואמר הרב הקדוש ז"ל הנ"ל כי בזמן שבהמק"ד היה קיים אם נכשל חכם באיזה עזירה ח"ו היה מביא קרבן ומקריב על גבי המזבח והיה מתודה עליו והיה המזבח נוכח עליו עכשיו משחרב בהמק"ד לריבין לבוא להתלמד חכם להלדיק הדור ויתודה לפניו ולהנחות להת"ח מנכסיו כדאיתא בת"א פ"ב וז"ל מכאן אהרו כל זמן שביה המקדש קיים מזבח כפרה הוא לישראל בכל מקומות מושבותיהם וזמן שאין בית המקדש קיים תלמידי חכמים הם כפרה להם לישראל בכל מקומות מושבותיהם ועיי"ש ופירושו אמנם דרך העולם להתבייש בפני הלדיק לפרט ולהודישו את חטאיו. לכן יש לזה עלה ימלא גרוגס של ת"ח יין ונעשה הלדיק מבושם ומודיע הלדיק אותו כד"א והודעתי את חוקי האלהים ע"כ ודפה"ח עוד מן הלדיק הנ"ל המאיר לארץ ולדורים עליה ברחמים אם האנשים הדורים על הארץ יהיו אוהבים זא"ז (ברחמים מלשון אהבה) אז יהיה אור על כל העולם עכ"ש :

עוד בשם הצדיק הנ"ל

ויוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם הקב"ה שמח בלבבם של ישראל כי הוא מבין אל כל מעשיהם כי אם אדם עושה איזה רמיה הוא בעצור השי"ת היינו לכבד את השבת ויו"ט ולשלם שכר לימוד לבניו. עוד בשם הלדיק הנ"ל שמעתי מהרב ר' משה ז"ל שהיה אב"ד בק"ק בראדטשין שאמר בשם אדמו"ר הנ"ל על פסוק והוא עומד עליהם החם

טען ויאמרו וחמור הצדיק הנ"ל שהוא על דרך משל כמו הצדיק ר' אייזיק
צנז"ה בעהמ"ח ספר ברית כהונת עולם והוא היה צדיק גדול ומקודם
היו נוסעין להצדיק הנ"ל ואמ"כ שהתחיל להתנוקף הצדיק ר' פנחס ז"ל
מקארין ה' כל העולם כפופים לה"ר פנחס הנ"ל ונשאר הוא מבלי
אנשים על שולחנו בשבת ובימים הקדמונים לא היו בעלי עגלות רק
יהודים והיה שולח לבקש להבעלי עגלות שצאו עם האנשים להצדיק ר'
פנחס ז"ל והוא היה מבקש לבעלי עגלות שלהם שיאכלו אצלו אמנם הוא
היה בעל מוח גדול ולא היה אוכל רק מעט מזער לזאת לא היו רואים
הבעלי עגלות לאכול אצלו ושלא אליהם לבקשם שיצואו אצלו ודיבר עמהם
משחת ומשבולת ומסוכים כדי שיאכלו אצלו ע"כ המשל כמו כן היה
הבא כי מלאך נקרא עומד וצדיק נקרא הולך וחשב אברהם בלבו אם
יהיה הולך אז לא יאכלו אצלו לזאת והוא עומד עליהם וגעשה ג"כ
עומד כדי שיאכלו אצלו ע"כ .

עוד מהצדיק הנ"ל

ספר לי הרב מו"ה וואלזי שהיה מו"ל בק' דאלינע שהיה רגיל לכופ
בכל פעם לקאסיב להרבי ר' מענדלי ז"ל פעם אחת דיבר עם
גיסו ר' יעקב שהיו קורין אותו ר' יאנקילע והפליא בעיניו את הצדיק
הנ"ל עד שעשה לו רעון ליסע עמו לקאסיב ונסעו שניהם עלן שבת
וכשהיו מסובין על השולחן נתן הצדיק הנ"ל ללגנא יין לגיסו ה"ר יעקב
והרבי ר' וואלזי לא נתן יין ועלה בדעתו הן אתי נוסע מימים כבירים
שלא היה לי התקרבות כזה והוא בא בפעם ראשון וקירב אותו והרגיש
סיכא הצדיק ואמר לר' וואלזי בני שלי הלא אתה חשוב וכשמוע ה"ר
וואלזי שהוא חשוב הוטב בלבו יותר משתיית היין ואחר שבת נסעו משם
לביתם ובחילה שבועות בא ה"ר וואלזי בעצמו בלי גיסו לקאסיב להצדיק
והיה שוכב על המטה והלך ה"ר וואלזי וקירב להצדיק ונתן לו שלים
אמר לו הרבי ר' מענדלי ז"ל וואלזי לעב הלא זה חיה שבועות אשר
אמרתי לך דברים ומה אמרתי לך והתחיל לחשוב בדעתו חיה דברים
דיבר לו אמר לו הרב בשאמרתי לך שאתה חשוב לא הרע בעיניך כלל
הלא מנינו בקבלת התורה שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה כה תאמר
לבית יעקב ותגיד לבני ישראל אתם ראיתם וכו' אלה הדברים אשר
תדבר אל בני ישראל ופירש"י ז"ל אלה הדברים לא פחות ולא יותר .
וקשה הלא רש"י ז"ל פירש כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים תאמר להם
בלשון רכה ותגיד לבני ישראל דברים הקשים כגידין ואיזה דיבורים הים
אומר

אומר אנשים ואיזה דיבורים היה אומר לאנשים הגאון כתיב חלה הדברי' לא פחות ולא יותר. רק הפירוש הוא כן אנשים נקראים בעלי הדעת והשכל וגנים נקראים קטני השכל ופחותי הערך ואמר הקב"ה למשה חלה הדברים אשר תדבר לא פחות ולא יותר הבעלי הדעת בח"י אנשים משבו בענמם הגאון כפי קטנות השכל שלנו למה לחנו חסודים בעיני הקב"ה כ"כ והיו הדברים האלה בדעתם דברים הקשים כגידין ולבעלי פחות הערך היו הדברים ההם בענמם דברים רכים וכאשר אמרתי לך שאתה חשוב לא הרע בעיניך כלל ודפח"ח :

מדרב הצדיק הקדוש המפורסם רבינו ר' חיים ז"ל מקאסיב מבנו של הצדיק מוה' מנחם מענדיל ז"ל :

פעם אחת דיבר עם אנשים מעינינו נוסח ספרד אשר הספרדים אומרים רגנו לדיקים בזה קודם לדוד בשמותו והאשכנזים אומרים רגנו לדיקים אחר הלל הגדול ואמר בזה הלשון כי השי"ת מושיע לכל אחד ואחד מ"ישראל. והחסידים שמחים בעוד שגור להם ומקיים לישועה שהשי"ת יושיע להם ולזה שמחים תיכף ור"ת של רגנו לדיקים בד' ר"ת בדר היינו בעוד שגור להם מנגנים ושמחים על הישועה שיהי' להם והאנשים הפשוטים שמחים אז כשבא להם הישועה לזאת אומרים רגנו לדיקים אחר הלל הגדול והשיב חסיד אחד מהעומדים שם ואמר רבי הגה אומרים בשם הרב הקדוש מוה' משה ליב ז"ל מהאכזב שאמר יעלו חסידים בכבוד ירגנו על משכבותם. ואמר רבש"ע הגה העת שיבחנו חסידים בכבוד וברב טוב כי ירגנו על משכבותם פירוש שהם מנגנים חסידים על משכבותם (שקורין גליינט) אמר הגדוק ר' חיים ז"ל זה פלא הנה שמעתי דברים כאלו מהגדוק מוה' משה ליב ז"ל וזאת לא שמעתי.

עוד בשם הצדיק השני

בפסוק ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים. וקשה על לשון וחטאתי שהוא לשון עבר ומהראוי לכתוב וחטאת לאלהים גם מאמר הגמרא האומר אטמא ואשיב אטמא אין מספיקין בידו לעשות תשובה וקשה כפל הלשון. אמנם מחמת שמוזה לעשות תשובה. ומי שהוא קדוש מבטין ולא עבירה שום עבירה לא יכול לקיים המזה של תשובה רק אם יעשה חזרה נודנד מעבירה וזאת אמרה לו אשת פוטיפר בלא אתה לדיק ואין לך על מה לעשות תשובה ואם תעבור העבירה הזאת פוכל לקיים מלות תשובה והשיב לה יוסף הגדוק ואיך אעשה הרעה הגדולה

האמת וחזאתי לאלקים היינו שכבר חזאתי לאלקים ויש לי מכבר על מה לעשות תשובה ובוזה נכון כפל הלשון אחטא ואשיב אחטא ואשיב כי בפעם אחת יכול להיות שרולה לעשות איזה דבר בכדי לקיים מלות תשובה אולם אם אומר שני פעמים היינו שמכבר יש לו על מה לעשות תשובה ורולה עוד לחטוא לזה אין מספיקין בידו לעשות תשובה. עוד בשם הדיק הנ"ל וירא ישראל את בני יוסף ופירש"י ז"ל ביקש לברכם וגמלתקה שכינה ממנו לפי שעתיד ירבעם ואחאב ללאת מאפרים ויהוא ובניו ממנשה ואמר הדיק הנ"ל אשר בתיבת בני מרומז כל זאת כי הראשי תיבות של בני היא ירבעם בן נבט גם יהוא בן נמשי .

בשם הרב הצדיק הגאון מענריל ז"ל

שמעתי מהלדיק ר' שלמה סופר ז"ל מדאלינע פעם אחת היו כמה לדיקים יושבים מסובים על סעודת ר"ח ניסן בק"ק זידטשוב והר' שלמה ז"ל היה ג"כ הוא מיסב עממן ובעת הסעודה אמר הדיק הרב ר' שמעון ז"ל מיעריםלאב הגה אנהנו אוכלים כאנשים פשוטים רק הרב מראזויל אוכל עם כוונות. ואמר הרב מראזויל ז"ל בחשאי לאחד מהמסובין אשר בזו הרגע עלה על דעתו איזה כוונת אכילה והרגיש הרבי ר' שמעון ז"ל תיכף. ואחר הסעודה היו מביאין אגוזים להשולחן אמר ה"ר שלמה ז"ל הלא היום ראש השנה כי באחד בניסן ראש השנה ובר"ה אינו נכון לאכול אגוזים רק היום אפשר מותרים לאכול אגוזים. אמר הרב מראזויל ז"ל היום בוודאי מותרים לאכול אגוזים כי אגוז בגימ' טוב ופשרה פעמים טוב בגימ' ניסן כי השם א"ה ו"ה" היו"א מפסוק את השמים ואת הארץ ונקרא גושפנקא דמלכה י' פעמים א' מספר י' פעמים ה' מספר כ' י' פעמים ו' מספר ס' י' פעמים ס' מספר כ' עולה גימ' ניסן וזה שפירש רש"י ז"ל אותו היום נטל עשר עשרות ודפח"ח.

בשם הרב הצדיק הקדוש הגאון סבארדיטשוב.

שמעתי מהרב הגאון מראזינטאב מוה' אליעזר ליפא ז"ל שאמר בשם שאמר בשם הרב הגאון הקדוש מוה' לוי ילחק זללה"ה מצאריטשוב ששאלו להרב הקדוש הנ"ל מאמר בתיקונים ארביסר בראשית עלה אחמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' וכו' וסמוך לראשית בכורי אדמתך לא תבשל גדי בחלב אמו מה האי לגבי האי. קס"ר ש' על רגלו פתח בקלל סגיא ואמר אליהו נחית הכא ברשותא דמאריך ואנהיר עיניו דאילן

דאלין סבין צהאי מלה דלא יחון למיכל צשר צחנצ ואמר הקדוש הנ"ל
 דזה מפורש בחוס' חולין ריש כל הבשר שאמרו מה דאיתא בחוס' צשר
 בחלב נהג בארץ ובח"ל ולמה אשמעינן זאת בחוספתא והא מילתא
 דפשוטא היא שכל דבר שהוא חובת הגוף נהג בארץ ובח"ל ותיירו שם
 משום דה"א לדרוש סמיכות ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' וכו'
 לא תבשל גדי בחלב אמו בזמן דביכורים נהג צשר בחלב ובזמן דאין
 ביכורים נהגת אין צשר בחלב נהגת לבן אשמעינן בפוספתא דצשר
 בחלב נהג בזמן הזה וזה נאמר בחיקונים הקדוש וסמוך לראשית בכורי
 אדמתך לא תבשל גדי וכו' מה האל לגבי האל כלומר מה סמיכות יש
 לזה קס ר"ש על רגליו פתח בקלא סגיא ואמר אליהו אליהו נחית הכא
 ברשותא דמרחך אינהיר עיניהו דאלין סבין צהאי מלה דלא יחון למיכל
 צשר בחלב כי אס ידרשו סמיכות יאכלו צשר בחלב ודפח"מ.

בשם הרב הצדיק הקדוש ר' יצחק אייזיק וצלה"ה.

הרב הצדיק ר' אייזיק ז"ל מקאמרנא סיפר להרב הצדיק הקדוש ר'
 יצחק אייזיק ז"ל מזידיטשוב צשם גדול אחד אשר צעת פטירת רש"י
 ז"ל הלכו לנגדו כל הפמליא של מעלה ואמרו פנו מקום לרש"י ז"ל רק
 המלאך מט"ע לא יאל לנגדו יפן שכתוב רש"י ז"ל על פסוק ויתהלך
 חנוך את האלקים וכו' פרש"י ז"ל לדיק היה וקל צדעתו לשוב להרשיע
 לפיכך מיהר הקב"ה וסילקו קודם זמנו ע"כ וסרע צעיני המלאך מט"ע
 למה לא כתב רש"י ז"ל שנעשה מלאך וסילקו הקב"ה לשמים כמו
 צאליהו ע"כ ואמר ע"ז אדמו"ר הקדוש ר' יצחק אייזיק זללה"ה מזידיטשוב
 אני אחרן דברי קדשו של רש"י ז"ל ואמר למה כתב רש"י ז"ל לשוב
 להרשיע לכתוב לשוב לרשע ולפון להרשיע הוא פועל יולא רק הפירוש
 הוא כן דהנה האשה הרפתי אמרה לאלהיו כי צאת אלי להזכיר את עוני
 כי עד הנה הייתי לדיקת נגד בני עירי ולנגדך אין אני חשוב לכלום
 וזה שכתוב רש"י ז"ל לדיק היה וקל צדעתו לשוב להרשיע את כל העולם
 כי לנגדו היו כלם רשעים לפיכך סילקו קודם זמנו ע"כ וסיים הצדיק
 ז"ל מזידיטשוב ואמר עתה יאמר המלאך מט"ע פנו מקום לרש"י ז"ל
 כי מרלתי את פירוש רש"י ז"ל ע"כ שמעתי :

בשם גדול אחר

במשנה ה' פ"ז צסנהדרין אמר ר' יהושע בן קרחה צכל יוה דכין את
 העדים צכינוי יכה יוסי את יוסי ופירש ר"ע מצרטורה ז"ל
 אני

אני שמעתי מפני שהוא בן ארבע אותיות ועונה בנית' אלהים לכך מכנים שם בן ד' אותיות ליוסי וכתב התו"ט וז"ל כתב הרב אני שמעתי מפני שהוא בן ארבע אותיות וכו' אם שמע לא קרא בפירוש רש"י שהרי בפירש"י כתוב כל זה עכ"ל ולכאורה דברי הברטנורה המה להוכיח ולטלולא בעיני התו"ט מה שלא קרא בפ"י רש"י ושמעתי בשם גדול אחד פירוש הברטנורה. יכה יוסי את יוסי אני שמעתי פירוש שכל אחד מהעדים אומרים אני שמעתי שהמגדף אמר יכה יוסי את יוסי והנקודה לריך להיות אחר תיבת אנו שמעתי וע"ז פירוש הברטנורה ז"ל מפני שהוא בן ארבע אותיות ודברי הברטנורה המה ישרים ונכוחים ע"כ :

בשם הגאון מווילנא במשנה ג' פ"א דעריות הלל אומר מלא הין מים שאובין פוסלין את המקוה אלא שאדם חייב לומר בלשון רבי . וכתב הברטנורה ז"ל כלומר הין אינו לשון משנה אלא לשון סורה אלא כך שמע מרבותיו שמעיה ואבטליון ורמב"ם קבל מאביו ז"ל שמפני שהיו שמעיה ואבטליון גירי לזק לא היו יכולין להוליא מפיהן מלת הין והיו אומר אין במקום הין כדרך בני אדם עד היום שאינם יכולים לחסוך באותיות (אחשה) והיה הלל גם הוא אומר. אין. כמו שהיו רבותיו שמעיה ואבטליון גירי לזק אומרים עכ"ל ופירוש הגאון ז"ל מווילנא דלכאורה מלת מלא מיותר. לכתוב הלל אומר הין מים שאובין כוסלין את המקוה. אך מפני ששמעיה ואבטליון לא היו יכולין להוליא מפיהן מלת הין והיו אומרים אין במקום הין. ואם לא יכתב תיבת מלא היו יכולים לטעות ולפרש אין מים שאובין פוסלין את המקוה פירוש שמים שאובים אין פוסלין מקוה כלל לכן היו לריבין לומר מלת מלא. אמנם הלל הלא היה יכול להוליא מפיו מלת הין למה היה לו לומר מלת מלא. היה לו לומר הין מים שאובין פוסלין את המקוה ובוה הלשון לא יכולין לטעות לזה אמר שחייב אדם לומר בלשון רבו ודפח"ח: איהא בספר חסידים סימן קק"ל כל מי שגלה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב הרי גוזל מי שגילו לו כי לא גילה לו אלא לכתוב וכו' לזאת רשתי לי לזכרון מה שעלה בדעתי על מאמר הגמ' חגיגה דף י"ד ע"ב והמאמר הלו מובא בתיקונים הקדוש כמה פעמים אמר ר' עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש סהור אל סאמרו מים מים שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. והדברים סתומים. ואפשר לפרש עפ"י פשוט בהקדם פירש"י על פסוק ויאמר ה' פתאום אל משה ואל אהרן ואל מרים לאו שלשתכם אל אזהל מעד וכו' ופירש"י

ו'ל נגלה עליהם פתאום והן טמאין בדרך ארץ והיו לועקים מים מים להודיעם שיפה עשה משה שפירש מן האשה מאחר שנגלית עליו שכינה תדיר ואין עת קבועה לדיבור עכ"ל רש"י ז"ל ואמרתיו שצוה נזכר לפרש מאמר הגמרא הנ"ל אמר ר"ע לתלמידיו כשתגיעו לזבני שיש טהור היינו כשתגיעו למדרגה הזאת להיות כמו זבני שיש טהור כי כלי זבנים אינם מקבילים טומאה. אל תטמאו אתכם בדרך ארץ ולא תהיו לריקים לומר מים מים משום שאין עת קבוע לדיבור שנאמר וכו' והדברים מובנים מעצמם ע"כ

במ"ר פ' תשא דבר אחר זכור לאברהם וכו' הה"ד יד ליד לא ינקה רע אמר ר' פנחס הכהן בר חמא אם עשית מזה אל תבקש מתן שכרה מיד ליד למה שלא תנקה שאין אתה מתנקה מעוונותיך ורשע אתה נקרא שלא בקשת להנחיל לבניך כלום שאליו ביקשו אברהם יצחק ויעקב מתן שכרן של מלות בעשו הא"ך היה זרע לדיקים נמלט הא"ך היה מזכיר זכור לאברהם וליצחק ולישראל מיד וינחם ה' הו' יד ליד לא ינקה רע ע"כ לשון המדרש ואפשר לפרש שפ"ז נכון הגמרא הנותן סלע ללדקה בשביל שיה' בני הרי זה לדיק גמור וקשה למה אמרו הגמרא דוקא בשביל שיה' בני ולא בשביל עלמו וזוה המדרש ינחם דאם נותן לדקה עבור עלמו נקרא רשע ח"ו מפני שאין מניח לבניו כלום אבל אם נותן בשביל בנו נקרא לדיק גמור ע"כ בפ' בשלח וישב הים לפנות בוקר לאיתנו ופירשו חז"ל לתנאו שהתנה הקב"ה במעשה בראשית שיקרע הים לפני ישראל והמלאים יטבעו ואפשר לפרש כמבואר בס' עטרת לבי בפ' משפטים דף ק"י בשם הגדולים זללה"ה מקאזינין ושם נאמר ששמע מהמגיד הנ"ל עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו כי נודע להמקדקים כי ארבעה אותיות איתן מהפכים ליחיד ולרבים לנגלה ולנסתר העבר לעתיד כמו ה' אהיה יהיה תהיה ואנו מבקשים פני אלהינו הגם אשר עתה אין אנו זכאין וכשרים אבל לעתיד אחר הציורוי' בודאי נה' טובים וגם אבותינו כל חסדם עיקרם היו לעתיד וראוי שלא יפסוק זכות איתן לעולמי עולמים עכ"ל הקדוש עיי"ש ואמרתי דגם כאן בקריעת ים סוף הגם שלא היו ישראל זכאין שיקרע הים לפניהם אבל השי"ת ראה אז שיקבלו ישראל את התורה וזכות זה קרע הים לפניהם וזה לשון לאיתנו ע"כ.

בתיקונים דף קי"ג בעובדא דבעלי קבין דהוה רהיט כשרביטא דכנבא עבד לון קפינה ואשכחו גרמייהו לפני מערתא כהרף עין, ואפשר לומר דהקפינה היתה? בלי שום שם רק בכח האמונה גדולה של בהשי"ת

בהש"ת כמבואר בספר הקדוש דגל מחנה אפרים צפ' וישלח על פסוק
 כי במקלי עברתי את הירדן הזה וז"ל פעם א' עבר אל"ז הוא הצעש'ס
 ז"ל את הגעשטיר צלי שום שם רק היה מניח חגורו ועבר עליו ואמר
 שבאמונה גדולה הוא שעבר וכן מבואר בספר עטרת לבי על הזוה"ק צפ'
 לך דף ס' ע"א וז"ל קב הוא בכוד אמונה (אמונה בגימ' קב) ובאמונה
 עבד לן קפילה. וטובחא אחרת בכח שם מ"צ עבד לון קפילה עיי"ש:
 מה שאומרים על סיום מס' הדרן עלך והדרן עלן ומהרלוי לומר קודם
 הדרך עלן ואח"כ והדרן עלך דרך חפלה וז"ל כפי מה שכ' בזוה"ק
 פר' משפטים דף קי"ד שאלמר ר' חייא להבבא יהא רעוא דדיוקנא דילן
 תהא חקוקה בלבך כמה דדיוקנא דילך חקוק בלבן ועל זה אנו מבקשים
 בסיום המסכת הדרן עלך והדרך עלן כמה דדיוקנא דילך חקוק בלבן כמו
 כן תהא דיוקנא דילן חקוקה עליך, וכמו שבבבא בספר עבודת ישראל
 פ' עקב וז"ל כי באמת בשעה שבני ישראל עובדים עבודת הקדש ודביקי'
 בו יתבר' מה טוב ומה נעים אכן כשצריכין לילך אחר לרביהם בבזוקים
 וברחובות ביקשו אז נהיה כחיהם על לבך וע"י שהיה דיוקננו חקוקה כך
 יושפע עלינו הזכירה לכל נפרד ממך בשום ענין ע"כ. במשנה סוף מס'
 עוקצים אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק שלש
 מאות ועשרה עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש וכו' וקשה כפל הלשון
 לכל לדיק ולדיק גם למה דווקא ש"י עולמות וז"ל דהנה יש בני מיני
 לדיקים אחד שלא פגם מעולם בבית והוא נקרא לדיק ויש א' אשר תיקן
 הפגם ונקרא ג"כ לדיק ועי"ז מגיע להם ש"י עולמות כי קרי במספר
 ש"י והם תקנו הפגם ומגיע להם עולמות במספר ש"י ע"כ. במדרש
 רבה וארא פרשה ז' ועתידה גן העדן להיות לועקת ואומרת תן
 לי לדיקים אין לי עסק ברשעים ועתידה גיהנם להיות לועקת
 ואומרת אין לי עסק בלדיקים ולמי אני מבקשת רשעים וכו' עיי"ש
 זה פליאה גדולה כי נראה מזה שיובילו את הלדיקים לגיהנם ח"ו ואת
 הרשעים לג"ע, ונקדים הקדמה א' מהרב הלדיק הקדוש המקובל האלקי
 מו"ה לבי הירש זללה"ה מזידיטשוב שכתוב בספר עטרת לבי על הזוה"ק
 פ' מקץ דף קל"ד ע"ב הטוב ומטיב לרעים ולטובים והקשה שם מפני
 מה כתוב לרעים קודם וסירץ שם לרעים צעיני עלמם היינו שהם מחפשים
 בעלמם חמיד חסרונות ובאמת הם לדיקים, ולטובים היינו אפילו אותם
 שהם טובים בעלמם לפי דעתם מטיב הקב"ה עמהם ג"כ ועי"ז אמרתי
 פירוש המדרש ועתידה גן העדן להיות לועקת ואומרת תן לי לדיקים
 היינו אותם שהם לדיקים צעיני עלמם כי אותם שהם רשעים צעיני עלמם
 אין לי עסק עמהם כי מגיע להם ג"ע מלד הדין כי הם לדיקים באמת

ועמידה גיהנם נהיות לועקת ואומרת אין לי עסק בצדיקים היינו אותם שהם צדיקים בעיני עולם כי הקב"ה מטיב עמהם ג"כ ומגיע להם ג"כ גן העדן ולמי אני מבקשת לרשעים היינו אותם שהם רשעים גמורים והקב"ה אומר תנו לזה צדיקים היינו אפילו אותם שהם צדיקים בעיני עולם לפי דעתם ותנו לזה רשעים היינו רשעים גמורים שנא' לעלוקה וכו' ומוכת מזה שרק הרשעים הגמורים ילכו לגיהנם כנ"ל:

מהרב הצדיק הקדוש רבי ר' מאיריל מפרימישלאן ז"ל

פעם אחת נתוועדו למקום אחד הרבי ר' מאיריל ז"ל עם הגאון הצדיק ר' שלמה קלוגער המגיד מזכרא ז"ל אמר הרבי ר' מאיריל להמגיד כתיב ומלכי זדק מלך שלם הוליא לחם ויין והוא כהן לאל עליון ומקרא מסורס הוא דהיה צריך לכתוב ומלכי זדק מלך שלם כהן לאל עליון הוליא לחם ויין. אמנם נחזי אכן כששני צדיקים נתוועדו יחד הוא כדי שילמוד כל אחד מחבירו מדה טובה והנה הצרחה אבינו לא היה לומד כלל ויומם ולילה עסוק רק בגמילות חסדים והכנסת אורחים ושם בן נח היה לומד יומם ולילה ולא נחן אפילו חסיכה לחם לעני וכשנאספו יחד למד כל אחד מחבירו מדה טובה. וזה ומלכי זדק מלך שלם הוא שם בן נח הוליא לחם ויין פירוש שהוליא ולמד מאברהם לקיים מצות הכנסת אורחים ליתן להם לחם ויין. והוא כהן לאל עליון ואברהם למד משם בן נח לעסוק בצורה ודפה"ס:

ג"כ מהצדיק מהג"ל

ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופותר אין אותו ואני שמעתי עליך לאמור תשמע חלום לפתור אותו ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה והקשה למה נכתב שני פעמים לאמר ואמר הרבי ר' מאיריל ואני שמעתי עליך לאמר פירוש לאמר זה גלוי עריות שאמר פרעה ליוסף אני שמעתי עליך שאתה מגלה עריות וגם תשמע חלום לפתור אותו. ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי פירוש גלוי עריות בלעדי ואין אני בזה ח"ו ואלקים יענה את שלום פרעה:

ג"כ מהצדיק מהג"ל

בפסוק ותקח מרים הנבואה אחות אהרן את התוף בידה ואמר ר' מאיריל למה לקחה תוף וכי בלא תוף לא הייתה יכולה לומר שירה. אמנם כשמרים הנביאה ראתה את הנס הגדול של ק"ם החמיל להתלהב לזה בקרבה

בקרבה לומר שירה בקיל גדול רק הא קיי"ל הקול באשה ערוה לזאת לקחה
חוף בידה והיתה לוועקת שירה והיתה מכה בחוף שבידה כרי שלא יהיה
נשמע קולה ודפס"ח *

ג"כ מהצדיק הג"ל

בפסוק האנכי הריתי את כל העם הזה אס אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי
תאמר אלי שאיהו בחיקך וקשה היכן אמר ה' למשה שאיהו
בחיקך עיין ברש"י ז"ל. אמנם משה רבינו היה לדיק גדול ולמי שהיה
נחסר איזה דבר הן בפרנסה והן בבנים היו מבקשים למשה רבינו ע"ה
והתפלל עליהם והבטיח להם והיה להם ישועה וכאשר היה להם בנים
כמו שהבטיח להם משה רבינו ע"ה לקחו את הילדים והלכו אלל משה
רבינו ואמרו לו הנה הבנים האלו שלכם המה. ואמר משה רבינו ע"ה
להש"י האנכי הריתי את כל העם הזה אס אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי
פירוש שיאמרו כלם עלי שאיהו בחיקך פירוש הלא הם שלך לכן תשא
אתה אותם ואמר השי"ת למשה רבינו ע"ה לא כאשר חשבת הלא
כאשר ישא האומן את היונק פירוש האמנת המחזיקה את הילד היונק
ודרכה לתת ביד הילד תפוח או שאר דבר ומחזקת את יד הילד עם
התפוח ואומרת לבעה"ב שלה ראו אשר הילד יכול להחזיק את התפוח
ואע"פ שהוא מחזקת את יד הילד עם התפוח עם כל זאת נקרא ע"ה
הילד כמו כן אע"פ שאני עושה את כל זאת אעפ"כ נקרא על שמך ודפס"ח:

עוד בשם הצדיק הג"ל :

בפסוק זאת חקת התורה אשר לזה ה' לאמר ופירש"י ז"ל לפי שהשטן
ואומות העולם מוכיין את ישראל לומר מה המלוה היאת ומה
טעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזירה היא מלפני אין לך רשות
להרהר אחריה ואמר הצדיק הג"ל כי בשעה שיאמר לאדם איזה מלוה
לעשות בא אליו הילה"ר הוא השטן ומסית אותו מה המלוה הזאת פירוש
שזה אינו מלוה כלל לך לערכך ולעסקך ומי שנחשפה ח"ו בעלת ילה"ר
אינו עושה המלוה ומי שאינו שומע לו הוא עושה המלוה ולאחר שגשה
המלוה בא עוד הילה"ר להאדם ומביא גדלות בלבו ואומר לו עשית
מלוה גדולה וזה פירוש מה טעם יש בה כלומר המלוה שעשית טעם
גדול יש בה לכן כתיב בה חקה גזירה היא מלפני פירוש אס יסית אותך
הילה"ר לבלי לעשות המלוה תאמר לו גזירה היא מלפני ואני מוכרח
לעשות המלוה הזאת ולאחר שעשית המלוה אס יבוא גדלות בלבך
ויאמר

יאמר לו שעשית מלוא גדולה תאמר לו אין לך רשות להרבה חמרים ודפס"ט

עוד בשם הצדיק הג"ל

על מאמר הנמרא שתי שנים ומחלה נחלקו ז"ש וב"ה הללו אומרים טוב שלא נברא משנברא והללו אומרים יותר טוב משנברא משלא נברא נמנו וגמרו יותר טוב שלא נברא משנברא ומשנברא יפספס במעשיו ואמרו לה ימשמש במעשיו ופירש מהרש"א בחידושי אגדות במס' מכות דף כ"ד ע"א הענין שנחלקו כי הללו אומרים טוב שנברא כי יוכל לקיים מצוה עשה והללו אומרים טוב שלא נברא כי יוכל לעבור ח"ו על מצוה לא תעשה נמנו היינו שמנו את מצוה העשה ואת מצוה לא תעשה ויש ל"ת יותר כי מ"ע הם רמ"ח ול"ת הם שס"ה ויוכל להיות קרוב להפסד ורחוק לשכר לזה גמרו יותר טוב שלא נברא ואמר הרבי ר' מאיריל ז"ל על זה למשל שיש כוחר גדול שעושה מסחרים גדולים היינו שמאחרו עם ספינות שעולין לסך גדול ויכול להרויח בפעם אחת כמה אלפים אדומים ויכול להפסיד בפעם אחת ג"כ כסך הג"ל. אמנם סוחר קטן למשל שיש לו חנות עם סחורה והוא לא יכול להרויח כסך הג"ל בפעם אחת וגם אינו יכול להפסיד כסך הג"ל בפעם אחת כן הוא בעבודת השם יש אדם אחד שיושב בבהמ"ד כל היום ולומר ומתפלל והוא לא יכול לבוא למדרגה גדולה כי אינו בא לידי נסיון ויוכל להיות אם יבוא לידי נסיון לא יוכל לעמוד בו ויש אדם אחד אשר הולך בשוק עבור מסחרו והוא יכול לבוא לידי נסיון ואם יעמוד בו יוכל לבוא למדרגה גדולה וזה המחלוקת שבין ז"ש וב"ה הללו אומרים טוב שנברא היינו שיותר טוב להיות בריה שילך בשוק לסחור ויעמוד בנסיון ויבואו למדרגה גדולה והללו אומרים טוב שלא נברא שלא להיות בריה היינו שלא ילך בשוק רק שיושב בבהמ"ד ללמוד ולהתפלל אעפ"י שלא יכול לבוא למדרגה גדולה אח"כ נמנו וגמרו טוב שלא נברא היינו שלא להיות בריה רק שישב בבהמ"ד תמיד ללמוד ולהתפלל אמנם ומשנברא אם האדם לוקח לו הדרך להיות בריה לילך תמיד בשוק למכורו יפספס במעשיו יסתכל היטב מה שהוא עושה ע"כ שמעתי :

בשם גדול אחר

בפסוק ב' ואחזקן ומשלם לשנאיו אל פניו להאבדיו לא יאחר לר"נאו אל פניו ישלם לו וקשה כפל הלשון גם הא קי"ל דשכר מלוא באהי עלמא ליכא אמנם דהנה מבואר מי שרואה נקמה בשנאו ושמת מנכין

מנכין לו מהעולם הבא וזה אמר הכתוב ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו היינו שהקב"ה משלם לרשע בזהאי עלמא ומה שקשה הא שכר מלוה בזהאי עלמא ליכא על זה אמר הכתוב לא יאחר לשנאיו אל פניו ישלם לו היינו שמשלם לשנאיו של רשע גמולו והרשע רואה נקמה בשנאיו ומסתמא שמח הרשע לזאת מנכין לו מן העולם הבא :

בשם הצדיק הקדוש המפורסים מזה' ברוך וצלה"ה מטעזביש בפסוק ועתה הורד עריך מעליך ואדעה מה אעשה לך. ואמר הרב הנ"ל כי בשעת קבלת הסורה נתן הקב"ה לכל א' מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע ואחד תעא העגל קבל מהם כתר אחד ומה היו הכתרים ומה קבל מהם. אמנם דאיתא בגמ' שאמר האי מין עמא פזיזא דקדמותו פומייכי לאוריכי שאמרו נעשה קודם נשמע והשי"ת משלם מדה כנגד מדה לכן שילם להם הקב"ה והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע והו' השני כתרים ואחד הסתא קבל מהם כתר אחת והיה טרם יקראו ואני אענה קבל מהם ולא נשאר להם רק כתר אחת עוד הם מדברים ואני אשמע וזאת אמר הקב"ה ועתה הורד עריך מעליך זהו הכתר האחת ואדעה מה היינו כשאדעה מה תבקש אז אעשה לך זה עוד הם מדברים ואני אשמע ודפח"ת :

בשם גדול אחד

בפסוק ראה קראתי בשם כללאל בן אורי בן חור למעשה יחודה ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וידעת וכל מלאכה לחשוב לעשות בזהב ובכסף ובנחושת. ובגמרא איתא יודע היה כללאל לזרף אותיות שנברא בהם שמים וארץ שנאמר ואמלא אותו רוח אלהים. בחכמה דכתיב ה' בצלמה יחד ארץ בתבונה דכתיב כוון שמים בתבונה בדעת דכתיב בדעתו תהומות נבקעו ואמר גדול אחד דהרמב"ם ז"ל הוקשה דהלל כל ישראל נתנו זהב וכסף ונחושת בשוה למה עשאו מזהב זה כפורת וכרובים ושלחן ומנורה ונתעלה הזהב הזאת לקדושה גדולה ומזהב אחר ליפוי הקרשים וטבעות וכדומה שהזהב הזאת ירד לקדושה קטנה ותירך הרמב"ם דהדבר הזה היה תלוי במחשבות המתנדבים מי שהיה מביא הזהב שלו בהתלהבות ובשמחה גדולה באשר השי"ת אמר לעשות משכן לזאת היה נותן הזהב שלו בהתלהבות ובשמחה לכן נתעלה הזהב שלו לקדושה גדולה ומי שלא היה מביא את הזהב שלו בשמחה ובהתלהבות רק מחמת צושה ומחמת הוכרח נעשה מהזהב שלו קדושה קטנה אמנם קשה מנין היה יודע כללאל כל זאת מי שהיה נותן בשמחה או לא לזה אמר הפסוק ראה קראתי בשם כללאל בן אורי בן חור למעשה

למטה יהודה ואמלא אותו רוח חלקים בחכמה וכו' לחשוב מחשבות לעשות בזהב וכסף ובנחושת שהוא היה מבין המחשבה של כל אחד ואחד לזאת היה יודע מה לעשות בזהב וכסף ובנחושת ודפה"ח :

בשם הצדיק הקדוש מאפמא זללה"ה

אמר שיש חיות מדרג מאי דכתיב אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהו ועקב ומפני מה לא נאמר אלהי ישראל הה"ד לולא ד' שהיה לנו יאמר נא ישראל והמדרג הזה הוא פליאה ואמר ע"ז הלדיק הקדוש ז"ל מאפטא כי בתיבות האלו יש ק"ו אותיות כמנין שם הוי"ה ב"ה ומקשה המדרג ולא נאמר אלהי ישראל ותירץ הה"ד לולא ה' שהיה לנו היינו לולא שלריך להיות אותיות כמנין שם הוי"ה ב"ה יאמר נא ישראל אזי מהראוי לכתוב אלהי ישראל והיה מסיים הלדיק הקדוש הנ"ל ואמר וזה נאמר בהפטרות למה נאמר יעקב ונדבר ישראל היינו למה כתיב אלהי יעקב ולא אלהי ישראל ותירץ נסתרה דרכי מה' היינו באם שנאמר אלהי ישראל אזי לא יהיה אותיות כמנין שם הוי"ה ב"ה עכ"ל דקדוש ודפה"ח. ואמר על זה הלדיק הקדוש ר' מענדלי זלה"ה מקאסיב שבזה מחירן פרש"י ז"ל ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלהי אברהם ואברך זה שאומרים אלהי יצחק ואגדלה שמך זה שאומרים אלהי יעקב וקשה הלא ד' דיבר לאברהם ומהראוי לכתוב ואגדלה שמך זה שאומרים אלהי אברהם אמנם אברהם אבינו ע"ה מקודם היה שמו אברם והוסיף לו אות ה' נמצא אם לא היה מוסיף לו אות ה' היה יכול לכתוב אלהי ישראל ויהיה ג"כ כ"ו אותיות לזאת אמר לו הקב"ה ואגדלה שמך היינו אגדל ה' שמך הריני מוסיף לך אות ה' להיות שמך אברהם זה שאומרים אלהי יעקב ויהיה כ"ו אותיות עכ"ל ודפה"ח :

נזכרתי קושיית במס' שבועות והיא מזהרבי ר' העשיל זללה"ה

רבו של חש"ך ז"ל

במס' שבועות בפרק כל הנשבעין מאי שנא שכיר דתקונו ליה רבנן דמשחבע ושקיל וכו' ופריך וליחב ליה מעיקרא ופרש"י ז"ל לימקון רבנן שיתן שכרו לפועליו שחרית עד שלא יתחילו במלאכה והוקשה הרבי ר' העשיל ז"ל ומאי יהיה מזה הלא גם עתה יהיה מחלוקת ביניהם כי בעה"ב יאמר להפועל לך עשה המלאכה והפועל יאמר לו תשלם לי קודם ויאמר לי העה"ב הלא עתה כבר שלמתי לך ויהיה ג"כ סכסוך ביניהם ותירץ הגאון הנ"ל באם שיהיה סקנה מדרבנן אשר הבעה"ב ישלם להפועל קודם שיחילו במלאכה אזי הים הבעה"ב התובע להפועל שילך להמלאכה ואם יאמר הפועל שטוד לא

לא שולס לו יהיה הצעה"ב נשבע ונפטר ודפה"ח :

בשם ה' ר' מענדיל זלה"ה מקה"ב מה ששותין לחיים כי לחיים בגימ' מנהג ומנהג שיבר דיין עוד בשמו שאמר מה זה שאנו רואין שהחסידים שוחים ומזכרין לאחד לישיבה או לרפואה ונעשה כן ומאזיז שורש נמשך הדבר כן ואמר הלדיק הנ"ל דאיתא במס' סוטה כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו ומלא היא שוטה המים והם מפסידין אותו מכש"כ במדה טובה שמרובה ממדת פורעניות זה שוטה ואיש אחר מקבל מזה רפואה וישיבה :

עוד שמעתי שר"ת של כוס ויאמר ה' בלחתי כדברך ומה שחשד השם כי שני יודין ששותים הם השם כי שני יודין הם שם מלא . מנהג ישראל אשר אם בא אורח להקלואו נותן תיקון ולמה אמנם איהא בגמ' בשלשה דברים אדם ניכר בזכיו וזכיוו וזכיוו לוה תובעין אותו שיתן על תיקון ואי מכירין אותו בשלשה דברים הנ"ל והבין שמעתי :

עוד שמעתי דאיתא במדרש כששותין לחיים הקב"ה מוחל עונותיהם של ישראל ואמר הרב הלדיק רבי יהודה לבי זלה"ה מראזדיל פירוש על זה המדרש דהנה הנוסח התפלה זכרנו לחיים יש"א תיבות נגד עשרת ימי תשובה ובני התיבות אלהים חיים נגד יוה"כ כוס בגימ' אלהים וכששותין לחיים הקב"ה מוחל עונותיהם כי אלהים חיים נגד יוה"כ והבין בשם הגאון הצדיק מראזדיל

תורה מגני ומללי בין בעידנא דעבוק בה בין בעידנא דלא עבוק בה מלוה בעידנא דעסיק בה מגני ומללי בעידנא דלא עסיק בה לא והוקשה ע"ז וכי אפשר להיות תורה עידנא דלא עסיק בה ודא כהיב והגיה בו יומם ולילה ואמר ע"ז הלדיק הנ"ל נחמי אכן אם יאכל אדם מלות בסוכות או אם יאכל בפסח בסוכה האם יש לו ע"ז בכר כי זה אין כלום אמנם אם ילמוד אדם בפסח הלכות סוכה או בסוכות הלכו' פסח ע"ז יש לו שכר וזה בעידנא דלא עסיק בה היינו שאין זה הזמן אעפ"כ מגני ומללי ע"כ, מהגאון מוילנא רבי שילא נגדי להבוא גברא דבעל כותית אזיל אכל ביה קורני בי מלכא והיא בברכות דף ג"ח פסח רב שילא ואמר לך ה' הגדולה וכו' והוקשה להגאון הנ"ל. למה פסח רב שילא פסוק זה ולמה לא למר כסוק אחר דהיינו לעושה נפלאו' וכו' אמנם בפירק בירה כתיב חמור אומר לך ה' הגדולה וכו' ודפה"ח :

בשם הרב הגאון הקדוש ר' לבי הירש מזידיטשוב זלה"ה בפסוק וירא והנה שלשה אנשים נלצים עליו ואיתא בזהר מאן חיוני לשה חכמי

אנשים אברהם יצחק ויעקב. ואמר הלדיק הקדוש הנ"ל אשר נוכל לומר
דכל השבעה הרועים היו שם ומאמרו בפסוק מהרי צנימ' אהרן חסד
אחת לנשי צנימ' משה יתר אחת וע"ז נאמר הוא אהרן ומשה הוא משה
ואהרן ששניהם שוים ועשי צנימ' דוד בן ישי עומת לשון רבים משמע
ושני פעמים להם צנימ' יוסף ודפח"ח :

דבר ר' דוד ז"ל מוזאבליטאו שהי' בנו של הרב הקדוש ר' מענדלי ז"ל
מקאסוב הי' דרכו בקודש ליכע בכל פעם להאדיגערי להלדיק
הקדוש ר' ישראל ז"ל מרזיין והרזינער הי' מחזיק את ר' דוד ז"ל לחכם
גדול פעם אחת בא אליו אחר חג הסוכות ובאותו העת היו גשמים
רבים שהי' יורדים בחוזק רב שאל הרזניר ז"ל אותו מה כותב ע"ז
הקאלענדיר וה"ר דוד ז"ל השיב לו מה שכותב בהקאלענדיר. אמר
הרזניר ז"ל צומנים הרקדמים היו הפילוסופים מושטט מתאוות העולם
והיו יודעים משגיו העתים ועכשיו הם פשוט בעלי תאוות ולזאת אינם
יודעים כלום אח"ז נמשך השיחות לענין אחר. וסיפר מעשה מהבעש"ט
ז"ל ואמר בזה הלשון הבעש"ט ז"ל קודם שנתגלה שכל שגולם מקדושתו
היו קורין אותו קינלן מאכיר והיו צעיר איזה גביר בלא הי' מחזיק
מהבגש"ט ז"ל והי' לו בת יחידה חלישה מאוד והרופאים לא מלאו לה
רכוואה. ואמרי אליו מוידעיו הנם באתם אינכם מחזיקים מהבעש"ט
אמנם שמענו שמסכרים ממנו נפלאות והיא לא רחוק מכאן רק איזה
פרסאות שילחו עבורו עגלה ויצאו לכאן ובודאי יהיה לבהם רפואה :
עוד שמעתי בזה הרזניר ז"ל שסיפר פעם אחת הי' עשיר גדול שהי'
מסחרו עם יין גפן אש"כ נפל ממעמדו ר"ל והיו מחוכר ליסר ר"ל
והי' לו אש זקנה ובקשה אמו בכל פעם להשי"ת עבור צנה וגתנה
בכל פעם עלה להשי"ת איך יעזור לצנה היינו שימלא מליאה או שיקח
על הלאטרעיע ובכל רגע נתנה עלה אחרת להשי"ת על איזה אופן יעזור
לצנה. פעם אחת לא היה לו על שבת ר"ל וזכר שיש לו עוד בהנחת
שלו כמה פוטעלקליך יין ובאותו העיר הי' אש אחד שהי' דרכו ליקח
יין על קידוש ח' ללוחית יין ואמר לאמי שתלך להאיש הנ"ל עם ללוחות
יין ולבקש ממנו שיקח חללה היין צדי שיהיה לו עכ"פ אפערליקיר על
שבת האמו באה אליו. ולקח ממנה היין וגהן לה המעות אח"ז פתח
הללוחית והריח בו והחזיר לה היין ולקח המעות בחזרה והלכה לביה
דיקס והי' נפוחי כפן ר"ל אח"ז הי' עליו רחמנות מן השמים וצומן לא
כביר בא אדון לעיר לימים והיה מכיר אותו מכבד למוכר יין ודפק
בלילה אצלו לפתוח לו. ופתח לו ואמר אליו האם יש לך יין טוב אמר לו

יש אמר לו תן לי לטעום מייקך והלך להמרחתן שהי' לו ערך שלשים פוטעלקים היין הנני נותן לו לטעום ואמר לו טוב מאוד רק כמה תרצה בעד כל פוטעלקי מיין הזה אמר לו א' דינר זהב אמר לו טוב רק שתביא לי ששה עשר מאות פוטעלקים מיין הזה להכפר שלי ליום המוגבל ונתן לו אדרוף ארבעה מאות דינרי זהב והוא קנה יין פשוט ומלא הפוטעלקים הכוס הכ"ל וגם היין מהמרחתן שלו לקח וכבד להאדון ואכלו הי' הרבה אדונים שטבה עליהם הטעודה וכטעמו היין שלו אמר כל אחד קוב מאוד האדון שילס לו כל מה שהיה מגיע לו עוד בהשואה חן וגבט לביתו בשמחה אח"כ התחיל המול שלו לילך למעלה אז אמר אמו הזקנה על עלה כזאת לא יכולתי לחשוב ע"כ במעתי :

שמעתי בשם הרב הגדוק הקדוש ר' חיים ז"ל מקה"ס בסיפר מטעה מהבעש"ט ז"ל אשה אחת מחשוכי בנים היו דרכה ליכע בכל פעם להבעש"ט ז"ל פעם אחת באהה אליו והיה בוכה מאוד לפני הבעש"ט ז"ל והבטיח לה הבעש"ט ז"ל שהיה לה באותה שנה בן זכר וגבטה ונעשית מעוברת ולתבעה חדשים ילדה בן זכר והיה טוב הואר מאוד כנוטע שאין כמוהו בטולם ולאחר בני שנים כשהגיע הימן לגמול הילד היטה האשה הכ"ל תשבה בלבה ליכע עם הילד להבעש"ט ז"ל שיברך אוהו ואח"כ תגמול אוהו כפי טוב. ובזוהא עם הילד לפני הבעש"ט ז"ל לזה הבעש"ט ז"ל ליקח ממנה הילד ויחבק וינשק אוהו ואמר לחזור לה הילד וגבטה לביתה וגפכר הילד. והאשה היטה בוכה במר נפש מאין הפוגות וגבטה לבעש"ט ז"ל ובאתה אליו בבכי רבה אהם הרגתם את הילד שלי. ובקש ממנה הבעש"ט ז"ל שלא תבכה ואמר לה שמוע נא את אשר. הספר לך פעם אחת הי' מלך אדיר ולא הי' לו בנים והמלך הכ"ל היה מחזיק יהודי אחד לו ליועץ פעם אחת אמר המלך ליועץ שלו הלא אחי יועץ שלי על כל ענינים ואפילו על תכסיסי מלחמה תן לי עלה על זאת שאין לי בנים ועל מי יבאר המלוכה. אמר לו היועץ אין מי שיוכל להועיל לך רק יהודים אמר לו המלך אם יהודים יועילו לי על זאת אומחול להם המסים וארנונות אמר לו היועץ אם תמחול להם המסים הזה לא יהא לך בנים. רק אהה תגזור בגזירה ליהודים ממדינתך יבקשו להשי"ת שיהי' לך בשנה הזאת בן זכר ובאם לאו לא ימלא שום יהודי במדינתך אז תראה מה שיהיה מזה המלך גזר כן ובלח לכל עיר ועיר ליהודים ממדינתו באם שלא יהא לו בשנה הזאת בן זכר אז לא ימלא שום יהודי במדינתו הגזירה ילא בחזק רב. והיהודים בשמעם התחילו להתענות ולומר ההילים ולבכות עד שעלתה לעקתם

למרום. ובאתה נשמה קדושה שהיתה כמה שנים בגן עדן כשמעתי את
לעקת בני ישראל באתה והשתעמתי לפני השי"ת ואמרתי אני אלך להעולם
הזה להיות לבן אלל המלך כי יש לי רחמנות גדול על בני ישראל. וכן
היתה המלכה נפקדה בשנה הזאת עם בן זכר וליהודים היתה אורה
ושמחה וכו' אח"כ גמל הבן מלך והתחילו ללמוד עמו כנהוג והיו לו מוח
גדול וחזק מאוד ומה שלמדו עמו קבל בפעם הראשונה פעם אחת אמר
לאביו המלך תדע אבי אשר מכל הלימודים שלמדו עמי אין לי שום הנאה
ממנם אני אחפז מאלו שילמדו עמי לימוד שיהיה לי הנאה אמר לו
אביו אלכל להפוסם שילמוד עמך ווילמודו תהא לך הנאה הפוסם בא
לפני המלך וגזר עליו שילמוד עם בנו יחידו האהוב אללו מאוד השיב
הפוסם הנה אני מוכרה לקיים גזירת המלך אמנם שאלה אחת אני שואל
מאת המלך הנה יש לי ב' שעות בכל יום שאני הולך לרקיע ואני אז
סגור ומסוגר ומי שבא אלי בהעת הזאת היא חייב את ראשו וכן דת
מהמלך לכן תגזור הגזירה הזאת אפילו על בן החביב לה מאוד אשר
גם הוא יהיה בהגזירה הזאת המלך הבטיח לו וגזר כן אפילו על בנו
הפוסם התחיל ללמוד עמו ובזמן מועט היה בקי בלימודו יותר מדפוסם
כי היה לו מוח חזק כראוי לגשמה קדושה אח"כ הבן מלך דתישכ בדעתו
הלא אני חביב מאוד בעיני אבי המלך אשר אבי לא יכול להתאפק
יותר משתי שעות לבלי לראות אותי וללמוד יכול אני יותר מהפוסם מדוע
לא אראה מה שהפוסם עושה בב' שעות הללו ועשה לעלמו מפחחות ופתח
את הדלתות בתוך ב' שעות הג"ל ומלא אותו יושב מעוטף בטי"ת ולומד
גמרא עם מפרשים הפוסם נתעלה מהפחד כי יודע הדבר אשר יהודי.
אח"כ התיישבו בדעתם לבלי גלות הדבר לשום בן אדם והפוסם אמר
לו אלמוד עמך גמרא הממשיך הלכ ומתוק מדבש ונפת נופים. והתחיל
ללמוד עמו לימוד יהודית וראה שהלימוד הזה משיב לנפשו שאל הבן
מלך להפוסם מדוע אתה מטעה את העולם. השיב לו עבור שעברו רוב
שנותיו בזה לכן מוכיח להיות כן כל ימי חייו אמר לו הבן מלך תן לי
ענה איך להתגיייר כי אני רוצה להיות יהודי ואתה יודע אשר אבי לא
יכול להתאפק לבלי לראות אותי אפילו שתי שעות אמר לו הפוסם תדבר
לאביך על מה בקשת שיהיו לך בן בכרי שתדע מי יקבל אחריו המלוכה
ועזה אתה איש זקן ואני לעיר לימים ועוד לא הייתי בשום מקום
ממדינתך ומאוד אחפז ליסע לראות מדינתך עם השרים שלך אמנם
ידעתי כי אנחנו לא נוכל להתאפק ולסבול אפילו ב' שעות לבלי לראות
זא"ל לזאת מוכרחים אנחנו להרגיל אותנו במתין עד שנוכל להתאפק
לבלי

לכלי לראות זא"ז עד חודש ימים אז אוכל ליסע לראות המדינה והשרים
 שלך. הבן מלך חזר לחציו כן. והוטב צעיני המלך והתחיל להרגיל
 א"ע לכלי לראות זא"ז עד שהירגלו עד חודש אז נסע לראות את המדינה
 ובצואו אלל הספר גרעין מהמדינה שלו חזר להעגלון שיחזור לביתו
 כי צריך לו להתעכב פה זמן רב העגלון שלו חזר לעיר המלוכה והוא
 נסע דרך הספר למדינה אחרת והתגיייר א"ע ומעות היו לו כמה לחיות
 כי לקח מביתו והיה יושב באיזה עיר במדינה אחרת ולא רצה לגלות
 מי הוא והיה יושב בזהמ"ד ולומד כמה שנים אח"ז נפטר ושכן לן חיי
 וזא לעולם עליון ושם יש מיימינים ומשמאלים, אמנם מה ומי יוכל
 לומר איזה חטאים על נשמה קדושה בהיתה לה מסירת נפש עבור עס
 בני ישראל עס כל זאת בא מקטרג אחד ואמר הלא היה יונק אלל נכרית
 שני שנים לכו מוכרח עוד לילך אל העולם השפל הזה כדאי שיניק אלל
 ישראלית עוד שני שנים ואמר הצע"ט ז"ל אל האשה ואחת זכית לפני
 שאין לך בנים והבטחתי לך בן זכר ומה איכפת לך שינקת נשמה קדושה
 ב' שנים ע"כ שמעתי בשם הנדיק הקדוש ר' חיים מקאסוב זללה"ה :
 מעשה מהנדיק הקדוש רבי ר' ברוך ז"ל נכד הצע"ט ז"ל העיר טשיטשולניק
 עס ז' כפרים סמוכים להעיר היו שייכים לאדון אחד ונתעלה
 האדון הנ"ל וקבע דירתו בעיר בערלין כי נעשה שני למלך והי' דרכו
 לבוא להגיע ער שלו להשגיח עליהם אחת לשבוע שנים ובצואו קבלו אותו
 בכבוד גדול כראוי לשני למלך ובפרט האנשים אשר ישבו בעסקים שלו
 נהנו לו כבוד גדול והיה ב' אנשים המחזיקים עסקים ממנו ושם היו
 ליב והיו קורין אותם לייבליך פעם אחת נשאו האנשים חן צעיני השר
 הנ"ל ועשה אותם קאמיסערין על כל העסקים שלו אשר כל העסקים הן
 מהכפרים והן מהעיר יהי' רק על ידיהם. האנשים הנ"ל התעשרו בעושר
 רב ועשאו לדיקה וג"ח והכנסת אורחים כראוי והיה דרכם ליסע בכל
 פעם להנדיק ר' ברוך ז"ל אמנם אחד מהם נסע יותר היינו כמעט
 בכל חודש והשני היה ג"כ נוסע אך לא כמו הראשון ובצואם נהנו הון
 רב להנדיק הנ"ל וגם לכל האנשים אשר היו מתגוררים שם הדבר הזה
 נמשך זמן רב לערך שלשים שנה והיו עושים שמחות לבניהם בכבוד
 ובגדולה אח"ז מסרו אותם להשר דע כי האנשים ההמה שולחין לך רק
 חלק אחד מעשרה מהכנסת עסקך אז שלח השר הנ"ל איזה אדון
 מצערלין באזהרה לכל יגלה לשום אדם מה שצריך לו רק לחקור
 ולדווש כמה הכנסה יש מעסקים שלו ולכתוב להשר הנ"ל הלייבליך הנ"ל
 רא' אשר אדון אחד חוזר בכל פעם מכפר לכפר ולהעיר ולא ידעו מה
 באדוני

האדון ישב שנה תמימה וכחז בכל פעם לבערלין להשר הנ"ל כלל
של דבר האדון הנ"ל היה כותב ההכנסה משנה הנ"ל כך וכך והם
היו שולחין חלק אחד מעשרה אז שלח האדון הנ"ל היינו השר הנ"ל
להקאמיסערין הנ"ל שיחזרו לו בעד כל השנים שהיו קאמיסערין כפי
שעלה משנה הנ"ל אמנם הסך הנ"ל לא היו באפשרי לחזור לו כי
לא היו צרכושם ועם רכוש בניהם ואפילו עם מנעלים שלהם לא היו
באפשרי לחזור לו הסך הנ"ל והתחילו לדון בערכאות שלהם בעיר
קאמיניץ השר הנ"ל לקח לעצמו אדוויקאט והס"ג לקחו להם אדוויקאט
וגמך הפרלעם זמן רב עד שנשאלו בעירוס ובחוסר כל והיו נוסעים
בכל פעם להרבי ר' ברוך ז"ל אח"ז בא להם מכתב מהאדוויקאט שלום
חשר לא עוז הדבר כי לערך י"ד ימים יבוא הדיקרטע שלהם שיחזרו
להשר הון רב ואם לאו יש סברא לתלות אותם לכן יראו ויסעו
ללאמיקני ליעץ איזה עלה. כשמעם הבשורה הנ"ל לקחו עגלה והתחילו
ליסע לקאמיניץ. ועל הדרך חמר אחד להשני שמע נא את אשר אומר
אליך הגם שאנחנו נחוצים ליסע לקאמיניץ אמנם אנחנו לא רחוקים
ממעצוב מאדמו"ר כי ב' או ג' פרסאות מהדרך נסע נא לאדמו"ר מח"ג
אם יעזור ה' שיהיה טוב מה איכפת לנו שנהיה חלל אדמו"ר ואם חלילי
יהיה על אופן השני מוכרחים אנחנו בוודאי להיות חלל כבוד רבינו והם
נסעו מביהם ביום א' והחליט בדעתם להיות בערב חלל רבם ובבוקר
יסעו לזרכס ללאמיקני וצביאם למעצוב היו מודיעים את רבם אשר
הלייבליך באו והיה שם חדוה כי היה דרכם להנות לכל אחד ולעשות
לכל אחד טובות והם עוד לא ידעו ממעמד השפל. והלדיק ר' ברוך
ז"ל סגר ח"ע ולא הניח לשום אדם לנכנס אליו וביום ב' היו מבקשים
להגבאים והיו בוכים אמנם לא הועיל כלום והתחיל מריבה ביניהם
הלא אמרתי לך שלא תיסע כעת להרב ואתה לא רצית לציית לי כלל
של דבר הם היו שם יום ב' ויום ג' וביום ד' נכנסו לבת ר' ברוך ז"ל
שהיתה חשובה אללו והיו בוכים לפני שחכנם לאביה לבקש לשלוח אחריהם
שיספרי מה שבלבם. הלדיק ר' ברוך ז"ל השיב לה אשר ביום ה' יקרא
אותם וכן היה ביום ה' שלח עבורם וגכנסו להרב בצביה גדולה ר"ל.
והזייגיריל היה מונחת על השלחן של הרב ז"ל ולקח הרב הזייגעריל
ונתן להם שלום ומשך הזייגיריל ואמר להם מה אתם אומרים והתחילו
לספר הטרות שלהם בצביה רבה והרב היה משך הזייגיריל והם היו
בוכים מאוד לערך חצי שעה וסיפרו לו הכל. אח"כ אמר להם הרב
שוין כלומר יופר אין לכם לספר. נא תסעו לחיים ולשלום. ועמד מן

הכסף שלו והלך ללוח להם. הם היו הולכים מן בית הרב והרב
 אחריהם ובבואו אל הדלת והם כבר יצאו מן הדלת והרב אמר להם
 אלל כבוד אל"ז הבעש"ט היה ג"כ מעשה כזאת ואמר להם אל"ז לבל
 תסעו לקאמניץ סעו לביתכם בשבתו ליער הראשון אשר הוא פרכה
 מכאן ותראו דייטשיל מלובש בגון ירוק ויהיה איש רע מבשר רע ח"ו
 אל תשגיתו על זאת וכשתבואו אל היער השני אשר הוא ר', מכאן
 שני פרסאות ותראו דייטשיל מלובש בגון ירוק ויהיה איש טוב מבשר
 טוב. וכבר הדלת והמה נשארו מזד השני של הדלת ולא היו ידעו כלום
 מה לעשות כי לא אמר להם כלום אמר אחד שהיו חסיד יוסף, להשני
 נוסע מכאן לביתו לשלום ולא לקאמניץ אמר לו השני הוא סיפר לך
 מעשה מזקנו ואתה תאמר לבלי ליהע לקאמניץ והתחילו מריבה ביניהם
 אמר אחד לחבירו הלא אנחנו איחרנו כל השבוע פה מעזבים נוסע נא
 עוד פרסה אחת כמו שאמר אדמו"ר ונראה מה יהיה מזה והתחילו
 ליהע לביתם ובבואם להיער הראשון עמד שם דייטשיל אחד ואמר להם
 יהודים מאין אתם אגיד לכם חדשות זה ג' ימים אשר בא פקידה מבערלין
 לתלות שני לייבליך וכבר עמדו התלויה ושלחו לכל האדונים שיבואו
 זייראו איך חולים אותם כחמץ זאת לא השיבו לו כלום ונסעו להלן
 לביתם ובבואם להיער השני עמד ג"כ דייטשיל אחד מלובש בגון ירוק
 ואמר להם יהודים אגיד לכם חדשות הן זה ג' ימים אשר בא פקודה
 מבערלין לתלות שני לייבליך וביום השני בא פקודה אחרת לבלי לתלות
 אותם ח"ו ויחזרו להם כל הולאות ויהיו קאמיסערין כמקדם בשממם
 נתמלאו שמחה וביקשו להדייטשיל ליטב עמדם על העגלה וליטע עמדם
 אמנם הבשורה הטובה כבר בא לביתם ושלחו שטיפעט מבייתם חולי
 יפגע השטיפעט אותם שיאמר להם הבשורה טובה ובבוא השטיפעט
 לגגדם נמלט הדייטשיל מהעגלה שלהם וחזרו להרב אמר להם הרב ז"ל
 שוטים מדוע לא בקשתם מהדייטשיל עכ"פ לברך אתכם כי הוא היה
 אליהו ע"כ שמעתי :

מעשה מהרבי ר' ברוך ז"ל בעת שהי' הרב הגאון הצדיק ר' לוי יצחק
 ז"ל בבארדיטשיב הי' מנהגו לילך בכל פעם לבהכ"נ לדרוש ובזמן ההוא
 בא איש אחד מדיליטא גאון העולם והי' מתגורר בבארדיטשוב והיה יושב
 בבמה"ד ואח"י רחמנים היו מפרנסין אותו ואירע שהרב הקדוש הנ"ל
 הלך לדרוש וכל המופלגים הלכו לשמוע הדרשה וגם הליטוואק הלך
 לשמוע ובחץ הדרשה שהיו דורש בפילפול גדול בא הליטוואק והוקשה
 להרב קושיא גדולה והרב הקדוש נתן לו שלום ושאל אותו מאין אתה
 השיב

השיב לו מדליטא מעיר פליגי אחר לו הרב ז"ל תמחלו ותבואו לבית
 וגעין בזה העולם היו מצויים שהקשה להרב מאוד על אשר שאל אותו
 בפומדי ובאמלע הדרוש . זה לא מדרך ארץ אמנם הרב ז"ל לא היה
 אומר לו כלום והליטוואק לא הלך להרב. ובזמן לא כביר הלך עוד הרב
 ז"ל לבהכ"נ לדרוש ובא עוד הליטוואק והקשה קושיא וגסע לדרשו עם
 הקושיא. אח"ז נסעו החסידים מבארדיטשיץ להרבי ר' ברוך ז"ל ושאל
 אותם על חדשות מבארדיטשיץ סיפרו לו בבא ליטוואק אחד והליק להרב
 בקושייתו ובאמלע הדרשה שאל הרבי ר' ברוך. והוא למדן השיבו לו
 אשר הוא גאון גדול. אמר להם הרבי ר' ברוך ז"ל באם שיבוא
 הליטוואק אלני לא יוכל ללמוד כלום החסידים באו לביתו וסיפרו
 להליטוואק שיש רבי ר' ברוך שאינו יכול ללמוד כמו הרב מבארדיטשוב
 ואמר באם שבואי אלנו לא תוכלו ללמוד כלל אמר להם הליטוואק
 אם אינו יכול ללמוד למה קורין אותו רבי השיבו לו שהוא יכול ללמוד
 וזה הליטוואק הי' בקי בכל התורה ואפילו בזוהר. הליטוואק בחר לו
 מאמר בזוהר וגסע למעצבים לשאל את המאמר להרב ר' ברוך ז"ל
 בבואו להרב ר' ברוך . ל הודיעו להרב שבא הליטוואק מבארדיטשיץ
 לזה לכנס אליו ובבואו לפני הרבי ז"ל נתן לו שלום והזהר היה פתוח
 לפני הרבי ר' ברוך ז"ל עם המאמר הכ"ל שגלה הליטוואק לשאל את
 פי הרב ז"ל והליטוואק חשב בדעתו אולי מקרה הוא שהמאמר הזה
 פתוח לפניו אמר לו הרבי ז"ל יכולים אתם ללמד מהשיב לו הן אמר לו
 מה אתם יכולים השיב לו ש"ס עם תוספות ואלפס וטורים ורמב"ם
 וספרא וספרי וסוסיפזא. אמר לו הרבי ר' ברוך ז"ל וגמרא יכולים
 אתם ג"כ ללמוד והליטוואק חשב שלא שמע הרב מה היה השיב לו והשיב
 לו הן. שאל אותו מאמר בגמרא כשהטיק במצי האשה נר דלוק על
 ראשו ומלמדן אותו כל התורה כלה וכשהגיע לזאת לאויר העולם בא
 מלאך וספרו כל פיו ושוכח וקשה למה לריבין ללמוד עמו ולסמרו על
 פיו ולשכוח ממ"נ או לא ילמדו עמו כלל או ילמדו עמו ולא לשכוח שחק
 הליטוואק אמר לו הרבי ר' ברוך ז"ל הני אתרן לכם דלכאורה קשה למה לו
 להשי"ת לבראות מדות רעות כי מדות טובות לריבין אבל מדות רעות ח"ו
 למה לריבין למשל מדת השכחה שהיא מדרגה למה בראו הקב"ה. אך
 דא"י בספרים דאם לא היתה מדת השכחה בעו"ס היה העולם הרב כי תמיד
 היה על זכרוננו של אדם שימות ולא היה אדם בונה בית ולא היה עושה
 מ"מ לזאת נטע השי"ת בבני אדם מדת השכחה נמלא שיש ב' מלאכים
 אחד ממונה שילמוד עמו על אופן שלא ישכח ומל'ך אחד ממונה על

ואת רק לכטרו על פיו בכדי שיהא בו מדת השכחה והנה המלאך הזה
הממונה על שכחה הוא כלו שכחה ויכול להיות בשכח ג"כ לכטרו על
פיו. רק אם הוא טובה יכול אני לסער אמרו נא זה המאמר ופתח
את פיו והתחיל לומר תא חזי ובכה שאמר תא וילא מצית הרב ושכח
את כל לימודו ונעשה ע"ה פשוט והיה שמש צבהכ"ל ונעשה לחוכא
ולטלולא צעיני כל מזה ילא לנו מוסר לבלי להיות בעל גאווה ע"כ לימודו
כי האדם צריך להיות כמו השופר אם הוקעין בו יולא ממנו קול כן
האדם אם השי"ת נותן לו דעת בלימודו הנה מה טוב ובאם בלוקח
ממנו אינו כלום:

מעשה מהלדיק ר' דוד פורקים ז"ל שני חבירים לעירי ימים בהיו
אורבים ז"ל והיו נוסעים בכל פעם להרב הלדיק ר' דוד ז"ל אח"ז
חלה אחד מהם מאד ר"ל ובא חבירו לבקרו וביקש החולה ממנו שיזכיר
אותו לפני רבם שיעשה לו טובה בעולם עליון אמר לו חבירו אזכיר
אורך רק באופן שהתן לי יד שהבוא אלי אחר פטירהך ותודיעני הטובה
שעשה לך אדמו"ר ונתן לו יד וחבירו נפטר ושבק לו חייו אמנם אחר
פטירתו היה לחבירו מניעות רבות ולא היה יכול לנסוע כמקדם ועבר
זמן רב ולא נסע להלדיק אח"ז אירע מהלדיק ר' דוד הג"ל עבר דרך
שם ובא האצרך הג"ל לפני רבו ולא היה יכול לדבר עמו רק אחר שנסע
משם והלך ללות את הרב אז הזכיר את חבירו הנכסר אז ירד הרב
ר' דוד מהעגלה ושב על כסא כי היה דרכו להולך עמו כסא ונטל המקל
שלו והרים אותו למעלה כמה פעמים אח"ז אה הרב ז"ל ליתן יין שרף
ומרחקת להאגשים שלו וגם להאצרך הג"ל. ובזמן לא כביר בא אליו
הנפטר וסיפר לו אשר אחר פטירתו הניחו אותו לילך בכל העולם ולא
הי' לו מנוחה רק שהלך בכל עת והיה מר לו מאוד וחלף זמן רב וראה
אשר הרבי הולך ורך אליו והתחיל לבכות לפניו באשר הוא הולך זמן
רב ואין לו מנוחה אמר לו הרב לך עמי והלך עמו הרב הי' הולך לפניו
והוא אחריו. אח"ז ראה אשר כת מחבלים ר"ל הולכים ממרחק והתחיל
לנעוק מהמורא אמר לו הרב ז"ל אל תירא הלא אנכי הולך עמך ובשקרבו
אליו הרים הרב את המקל שלו והלכו לדרכיהם אח"ז ראה עוד כמה
כתות שונות מחבלים ר"ל והיה לו כחד גדול ובכל פעם אמר לו הרב
ז"ל אל תירא והרים בכל פעם המקל והלכו לדרכיהם. אח"ז ראה
אשר אדם אחד הולך לנגדו וארכו מן הארץ עד לשמים והתחיל לנעוק
מאד מהפחד הגדול והאדם הג"ל אחז על כתיפו באקוויים והרב ז"ל
הלך עמו והמר לו אל תירא והרים המקל ולא זו ממנו ובבואו אליו
נעל

נטל את הכאקווים והפך עליו ונטל הרב ז"ל את המקל והשליך ממנו הנחשים והעקרבים שהיו בהאסאקווים אח"ז הלך טמי עוד וראה אשר כותש של ברזל עומד מקנה עולם ועד קלכו ובצולו להכותל התחיל הרב ז"ל לחטט בהכותל עם המקל שלו ופתח דלת ואמר לו לך לשם כי אין לו עוד רשות לילך לשם והלכתי לשם ומאז טוב לי מאוד :

מעשה מרדכי ר' בער ז"ל ממעזריטש איש אחד נעיר לימים היה אלל הרבי ר' בער ימי נוראים יכול הימים טובים והיה קיבל א"ע לפני הרבי ז"ל באשר שלריך לו ליבא אשה ומחמת שהוא איש עני אינו מליעין לפניו שום שידוך השיב לו הרבי ר' בער ז"ל תיבא לשלום ושידוך הראשון שיליעו לפניך תעשה האברך הנ"ל הלך לעירו ברגליו ומכתמא לא היה מלובש כראוי ובא לקרעטשמי על לינת לילה ומלא שם שהיו יושבים ללנים אוכלים ושותים . והוא ישב א"ע אלל התנוד החם להחם א"ע ובראותם האיש הנ"ל שאלו אותו זיין אחס . אמר להם מעיר פלוני . ומאין אחס הולכים אמר להם מהרבי יהי ואיזה בקשה הולרכתם ממנו . סיפר להם שלריך לו ליבא אשה ומה אמר לכם הרבי השיב להם שהשידוך הראשון שיליעו לפניו יעשה . קפץ אחד מהלנים ואמר לו הנה יש עבורכם פה שידוך טוב הנה אחותי לעירה לימים והוא גרושה ויש לה מאה רז"כ אם היטב בעיניכם אוכל לעשות עמכם ת"כ וזה הלך היה זר לאשה הזאת כי האשה הייתה בת הבעה"ב ואביה לא היה בביתו אז השיב לו האברך הנ"ל שטוב הדבר לפניו מאוד ונתן לו ת"כ על ללנות . וזה ליתן י"ש להאברך הנ"ל והללנים התחילו לשחוק ממנו לבל ירגיש בדבר אח"ז אמר אחד מהללנים נעשה חופה וחמנה תיכף השיב השני פה מי שיכתוב כתובה וגם מי יסדר הקידושין ושאלו להאברך השיב להם שהוא יכול בעלמו לכתוב כתובה וגם בעלמו יסדר הקידושין והתחילו לשחוק ממנו עוד יותר ולקחוטלית ועשאו חופה וכתב לה בעלמו כתובה וקידש אותה כדת משה וישראל אחר החופה התחילו למשוך הכובע ממנו זה מלד זה וחבירו מלד אחר והתחילו להכות אותו וראה שלא טוב הדבר והלך ללון אלל ערל ובבוקר עמד אלל הקרעטשמי והיה לו מורא לנכס לשם שלא יכו אותו ובתוך כך שמע שהמשרת אמר הנה בעה"ב נוסע האברך הנ"ל הלך אליו ואמר לו שלום עליכם חותני . אמר הרינדאר מי היא זה הסיבה לו בחו אבי היקר הן היה לנו פה שחוק עם האיש הן היה פה חופה על ללנות אמר הרינדאר איך היה המעשה אמרה לו בחו שהנכסתי עמו לחופה וקידש אותי אמר הרינדאר להאברך טיפש מה עשית לקדש אשה נעירה

לעירה לימים הלא ידעת שהם דברו עמך על לילנות והושיט היד והכס
 אותו על הלחי אח"כ אמר בעלמו לא טוב הדבר הן אני ומוכרח לקרב
 אותו והתחיל לדבר עמו דברים רכים ונתן לו לאכול דיבר עמו שיתן
 לבחו ג"פ ויתן לו בעד זה עשרים רז"כ השיב לו האברך הנ"ל אני
 אומר לכם האמת הרבי יהי' לזה לי שהסידוך הראשון שליכו לפני אעשה
 זמן עשיתי ומה ידעתי הם עשאו ממנו לילנות ואני חשבתי על האמת
 לכן תסעו עמי להרבי יהיה ומה שיאמר כן נעשה כשמוע הרינדאר
 מהרבי ר' בער אחוזו פללות ונסעו להרבי ז"ל הרינדאר בא לפני הרבי
 וסיפר הן לא הייתי בביתו ובא העני הזה וקידש את בתישמוע ללנים
 שהיא אחתם ועתה אחפון שיתן לה ג"פ ואני חתן לו מאה רז"כ השיב
 לו הרבי ז"ל לכו לאכסניא ואני אדבר עמו מזה האברך בא לפני הרב
 ז"ל אמר לו אם תחפון מעות יתן לך שתתן לה ג"פ השיב לו האברך
 ומה חסרון יש לי שאתן לה ג"פ הרינדאר בא לפני הרבי ז"ל אמר לו
 הן דברתי עמו שיתן גט אמנם תתנו לו כך אלף רז"כ ואני אליכו לפני
 בתכם שידוך טוב והגון ותקחו מאת החתן ג"כ אלף רז"כ ולא יהיו לכם
 הפסד אמר הרינדאר אני אליית לכבוד אדמו"ר לכל מה שיאמר אלי
 אמר הרבי ז"ל הנה האברך הלז הוא ממשפחה נאה והוא מושלם בכל
 המעלות רק החסרון שלו היה לו מעות ועתה יש לו אלף רז"כ ולפי
 דעתי לא תמלאו עבור בחכם בעל הגון ממנו עם אלף רז"כ ואני אומר
 לכם שהוא זיווג שלה לכן תסעו לביתכם בשמחה ונסעו לביצת בשמחה ע"כ:
 הרב הלדיק הקדוש ר' משה ז"ל מפשעווארסק היה פעם אחת על שבת
 בק"ק לבוב כי הליכו לפני בתי שידוך מלכוד והיו נוסעים ללבוב
 הרבה אנשים על שבת עד שכמעט עיר לבוב היה קטן מהכיל העולם
 שבה לשם. ואז היה בעיר לבוב הרב הגאון ר' מרדכי זאב זכר לברכה
 והיה מחזיק מלמד לבניו שהיה מתנגד נגד לדיקים ועובדי ד' אמר
 המלמד להרב הנה יהודי אחד מלובש באפינטשע ראו הכבוד שנותנים
 לו החסידים המשוגעים ונכמה אנשים רעים אליו ואתם מרא דאתרא
 אין לכם כבוד אפילו אחד מני אלף ואתם מחשים על זאת, הלא הוא
 ע"ה ולא מה דקאמרי רבנן. והרב היה משיב להמלמד תן לי מנוחה
 כי איני רואה לפגוע בו. כי לאא"י היה איזה עונש מהלדיק ר' חלקיל
 דראביטשער ז"ל אמנם המלמד לא הניח להרב לשבות במנוחה והסית
 אותו שישלח עבור הלדיק ר' משה ז"ל שיבוא אליו ולעשות ממנו שחוק.
 והשיב לו הרב אשר במוש"ק ישלח אחריו וכן היה ששלח אליו שיבוא
 בלדיק הנ"ל להרב והשיב הלדיק ר' משה ז"ל להרב אשר עשה אין לו

כח אי"ה בצוקר יצוא אליו המלמד הנ"ל קם פעלות השחר וצא לבית הרב ועמד על רגליו ועל אפרניו להסית להרב שישלח עוד עבדו . כללא של דבר הרב ר' משה ז"ל הלך לבית הרב והמלמד הראה להרב דרך התלון ראו היהודי הזה שהוא מלוכס באפינטשע וכמה אנשים רזים אחריו . ובצואו לבית הרב ועמד אלל הדלת והניח ידו על המזוזה ונטל את ידו ועוד הניח ידו על המזוזה ונטל את ידו הרב לא ידע פירשו והיה הושב בדעתו שאינו רוצה ליכנס כ"א ברשותו ולזה לאחד שיאמר לו ליכנס והשיב ה"ר משה ז"ל אינו רוצה ליכנס כי כהיב צתורה וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך אם אין כאן מזוזה איני רוצה ליכנס המלמד פער פיו בשחוק גדול כי ידע אשר איזה שבעות עברה שקצבו מזוזה חדשה . ונטלו המזוזה ובדקו ואיה והיתה חסרה אות אחת וכתבתמו טעמותיו של המלמד אח"ז ביקש הרב ז"ל מהגדיק ר' משה ז"ל שיכנס ונכנס והתחיל לדבר עמו וראה הרב אשר ה"ר משה ז"ל הוא אדם גדול צתורה ונחבב בעיניו ושאל הרב אותו אבקש שהאמרו לי מאין ידעתם שהמזוזה פסולה . הלא אני הלכתי דרך המזוזה אפשר חלף פעמים ולא ידעתי ואתם באתם באפס צפעס תראשון והכרתם שהמזוזה פסולה והשיב לו הגדיק ר' משה ז"ל הנה דאורייתא וישראל וקב"ה כלא חד נמלא שגריך אני להיות עם המזוזה חד וכבצנתי והנחתי את ידי על המזוזה והרגשתי בעלמי שהמזוזה אינה עמי באחרות וחשבתי שהחברון הלז ממני והרהרתי בתשובה והנחתי ידי שנית על המזוזה וראיתי אשר המזוזה עוד אינה עמי באחדות אז אמרתי הנה עתה החברון ממך אמר לי הרב עתה אשאל אתכם הנה כתיב צרות ה' דרכי איש גם אייביו ישלים אותו ומדוע יש לכם שונאים עמד הגדיק ר' משה ז"ל על רגליו ואמר חלילה אין לי שונאים רק זה המלמד . חז"ל אמרו והביטו אחרי משה מלמד שהשדוהו הנה זה הוא המלמד שהשדוהו . ואמר להמלמד איה מלמד תן תורה מה שעשית וציוס לאו אני אכבד אותך בחולאת ה"ן ר"ל ואחזוהו פללות והודה שער על כל עבירות שבתורה ר"ל מזה נוכל ליקח מוסר לכל יפער פיו נגד עובדי ה' וכמו שקורא אותן בספר תולדות יעקב יוסף שידין יהודאין המו"ר דאורייתא ר"ת "חכם מופלא יורב רצנן . שמעתי מהחסיד האמת ר' אליעזר ז"ל שהיו קורין בסטאניסלאב ר' אליעזר דער נאטיכעס ואמר אשר הרב הקדוש ר' נבי ז"ל מרימינאוהו כיפר לו המעשה הזאת הנה הרב הגדיק הקדוש ר' מענדלי ז"ל מרימינאוהו נכע תעס אחת למרחק הם לעיר גרום ווערדאן באונגריין וזכרו שם עבדו בית עם גן נאה ואע"פ שהיו במקום רחוק עם כל זאת

זאת החסידים שלו נסעו אליו לשם. והלל אכסניא שלו היה דר אדא אחד וראה אשר הרב ז"ל הולך בכל יום בהגן לשאוף רוח נח ואחד בהחסידים נושא לו מעט יין ואחד נושא לו כסא ואחד נושא לו הלילקא ציבור עם טאבאק ונתקנא האדון בהרב ז"ל מאוד אשר ליהודי יהיה כבו הכבוד הזה ומחמת קנאה נפל האדון למשכב ר"ל ובא אליו הכומר משם והכומר הלז היה מכסף גדול והביר בהאדון אשר החולאת שלו הוא מחמת קנאה ושאל אותו על זאת וסיפר לו האדון שזה חמת שמחמת קנאה שנתקנא בהרב ז"ל היתכן כזאת של יהודי יהיה כל הכבוד הזאת אשר כמעט למלך אין ככל הכבוד הזה אמר לו הכומר מה תתן לי אם תתן לך הראש מיהודי הזה. הבטיח לו האדון הון רב הכומר הלך לביתו ושלח עבדו האמה הכנענית ששכרי אותה לכבד הבית ולהביא מים וציקס ממנה שהביא מהרב איזה דבר עם זיעה. והבטיחה לו חמס מחמת שתמיד היו שם אנשים לא היתה יכולה ליקח שום דבר רק מעט תבן מהמטה של הרב ז"ל ונתנה להכומר המעט תבן ואמר לה הכומר שזה די וטוב. וביום חמשה עשר באב ישב הרב ז"ל בסעודה עם החסידים שלו וראה הרב ז"ל אשר אחד מהחסידים שהיו מסובים על השולחן נרדמו בשינה ומתחילה היה לו עליהם רחמנות מחמת שנסעו דרך רחוק חמס באיזה רגעים ראה אשר כל העולם שלו נרדמו בשינה חזק והתחיל לעורר אותם ולא היה יכול כי נרדמו בשינה כמו מתים ר"ל ובתוך כך הסקליפונט היינו הסטעלי' התחיל לחדד ולשפוף עפר ואבנים וגפל פחד גדול ר"ל על הרב ז"ל והלך מהשולחן וישב לו על המטה שלו וגפל הספר הקדוש נעם אלימלך והיה מעין בו ועזר השי"ת שהעולם התחילו לעורר את עצמם מהשינה אז אמר הרב ז"ל אשר תיקף יאסרו את הסוסים וליסע ולברוח מכאן וגסעו משם ערך ג' פרסאות ונתנו מספוא להסוסים אז בא כומר אחד וציקס מה שיניחו אותו לכנס להרב ז"ל ושאלו להרב ואמר להם לכל ינחו אותו. אז אמר להם הכומר אם יש לכם איש כזה אין אתם מתיראין כלים אם הוא היה יכול לעמוד נגדי הוא כמו משה רבינו ע"ה אז אמר הרב ז"ל שהיה הכיטוף שלו חזק עד שהגיע לכסא הכבוד והכיטוף לא היה יכול לבטל עד שהביא למטה הפמליא של מעלה עם כסא הכבוד צ"כ שמעתי ומה נוכל להבין חוץ כה הנדיקים חזק וגדול :

מעשה שסיפר הרב ר' ישראל מקאליש בנו של הרב הנדיק ר' איזיקלי מקאליש בנו של הרב הנדיק הקדוש ר' אהרן ארי' ז"ל איש אחד היה מלמד בכפר אלל רינדאר אחד ושמו של המלמד היה ר' דודק ז"ל וסיה

והיה אים חלקים כמו שתראה מהמעשה הזאת. ובאותו הזמן היה וייל בפעם ששברו להם מלך כי כן היה צימים הקדמונים אשר פעם אחת לכמה שנים נתועדו האדונים מאונגארין להעיר פעם ובזמרים להם מלכות עפ"י גורל ועפ"י הסכמה ובאותו הזמן שהיה הר' לודק ז"ל הג"ל בכפר בא ארון אחד והיה רוכב על סוס ובא להקדעטשמי וכראות המלמד הג"ל את הארון הג"ל אמר להצטעה"ע שלו אני אומר דבר רק שתיתי לדברי שתשמעו להארון הלו על כל מה שיאמר לכם ותעשו לו כל אשר יחפוץ ולכל הקחו מאתו כלום ובאותו העת היה גשם שוטף איזה שבועות והיה הארון הג"ל עומד בהקדעטשמי עם סוסו והריגדאר קירב אותו ונתן לו ולהסוס כל הלריך לו בהרחצה ובספ"י כי היה מחזיק את המלמד שלו לאדם כשר וישר ולא שאל את המלמד בלו מדוע ליתן לו הכל רק היה מאמין להמלמד. ואחר איזה ימים כששקט הגשם הארון הג"ל בא להריגדאר ואמר אליו כמה מגיע לך חללי כי לע"ע אין לי מעות כשאחזור מפעם אז. השלח לך השיב לו הריגדאר אין מגיע לי מכס כלום שאל אותו ולמה. השיב לו כי את הכל נחתי לך במתנה אמר לו ומה שמך ואמר לו שמו הארון הג"ל הרשים את שמו של הריגדאר משם של הכפר וגסע לדרכו. בפעם הבתירו את הארון הג"ל למלך ואחר שהלך ועבר כמו חצי שנה בא מכתב מפעם מהמלך להריגדאר הג"ל שיעמוד עלמו לשם ונפל עליו פחד גדול ומוכרח היו ליסע לפעם עם המכתב וכשבא לפני המלך שאל אותו המלך מה שמך והשיב לו כך וכך האתה מכיר אותי אמר לו לאו. האתה מכפר פלוני. אמר לו הן. זה יוהר מחלי שנה אשר נסע הארון אחד ועמד בהקדעטשמי שלך ונתת לו כל הצרכות שלו וגם נתת לו בגד אחד אמר לו הן. ומה עשית לו כך בחנם. אמר לו הריגדאר המלמד שהיה חללי אמר לי לעשות עמו כך ומה שמו של המלמד אמר לו לודק ומאיה מקום הוא אמר לו מעיר פלוני. המלך רשם שמו של המלמד ושם עירו. אח"כ אמר לו המלך אני זה הארון שקרבת אותו ונתת לו הכל במתנה ועתה מה אתה החפץ ממני אמר לו הריגדאר אני חפץ שאשב בכפר ובהקדעטשמי הג"ל כל ימי חיי בלי ראטין המלך הבטיח לו הכל וגסע לביתו אח"כ בא מכתב מהמלך מפעם להמלמד הג"ל שיעמוד ח"ע לשם המלמד היה עניו והלך ברגליו מכפר לעיר ומעיר לכפר ובאמצע הדרך בא לאיזה קדעטשמי וראה אבר הקדעטשמי הוא בית הזונות והיתה שם אבה אחת שהיה מכשול לרבים וכראות ה"ר לודק ז"ל התחיל לעקוץ מה אהם עושים הלא יש בורא עולם ואחור לעשות כן ודחפו אותו מכס והכו אותו מכת מות

שיחות צדיקים

אמנם הוא חזר פעם שנית ושלשית ולעק מאור גיוואנד שאסור לעשות מעשים כאלו ובכל פעם דחפו אותו לרוץ והכו אותו והלך לדרכו עד שבא לפני המלך לפעםט אמר לו המלך אחה שמך נדוק מעיר פלוגי ואחיה היית מלמד בכפר פלוגי אלל רינדאר ששמו פלוגי אמר לו הן האתה אמרת להרינדאר לקרב אדון אחד וליתן לו כל הנערכות שלו ולהסוס שלו הכל במתנה אמר לו הן אמר לו המלך ומה ראית השיב לו מפני שהיו מודיעין לי כך מן השמים. אמר לו המלך ומה אתה חפץ ממני כי אני זה האדון אמר לו המלמד אני אינו אחפון כלום רק שיתנו לי עגלה ליכע לביתי כי אני חלוש ואינו יכול לילך ברגלי למקום רחוק כזה וגם שיהיו עשרה זונדארין על עגלה אחת שישבו ג"כ עמדי ומה שאומר להם יליהו לדברי המלך לזה לעשות כן תיכף הוא נכע בעגלה אחת והאנשי חיל בעגלה אחת וכשבאו להכפר שהיתה שם בית הזונות אמר ה"ר נדוק ז"ל להאנשי חיל שטמדו רחוק מהקרעטשמי עד שיבוא להם. והלך בעלמו להקרעטשמי וראה עוד המעשים הנ"ל כמקדם והתחיל עוד ללעוק עליהם מה תעשו והם דחפו אותו לחץ והכו אותו וצא להאנשי חיל וזהו להם שיחתו לה את החוטם כי חשב אשר אם יחתכו לה החוטם טוב לא תכשיל לרבים עכ"ש :

מעשה בשני חזירים שהיו אוהבים זא"ו מבחרותם והיו לומדים ביחד והיו אנשים כבדים ואחר שנשאו נשים בעיר אחת הסכימו ביניהם שיעשו בשותפות איזה עסק והנשים יעבדו בהמסחר והם ילמדו ביחד כמקדם וכן היה ועשו לעלמם מכחר נאה וה' הללית אותם וגם היה להם ילדים ואחר שטעברו כמה שנים התחילה אחת להתקוטט עם בעלה שאינה רוצה שותפת כי היא היתה מוחכמת והיתה יכולה לדבר עם קונים ואדונים ושנ"י היתה בהיפך והיתה לוועקת לבעלה מצורך מוכרח אני לעבוד כי יש לי בנים ממך ובעד האחרת השלעמיואלניע אינה רוצה לעבוד. ובעלה היה טוען עמה אל תאמר כחי ועלם ידי וכו' אמנם הדבר לא הועיל כלום ולא היתה רוצה לשמוע אליו וכראותו כי כן אמר לחבירו תדע ידידי חביבי הן אני מוכרח לחלוק עמך בעסק שלנו כי לא אוכל לסבול ממנה וחלקו העסק שלהם וחזירו עשה לו ג"כ עסק בפני ענמו ובעזר השי"ת הלליה השניה מאוד בהעסק שלה. והמוחכמת ירדה מטה ובראותה כי לא טוב הדבר חשבה המוחכמת בלבה הן אני אולי עליה שם רע ר"ל וכשישמע בעלה מזה לא ירצה לדור עמה כי היה אדם כשר מאוד ויחבטל העסק שלה וכן היה שהסיתה לשני אנשי בליעל שיאמרו שראו שזנתה עם אדון אחד האנשי בליעל קבלו ממנה הרבה מעות ופתאום ילא עליה

עליה קול בעירם ר"ל וכשהגיע הקול לבעלה המר לו מאוד ובא בערב לביתו והיתה מונחת לפניו לאכול ולא ראה אפילו לדבר עמה אמרה אליו מה יום מיומים השיב לה הן שמעתי עליך כך וכך לכן מה שיאמר הד"ת אליי ויותר אין לך עלי כלום. ובבוקר הלך להרב דשם והתחילו הב"ד לחקור ממנו ילא הקול הזאת עד שבאו השני העדים ואמרו בב"ד בתורה אם ליו"ע שראו בעצמם המעשה. הב"ד נתנו לבעלה הגביית העדות והאשה הנ"ל היתה בוכה מאוד אשר אינה יודעת כלום אמנם זאת לא הועיל כלום מחמת הגביית עדות מהב"ד העסק שלה נחבטל ובגרו החנית אח"ז מתיכבה האשה ושלחה לבעלה הן אני אומר שאני כשרה ואתה אומר בהיפך נסע נא להרב הקדוש מאפסא כי צעת ההוא היה הרב הקדוש ז"ל מאפסא רשכב"ה ומה שיאמר הרב מאפסא כן נעשה האשה נסעה בעצמה ובעלה נסע ג"כ בפני עצמו ובבואם לפני הרב הקדוש מאפסא ובעלה הניח את הגביית העדות לפני הרב הקדוש אמר הרב הקדוש ז"ל קראו לי את בני ה"ר איזי מאיר ובא לפניו אמר לו הרב הקדוש בני תכתוב לכל הסביבות שלנו אשר מי שנותן להרב מאפסא אר"כ הוא פושעי ישראל הרב ר' מאיר ז"ל התחיל תמה על הדבורים הנ"ל אמר לו אביו הלא דיק זי"ע הנה כתיב בתורה עפ"י שני עדים יקום דבר ואני רואה שהאשה הזאת כשרה הנה אגמנו מציט"ס נגד התורה הקדושה ולמה עוד לנו ליקח מעות מישראל עוד ומי שנותן לנו מעות הוא פושעי ישראל והרב הקדוש היה אומר הדיבורים הללו בהתלהבות גדול ואחזוהו להעדים הנ"ל פללות וקדחת ר"ל אשר כמעט ילאה נפשו למות ופגעו זב"ז ואמרו מה זאת עשה ה' לנו אין זאת רק עבור שהפרדנו בנין שלם כי הילדים שלהם היו הולכים בלי מושען לחם ומים ואין מי שירחם עליהם ויעלו זע"ז והיו הולכים להרב ואמרו האמת שלא ראינו כלום אמנם האשה נתנה לנו מעות שנוציא עליה שם רע הרב שלח עבור האשה ובעלה וידע שהם אלל הרב הקדוש מאפסא ונפל פחד גדול על העדות ונסעו תיכף להרב הקדוש מאפסא ואמרו האמת ידע רבינו אשר קבלנו מעות להגיד ולהוציא על האשה הלעז ובאמת לא נדע אגמנו מכלום אז אמר הרב הקדוש מאפסא קראו לי בני ר' איזי מאיר ובבואו לפניו אמר לו אביו הקדוש בני הנה כעת אין אגמנו מציט"ס נגד תורתנו הקדושה ושלח עבור האשה ובעלה שהיו שם עוד ואמר להם סעו לביתכם לשלום וה' ילליח אתכם ע"כ שמעתי :

פעם אחת באו לפני הרב הקדוש שני אנשים ומלאו שם איש אחד שהיה עומד לפני הרב והיה בוכה מאוד והרב ז"ל השיב לו מה אוכל לעזור

לעזור לך שמתו השני האנשים האלו וסיפר להם הרב ז"ל הן היה לי
ארבעים אלף רנ"כ ונתתי אותם לאיש הזה ועכ"פ מגיע לי העסקא
מסך הזה חמנס האיש הזה עשה עלמו כאילו לא ידע מכלום ולא
השגיח עלי ולקחתי בחזרה הסך הנ"ל ונתתי אותו לאיש אחר אשר הוא
נותן לי עסקא טובה ומה אוכל לעזור לו. האיש הנ"ל התחיל לבכות
ביותר מאוד אמר לו הרב הקדוש יש לי עליך רחמנות ואהן לך ט"ו אלף
רנ"כ ותיסע לביהך לשלום ע"כ :

פעם אחת הובא מתנה מורה השעות זייגעריל של זהב להרב הקדוש
מאפטא ובמקום העשיפיר היה גרשס א"כ בכתב אשורית והיה
יקר אללו מאוד ושבת בעיר אחת וכשראה ליסע משם נגנב הזייגעריל
והרב ז"ל היה יושב על המרכבה ורלה ליסע ובאל מפני מה אין טובען
והיו מוכרחין לומר להרב אשר הזייגעריל איננו פתח הרב ואמר כל מי
שגנב את הזייגעריל כל יוליא שנתו וגודע הדבר להגנב והחזיר בלע את
הזייגעריל והובא לפני הרב אחר זה אמר הרב רבותי מה עושין הלא
קללת חסם אפילו על תנאי צא ושתקו כל העם שהיו עומדים שם וגסע
הרב לדרכו אח"ז החלה הגנב שגנב הזייגעריל והוא היה בן יחיד והתוודה
לפני אביו תרע חצי שאני גנבתי את הזייגעריל והרב הקדוש אמר כנ"ל
לכן תיסע להרב היקף וכסע אביו לפני הרב והתחיל לבכות לפניו שזנו
האברך איש כשר רק שג"ה הסיתו לגנוב והחזיר אמר הרב הלא
אמרתי כך וכך ולמה היו שותקין כל העם לך לביהך וכל זמן שאתה בזה
העולם אני אחזיק אותי על כתפי וכן היה כל זמן שהרב הקדוש מאפטא
היה בזה העולם האברך הנ"ל היה ג"כ בזה העולם ואח"כ מובן עכ"ש :
פעם אחת בשבת קודש היו יושבין החסידים אלל השולחן של הרב הקדוש
מאפטא ולקח נגיד אחד את השקעטלי שלו להריח טאבוקי וראה
חסיד אחד שהיה עני והושיט את ידו ליטול ממנו מעט טאבוקי והנגיד
הנ"ל בגר את השקעטלי שלו ולא גהן לו ועמד החסיד מבוש אח"ז
התחיל להחסיד העני הנ"ל לעלות מזלו למעלה למעלה ולהנגיד הנ"ל
בהיפך ובא לפני הרב הקדוש והיה בוכה לפניו וסיפר לו אשר אנשים
אומרים בעצור הטאבוק קיבל העני את מזלו אמר לו הרב את תזדמנו
שניכם והוא לא ירלה ליתן לכם תקבלו את המזל בחזרה וגסע הרבה
פעמים עד שזדמנו שניהם על שבת והיו יושבין על השולחן והושיט את
ידו ליטול מהחסיד טאבוק והוא הרים את השקעטלי אליו ונתן לו בספ"י
ובא לפני הרב אמר לו אני ביכולתי לעזור לכם כי הופלט הדבר כן :
שעשה מהנדיק הקדוש הרבי ר' אלימלך ז"ל אשה אחת בת גביר אחד
היתה

היתה עגונה כמה שנים לערך י"ד שנים והיתה יושבת אלל חציה ואחיה
עשה לה מוסתר בפני עולמה והיה כל הימים בערירות לב אח"כ באה
לשם אחת זקנה שהיתה משרתת אלל הרבי ר' אלימלך והיתה יכולה
לכפר מעשיות ומופתים שראה אלל הרבי ר' אלימלך וביקשה העגונה
הנ"ל מהאשה הזקנה שהיה חללה האכסניא שלה בכדי שחיה לה עם
מי לדבר והזקנה יעלה שחיסע להרבי ר' אלימלך ובוודאי יחפש לה את
בעלה כי אמרה אשר ראיה שם הרבה מעשיות כזו והעגונה נסעה
להלויק הנ"ל וסיפרה את מרירות לבנה אמר לה הלויק הנ"ל בעלך
הוא מי והוא צעיר פלוני ובשני חדשים יבוא לביתו לכן תכין ח"ו כדרך
הנשים וגם תכין על אותו הלילה סעודת ערב עבור בעלך כי בודאי
בוא יבוא לביתו בלי שניי. האשה העגונה נסעה לביהה והיתה מאמין
ואינה מאמין אמנם הזקנה אמרה לה אני רואה שהיתה לך ישועה גדולה
כי בודאי יבוא באתו הזמן וכאשר הקריב הזמן שקבע לה הלויק
ראיה הזקנה שתכין ח"ו וגם באתו היום הכינה סעודת ערב והדליקה
נרות הרבה. אולם כאשר שער שעה ט' וגם העשירות ואחד עשר
שעות מהלילה וגם החמיל לירד והזקנה לא היתה מניחה אותה לישן כי
היתה אמרה לה בודאי תיכף יבוא בעלך אל תישן והוא אומר לה אפילו
אם הוא רבנן פרסה מהעיר ג"כ אינו באפשרי לבוא מחמת הגשם רב
אמנם הזקנה אמרה כאשר אמר הרבי בודאי בן יהיה וכשהגיע חצי
שעה שלי"ב שמעו שמכין בהלל לפהות ובא בעלה והיתה חדיה גדולה
וסיפר בעלה שזה כמה שנים שזכח את יש לו אשה כי היה לו שם מבחר
טוב ואח"כ בא אליו איש זקן ואמר לו מה אתה עושה כאן זה זמן רב
הלא לך אשה ובנים ולמה אין אתה נוסע לביטך אם לא תיטע לביטך
עד שיהיה שבעות קדע שהמות וכל שבע בא אליו ואמר לו עוד לא
נסעת לביטך האם תכחם מה שאמרתי לך עד שהוכרחתי למכור את כל
הסחורות מהחנות שלי ונסעתי לביתי ובצואי ערך פרכה מכאן ורליחי
ללון שם נוחמת הגשם בא עוד הזקן הנ"ל והכה אותי במקל הלא אמרתי
לך שתיטע לביטך לכן היתה תיכף שלי עיכוב ואל תלין פה והוכרחתי
ליטע לביתי בהגשם ע"י שמעתי ומה יוכלו להבין הכח של הצדיקים :
פעם אחת הלך הרבי ר' אלימלך ז"ל עוד עם אחד להמקוה ושמע את
קול נון השמים מי שיעזור את הרבי ר' שמעלקא ז"ל מהאנשי בליעל
דק"ק ניקלשבורג הוא בן עולם הבא כי היה לו יסורים גדולים מאנשי
ניקלשבורג על אשר לא רצו לזייט אותו. ואמר הרבי ר' אלימלך ז"ל
להשני שהלך עמו. שמעתי איזה דיבור. אמר לו לא. וחשב בעלמו הם
אני

אני שמעתי בעלמי בוודאי בוודאי לריך אני לילך לניקולשפורג. והלך ופיל
 לבית הרב רבי ר' שמעלקא וביקש ממנו שיתן לו רשות לדרוש בבהכ"ס
 ולהוכיח אותם. אמר לו הרבי ר' שמעלקא ומה יהיה מזה שתוכיחו
 אותם אם הם לא יאכו לשמוע לקול מוכיח וגם אני אינם רוצים לשמוע
 אמנם אחר הפלגות הרבה נס-לה ליתן לו רשות. והלך לבהכ"ס
 ונתאספו הרבה אנשים והתחיל לדרוש והראה להם בפלפול שיש היתר על
 כמה עבירות שבתורה ר"ל כמו תלמיד שצוה את השרץ בק"ן טעמים
 והיה הדרוש זה מהוק לחכם שמלאו מה שרלו ר"ל וביום ב' הלך עוד
 לדרוש ונתאספו כמעט כלי אנשי העיר דשם והתחיל לדרוש והראה להם
 עפ"י האמת אשר ביום התחיל לא טוב דברנו כי הפסע עפ"י האמת
 הוא כך לכן אסור לעבור על דברי תורה ואפילו על קל שבקלות מדברי
 רבנן והכנים הרבה תשובה בלבם עד שהתחילו לבכות ואמרו זה לנו
 הנה רבינו הראה לנו כבר שהוא כן ואנחנו לא ראינו לזייט אותו לכן
 מוכרחים אנחנו לילך לרבינו לפי"ס אותו ובאו להרב ונפלו על פניהם
 ופי"סו אותו ואמרו אליו הנה מעתה אנחנו נלייט אתכם כי המוכיח הלו
 הראה לנו ע"ד האמת אשר בני דבריוס והרבי ר' אלימלך נטל רשות
 מהלדיק הגאון הרבי ר' שמעלקא ז"ל והלך לדרשו וכשלא מניקולשפורג
 שמע עוד בת קול יען שצורת את הרבי ר' שמעלקא נותנין לך זמן כ"ד
 שעות מי שתברך יהא מבורך והלך כמעט כל הזמן ולא מלא יהודי לבדך
 אותו והתחיל לבכות לפני השי"ת הנה נתת לי מתנה על כ"ד שעות לבדך
 את כי אברך את לא מלאתי שום יהודי את"ו ראה אשר אשה אחת
 הולכת על הצדה והתחיל לילך לבדך אותה והיא היתה מהלכת ממנו
 להלן אמר לו אל תהי כי אין אני מבני בליעל ח"ו הגידי לי מאין
 אתה ומה מסתכס האשה התחילה לספר לו את כל לבנה והוא ברך
 אותה ור"ל מה שהיה על לבו ברך את האשה הזאת והלך לדרשו והאשה
 הזאת באה לביתה וסיפרה לבעלה אשר איש אחד באה אללה ובירך אותה
 והמלך שלהם התחיל לילך למעלה למעלה ונעשה גביר גדול ונגמרה
 בדעתם אשר האיש הלזה שצירך אותה הוא היה אליהו הנביא כי ראו
 עין בעין ברכה בכל מעשה ידיהם ונעשה בעל לזקה וקבע דירתו בעיר
 והיה לו משרתים ונתן להם פקידה שיוכלו ליתן נדבה הגונה בלתי ידיעתו
 אפילו עד דינר זהב ויותר מדינר והב לריכין לישאל אותו. אחר זמן
 רב נסעו הרבי ר' אלימלך עם אחיו הרבי ר' זוסיא ז"ל עבור פדיון
 שבויים ושמעי שיש בעיר אחת עשיר גדול בעל לזקה ונסעו לשם ובאו
 המשרתים ליתן להם נדבה ולא ראו לקבל מהם והמשרתים ראו ליתן להם

דינר זה ולא ראו לקבל והכנסו לבית צביר ואשמו של הגביר ראתה את הרבי ר' אלימלך ז"ל ונתעלפה מחמת פחד ונעשה רעש גדול כי לא ידעו מה היא ואמרה לבעלה הנה זה אליהו שבירך אותי זה כמס שנים ועתה בודאי בא לקחת העשירות שלנו בחזרה והלעו את הדברים האלו לפני הרבי ר' אלימלך ז"ל אמר לה אל תפחדו כי אין אני אליהו ואין אני באתי לקחת את העשירות שלכם ח"ו רק ת"ל שברכתי עשהם פירות. אמר להם הגביר הנ"ל כמה אחס לריכין מעות עבור פדיון שבויים אמרו לו חמשה מאות אדומים והלך הגביר והביא להם הסך הנ"ל ולא רצו לקבל ממנו כי אמרו אנחנו רולים לזכות עוד אחרים במלוא הזאת והאשה הנ"ל בראותה כי לא רצו לקבל מהם המעות נתעלפה עוד מחמת פחד כי מהתמ' בא לקחת העשירות מהם והגביר עם זוגתו התחילו להתחק חלי היום עד שנתדלו לקבל מחל' עד כאן שמעתי מעשה מניקלשפורג: גיש אחד שהיה כהן רזה לישא אשה גרושה ושלח להרבי ר' שמעלקא ז"ל שיסדר לו קידושין והרב ז"ל אמר שפ"י התורה הקדושה אסור והכהן הנ"ל שלח מערכאותיהם שמוכרת להרב לסדר לו קידושין והיה להרב ז"ל יסורים גדולים מזה והלכו להחופה ואחר שבא הכהן תחת החופה התחיל לו לזוז ולשפוך דם מחוטמו ולא היו יכולים לסובלם ושלחו עבור דאקטורים ורופאים ואמרו שאסור לו אשה כל ימי חייו ובאם שישא ימות תיכף ומוכרת היה הכהן הנ"ל לילך מהחופה בלי נישואין והרב הגאון הנדיק הקדוש ר' שמעלקא ז"ל הלך לביתו ע"כ שמעתי: מעשה שסיפר הרב הצדיק הקדוש ר' חיים וזללה"ה מקאסיב.

נצי אחים היו נוכעים להכב הקדוש ר' פנחס ז"ל מקארץ והי' להם אב זקן ומת ובא להם כל לילה בחלום שימירו דתם ח"ו ובאו האחים לפני הנדיק הקדוש הנ"ל בבכי גדולה ר"ל והנדיק לא היה יודע מה לעשות והתחיל להתענות והחטנה ארבעים תעניות עד שהודיעו אותו מן השמים שאביהם היה בנידוי ומת בנדוי ומפני זאת בא להם להסית אותם כנ"ל לכן יסירו לו את נדויו וישקוט מזה וכן היה שהסירו לו ולא בא יותר רח"כ בא הרב הנדיק הגאון מוה' יעקב שמשון אבד"ק שפטיצקע למ"ה הנדיק ר' פנחס הנ"ל ורצה הנדיק ר' פנחס להפציר נגד מ"ה ושאל אותו מ"ה מה היית עושים אם יארע לכם מעשה כזאת הנ"ל וסיפר לו המעשה אשר אליו הגאון הנ"ל הלא מפורש הוא צירושלמי מת בנדוי בא בחלום לבניו שימיר דתם ח"ו לזה בכה הרב הקדוש ר"ה פנחס ואמר למה צריכין להענות הלא מוטב ללמוד ולא להתענות ע"כ:

שיחות הצדיקים

מעשה מהצדיק הקדוש ר' משה מסאווראן ולה"ה

הצדיק ר' משה היה דר בעיר טשטשיניק ומחוז לעיר סמוך לבית הרופאים היה דר שם יהודי שהיה מחזיק שטנק עם י"ש ופעם אהם באו בלילה שני בעלי מלחמות מהשפיטאל וליוו ליתן להם י"ש ושמה אחד מהם ומת ונפל על הארץ והתחילו לשחוק אותו ולא הועיל כלום כי מת והשענקיר עם זוגתו התחילו בוכים במר נפש כי ידעו שתיקף ישלחו אותם לקלה העולם והאשה התחננה לבעלה שילך להרצ הצדיק הנ"ל אמנם מחמת שהשומר היה סגור לא היה יכול לנכנס אליו והלך לביתו ולקחו עוד את המת הנ"ל ונטפו שעווה על לבו ולא זו ממקומו והתחילו עוד לבכות אח"ז אמרה אשתו אליו לך נא אולי תוכל לנכנס להצדיק והלוך עוד והשער סגור והלך בידיו ויצרליו עד שבא לבית הרב הצדיק וסיפר לו המעשה והשיב לו הוא חי לך לבייתך וכשבא לביתו לקחו עוד אותו ושחקו אותו בכל הכחות וראו שהיה מת והלך עוד לבית הרב ורגז עליו הלא אמרתי לך שהוא חי שאל אותו האיש ומה לעשות פמו אמר לו ומה עושין עם שיכור מניחין אותו תחת השולחן ולקחו אותו תחת השולחן אמר השני איני אלק להגיד זאת לשר העשרה והוצג הנ"ל היו בוכים וכמו חלי שעה בא שר עם עשרה בעלי מלחמות והלכו להשולחן והשר העשרה הכה להמת עם רגליו ואמר לו קום עמוד על רגליך ועמד ונטל את הכובע עם החרמ"ל שלו והלכו כולם משם האיש עם אשתו נחתו שבת והודאה להשי"ת ובבוקר נעשה רעש בעיר איך שנמלא מחוז לעיר בעל מלחמה אחד מת ואמר הרב הקדוש ר' משה ז"ל להשענקיר הנ"ל הלא אתה תוכל לעשות אותי לבעל מופת לכן הזהר לבל תספר זאת לשום אדם ואחר פטירתו של הצדיק הנ"ל סיפר האיש הנ"ל המעשה הזאת ע"כ שמעתי :

אביו של הרבי מלובלין היה דר בלאגניט ובנו ר' אליהו היה עלם טוב והיה יכול ללמוד ועשה אביו עמו שידוך מעיר אחרת עם גביר אחד והגביר הנ"ל פשה להחתן בגדים וגם לאביו נתן מעות וגם על הולאות וכשהגיע זמן החתונה נסעו להכלה כמנהג העולם וכשבאו להם אמר החתן לאביו חז"ל אכור לקדש האשה עד שיראנה ואני לא ראיתי הכלה אמר לו אביו טוב חוכל לראותה ושלח להמ"ח שהחתן רוצה לראות הכלה ובאה הכלה מקושטת עוד עם בתולות אחרות ואביו הראה אותה לו אח"ז התחילו לדבר שזריכין ליןך לכסות הכלה [שקורין בארעקונס] אמר החתן לאביו איני אלק אמר לו אביו ולמה השיב לו מפני שראיתי יע על המלח שלה ואביו ידע אשר העלם שלו איש כשר וירא שמים אמנם

אמנם לא היה מחזיק אותו לחוזה אמר לו אביו מה דברת הלא ח"ל
אמרו מוטב שישליך א"ע לכבשן האש ואל ילכין פני חבירו ברבים ואם
לא חלך לחופה תעשה להם בושם גדולה ומה גם כי הוליד הולאות
הרבה על הנשואין אמר לו ומה תעשה הלא ראיתי כנ"ל השיבו לו אביו
לך עמה לחופה ואח"כ אם תרצה לדור עמה הנה מה טוב ובאם לאו
לאו. והלכו להחופה ובבוקר נכע אביו לביתו וחשב בלבו הלא השארתי
אותו בבית גביר ומסתמא יהיה טוב אמנם הוא לא חפץ אפילו לראות
אותה ומתחלה היו שותקים לו כי לא נודע להם מה זאת ואח"כ כשעבר
איזה שבועות ולא רצה להתנהג עמה בדרך ארץ אמר לו חותנו למה
תבייש את בתי אם לא הוטבה בעיניך הן לה ג"פ ואני אחזיר לך את
בגדיך הקרועים ולך לדרכך ונתן לה גט. אח"כ חשב בלבו אם אביא
לאבי בבגדים קרועים ימות מחמת זעזוע אני אלך להרבי ר' בער ז"ל
והלך לשם ושהה שם שבועה שנים ולמד שם תורה יומם ולילה אח"כ
כשנבלע בו תורה הרבה ויראת שמים הלך לבית אביו לללאליט ומסתמא
לא היה מלובש כראוי והקור היה גדול בלא היה יכול לסובלו וראה
קרעטשמי אחת ונכנס שם ללון ובבואו להקרעטשמי ראה רק אשה אחת
ושאל אותה על בעלה ואמרה לו שנסע לכפר אחת לא רחוק מכאן
ובשעה א' או ב' שעות יבוא לביתו וחשב בלבו הלא אסור להתיחד עם
אשה ועלה על דעתו מה שאמרו חז"ל על כל עבירות שבמורה יעבור
ואל יהרג חוץ משלושה עבירות ג"ע וע"ז וע"ד על אלו ג' יסור ואל יעביר
ואמר בלבו הלא מגוף העבירה של ג"ע יסור ואל יעבור ובשביל יחיד
מוטב שיעבור ואל יסור כי ידע בעלמו באם שילך עוד אפילו רבע פרסה
ימות מחמת הקור ובפרט כלילה ונשאר ללון שם וקנה שם נרות ולמד
ובאה האשה הזאת וכיבה הנרות ושבועה אותו אמר לה אני מוכרח קידוש
ללאת החולה והנה החבילה שלי מונחת על השולחן ובבואו החולה אמר
בלבו עתה הוא עת שיסור ועל יעבור וינס משם והקור החזיק בו
ונתעלה ונכב על הדרך ובאותו רגע כשלא משם בא בעלה של האשה
ושאל אותה למי החבילה הזאת על השולחן וסיפר לבעלה בהיפך כמו
מעשה דיוסף הלדיק ובע"ג אחד נסע דרך שם ובא להקרעטשמי לשמות
י"ט ושמו מהאשה המעשה הנ"ל ונסע לדרכו ועל הדרך ראו הסוסים
שאים אחד מושלך ארצה ונפחדו וירד הבע"ג מהעגלה ולקח את האיש
והתחיל לשוחק אותו בכח עד שהשי"ת השיב רוחו אליו והבע"ג היה
משער בעלמו שזה האיש שסיפרה האשה ממנו המעשה תעפ"כ היה לו
רחמנות עליו ולקח אותו על העגלה שלו וכיסה אותו בבליי בגדים

שהיה על העגלה ונסע עמו והתחיל הלדיק לבכות מאוד לפני השי"ת
ומהבגיה הזאת הביא הרהר תשובה בלבו של בעה"ג ועמד על הדרך
והתחיל ללעוק להשי"ת מה זה היה לו לעשות כמה עבירות ואח"כ נסע
לדרכו והבע"ג חשב בלבו האם אני שוטה. ומה זה היה לי להגיד לאחרים
מה שעשיתי אין זאת רק שזה האיש הוא איש אשר והמעשה בודאי היה
להיפוך ונסע עמו כמה פרסאות עד שבאו צפרסת דרכים אמר לו
הבע"ג הלא אתם לריכים ללד זה ואני נוסע ללד זה וירד הלדיק מהעגלה
ואמר לבע"ג חיוה בקשה אחס לריכים אזי אבדך אתהם השיב לו
הבע"ג מה אני לריך הלא יש לי אשה ובנים ועגלה עם שני סוסים
טובים מה אני לריך להשי"ת ומה לריך להשי"ת ממנו שאל אותו ויש לכם
בנים זכרים השיב לו לאו כ"א נקבות אמר לו הלדיק אני נותן לכם
ברכה שיהיה לכם ב"ז ואני אבדך אותו קודם החופה והלך משם ובא
לאביו ועשה עמו שידוך מלובלין ועברו כמה שנים ועשה רשכב"ה
והבעה"ג בא לביתו ונולד לו בן זכר ואחר שנעשה הבחור כבן כ"ה
שנים ויותר עשה אביו עמו שידוך מלובלין עם בע"ג אחר וקודם החופה
אמר הבעה"ג מלובלין למ"ח הנה יש פה בקהלותינו לריך אחד ומוכרחים
אנחנו ללך עם החתן ועם הכלה להלדיק לבדך אותם והלכו כולם ובבוא
הבעה"ג לביתו של הלדיק והכיר אותו והביט לו בעינים ויספוק את כפיו
ואומר בקול גדול הנה זה האיש ההוא והאנשים שהיו בביתו של הלדיק
החרדו והבעה"ג הלך בבית והאיש להלדיק והביט בעיניו ויספוק בת כפיו
ואמר בקול גדול הנה זה האיש ההוא והאנשים שהיו בביתו של הלדיק
הוחרדו והבעה"ג הלך בבית והגיש והביט בעיניו ויספיק עוד כפיו ואמר
הזה זה האיש ההוא כן היה שלשה פעמים שאל אותו הלדיק מה אתם
סבורים השיב הבעה"ג רבי האתם שכחתם המעשה עם האשה השיב
הלדיק הלא השי"ת יודע שאין אנחנו יודעים מעשה מן אשה אמר לו
הבעה"ג האם שכחתם שברכתם אותם להיות לו בן זכר ועתה הנה זה
בנו ותברכו אותו ע"כ שמעתי :

בעיר זאמישט הי' שם הרבה מתנגדים והיו שם שני חבירים עולי ימים
שהיה נפשם נכספה ומשתוקקת ליכע להלדיק ללובלין אך שהיו
יראים מהמתנגדים שלא יקחו נקמה מהם ודברו זע"ז בכוד שיקחו טו"ת
ובגדי שבת באפילו נשיהם לא ידעו מזה וכן היה והלבי מביתם וכנע
שלשה פרסאות מביתם פגע בהם ראש הקהל מזאמישט ושאל אותם אנה
תלכו והשיבו לאיזה עכך אמר להם אין אתם משמים אורו כי בודאי
אתם הולכים ללובלין ואמר לעצמם אחד לשמור אותם עד שילך להשופט

בִּיקָח אֹתָם בְּכַבְלֵי בָרָז וּלְשַׁלּוֹחַ אוֹתָם לַקָּ"ק וְאִמּוֹשֵׁט לְבֵיתָם וְהֵם הִתְחִילוּ
 לַצְּכוֹת לִפְנֵי הָעָרֶל הָאֵם אֲנַחְנוּ גִּבּוֹרִים לְשִׁמּוֹר אוֹתָנוּ תָּן אוֹתָנוּ לְבָרוּחַ
 וְנִרְאֶז מִשֵּׁם לֵאמֹר יַעֲר וּבַחוּךְ כִּךְ הִתְחִיל גֵּשֶׁם חֹזֵק לְשִׁטּוֹן עֲלֵיהֶם וְהֵם
 בָּרוּחַ צִעּוּמָק הַיַּעֲר בְּכַדֵּי שֶׁלֹא יִמְלֹאוּ אוֹתָם וְלֹא בַּהֲיַעַר וּלְקַחוּ אֶת
 בְּגָדֵיהֶם וְהַשְׁטִיחוּ אוֹתָם עַל חֵילֹנוֹת וּבִצּוֹקֵר אֲמַר אֶחָד לְחִבְרֹו הַבָּע נָא
 וְרֹאה שׁוֹה רֹאשׁ הַקֶּהֶל שְׁלֵנוּ כִּי הַבְּגָד שֶׁהִשְׁטִיחַ עַל הָאֵילָן עִם הַכּוֹבֵעַ
 הִיָּה נִרְאָה מִמֶּרְחָק כְּדִמוּת אָדָם אֲמַר לוֹ חִבְרֹו קַח נָא מִקֵּל וְתַכֵּה אוֹתוֹ
 הַיַּעֲר וּלְקַח מִקֵּל וְהִתְחִיל לַהֲכוֹת אֶת הַבְּגָד עִם הַכּוֹבֵעַ שֶׁהִיָּה נִרְאָה
 כְּדִמוּת אָדָם וְאֲמַר לוֹ בְּדֶרֶךְ שְׁחוּק רִשַׁע מִה חֶפְלַת מֵאֲתָנוּ וְלִמָּה הִלַּכְתָּ
 אֶל הַשִּׁיטָע לְאַסּוֹר אוֹתָנוּ בְּכַבְלֵי בָרָז וְמָה עָשִׂינוּ לָךְ רַע ח' וְהִלְכּוּ
 מִשֵּׁם וּבָאוּ לְלוֹבְלִין וְנָתַן לָהֶם הַלְדִּיק שְׁלוֹם וְאֲמַר לָהֶם אֵיךְ יִכְלוּ לַהֲכוֹת
 אֶת יְהוּדֵי מִכָּה רַבָּה כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתֶם וּמִתְחִילָה לֹא הָיוּ יוֹדְעִים וְלֹא הָיוּ
 מִצִּינִים דְּבָרֵי הַלְדִּיק וְאֲח'כ עָלָה עַל מַחֲשַׁבְתָּם שׁוֹה וְדָאִי שֶׁהָיוּ אֶת הָאֵילָן
 וְסִיפְרוּ הַמַּעֲשֶׂה לְהַלְדִּיק אֲמַר לָהֶם אֲגִיד לָכֶם מָה שֶׁעָשִׂיתֶם לוֹ בַּהֲכָלָה
 דְּאִשּׁוּנָה מִנּוּ בָּנוּ וּבִשְׁנֵיה אֲשֶׁהוּ וְאֲח'כ נִשְׂרָף וְלֹא נִשְׂאָר מִמֶּנּוּ שְׂרִיד
 וּפְלִיט ר"ל וְהַלְדִּיק רָאָה אֶת הַנ"ל :

הַצִּדִּיק ר' דוד ז'לֵאמִים ז"ל וְהַחֲסִיד הַר' אֲלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל מְדַלְּגֵנֵי הַלְכוֹ
 יָתֵד לְלוֹבְלִין וְהָיוּ מוֹכֵרִים לֵילֵךְ דֶּרֶךְ עִיר קָטָנָה שֶׁלֹא הָיוּ דְרִים
 עִם יְהוּדִים וְקוֹדֵם לַעֲרֵר הָיָא הִיָּה יֵשׁוּב מִכְמָה יְהוּדִים שֶׁהָיוּ קוֹרִין אוֹתָהּ
 רִיסְטָאָרִיעַ וּבַעֲרֵר הָיָא לֹא הָיוּ דְרִים יְהוּדִים וְהָיוּ רִשְׁעִים גְּדוֹלִים וְכֹאשֶׁר
 בָּא לָשֶׁם יְהוּדֵי מַעֲרֵר אַחֲרָת הָיוּ דִּרְכָם לַטְשׁוֹת עִמּוֹ רַע וּבָאוּ הַשְׁטִ
 הָאֲנָשִׁים הַנ"ל לְהַרִיסְטָאָרִיעַ לְפֹשֶׁ שֵׁם וְנִטְלוּ שֵׁם יְדֵיהֶם וְאִכְלוּ לֶחֶם וּמִלְאוּ
 שֶׁבֶט לָשֶׁם חִיזָה רֹאשׁ הַקֶּהֶל מַעֲרֵר אַחֲרָת לְתַצּוֹעַ מִהֲאֲנָשִׁי הַיֵּשׁוּב מַעֲוָה
 רִיקְטִירִין וְהָרֹאשׁ הַקֶּהֶל נָתַן לָהֶם שְׁלוֹם וְשָׁאֵל אוֹתָם מֵאֵין הֵמָּה וְלֵאמֹר
 יִלְכוּ וְהַשִּׁיבוּ אוֹתוֹ לְלוֹבְלִין וְסִיפֵר לָהֶם אֲשֶׁר נִלְאָה מִלְהַסְבִּיל מִחֲתָנוּ כֹּאשֶׁר
 יִבּוֹא מְלוֹבְלִין דְּרָכוּ לִיסַע לְקִאֲזִינִךְ וְכֹאשֶׁר יִבּוֹא מִקִּאֲזִינִךְ דְּרָכוּ לִיסַע
 לְלוֹבְלִין וְדִיבֵר עִם הַשְׁטִ חֲסִידִים הַנ"ל וְהוֹצִיָּו בְּעִינֵיהֶם וְקִנָּה לָהֶם שֹׁכֵר
 וְאֲח'כ הִלְכוּ דֶּרֶךְ הַעֲרֵר וְהִיָּה בַּעֲת רִיקְטֵרְעֵרִיג וְנִלְכְּדוּ לְבֵית הָאֲסוּרִים
 וּבִלְיָלָה הָיָא מִלְאוּ אֶת בֵּית הָאֲסוּרִים עִם יְהוּדִים וְעַמָּהֶם וּבִצּוֹקֵר רָאוּ
 אֲשֶׁר אֲשֶׁה אַחַת יֵשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְשָׁאֵלוּ אוֹתָהּ מִה אַתָּם עוֹשִׂים פֹּה
 וְהַשִּׁיבָה שֶׁלְקַחוּ אֶת בַּעֲלָה וְהִלַּכָה עִמּוֹ ג'כ וְהִתְחִילוּ לְבַקֵּשׁ מִהֲאֵשָׁה שֶׁתֵּלֵךְ
 לְהַיֵּשׁוּב הַנ"ל אֲשֶׁר שֵׁם יֵשׁ רֹאשׁ הַקֶּהֶל לְהַגִּיד לוֹ אֲשֶׁר הַשְׁטִי הָאֲנָשִׁים שֶׁקִּנָּה
 לָהֶם שֹׁכֵר נִלְכְּדוּ לְבֵית הָאֲסוּרִים וּבִזְכוֹת זֶה יֵלֵךְ ה' אֶת בַּעֲלָם הָאֵשָׁה
 בְּעִינֵיהָ אוֹתָם וְהִלַּכָה וְסִיפֵרָה לְהָרֹאשׁ הַקֶּהֶל וּבֹא תִּכְבֵּךְ לְבַקֵּרָם וְאֲמַר
 לָהֶם

להם אל תידארו אני אקח אחכם מן בית האסורים והלך לדרכו וכמו
בחני שעה בא עוד ואמר להם תיכף אקח אחכם מן בית האסורים
והלל אותם ובאו ללובלין ונתן הלדיק להם שלום עליכם ישיבה בחורים
והתחילו לספר להלדיק אשר הם מוכרחים לעבור דרך העיר הג'ל והם
רשעים ואוהבים לעשות ליהודים רעות אמר הלדיק ישרפו. ואח"כ כשהלכו
לביתם לא ראו בחים רק התנורים עומדים והלדיק הקדוש מלובלין היה
רוחה מסוף עולם ועד סופו. ופעם אחת באו חסידים מלובלין ונחטו
לעטליך להלדיק וגם לעטיל של הבע"ג שלהם וקרא העטיל של הבעה"ג
ופתח ואמר הוא זורח לנו מאוד והי' נפלא בעיניהם ופתחו החסידים ואמרו
להלדיק שהעטיל הוא של הבעה"ג שלהם והוא איש פשוט אמר
להם אפשר הוא זורח לנו רק עתה ובאו להאכסניא שלהם והבע"ג לא
היה שם ובבוקר בא ושאלו אותו היכן הייתם בלילה הזאת אמר להם
ששמע שיש חתונה פה והלך על החתונה והיה שם מחלוקת גדול עבור
שלא נתן אבי הכלה להחתן עליה שהתחייב א"ע ורצו להפריד הזוג ונתן
הוא עליהם צדרי שיהיה החתונה ושמה עמהם כל הלילה אז ידעו דברי
הלדיק שאמר שהוא זורח לנו מאוד :

מעשה שהרבי ר' משה ליב ז"ל

פעם אחת בא הרב הלדיק ר' ישראל מפיקאב בנו של הרב הגאון הקדוש
מו"ה לוי ינחק מבארדטשיב לק"ק סאסיב להרבי ר' משה ליב ז"ל
ואמר אליו פיקווער רב הגה יש לי רינדארים טובים ואני רוצה ליסע
להרינדארים שלי לכן תסעו עמי. ואסרו המרכבה ונסעו ביחד ובבואם
על כפר אחד התחיל לירד גשם חזק מאוד והם נסעו בעגלה פשוטה
בלי מכסה וראה וואגנער אחד (שעושה יין שרף) את הרבי ר' משה ליב
והכיר אותו ואמר אליו רבי בואי לביתי כי הגשם שוטף עליכם אמר לו
הרבי ז"ל ויש אלאך מקום לקח את הפרה לחון וכיבד את הבית וה"ר
ר' משה ליב ז"ל אמר בכל פעם רבש"ע לבל תשכית לי את השמחה
הרב מפיקאב חושב בדעתו מה שמחה זו רק שידע שהדרך של הרבי ר'
משה ליב בלי להבין והגשם הולך בכל פעם יותר. אח"כ התפללו מנחה
ומעריב הוואגנער נתן להם לכל אחד לנגנת חלב חם והביא תבן והשמיית
על הארץ ולנו שם והעגל מהפרה שהיתה בבית שכבה ג"כ על התבן
דיניהם הרבי ר' משה ליב קם בבוקר בשמחה ואמר להיולדת ראסי כי
ידע שמה מה תתן לנו לאכול סעודת שחרית אמרה לי רבי תתפללו
ואתן לכם סעודת שחרית אמר הרבי ר' משה ליב ז"ל להרב מפיקאב
פיקווער רב נעמוד להתפלל והלבישו עו"ת והתפללו. אחר התפלה נתפס

להם קערה עם דוחן מבושל בחלב הרבי ר' משה ליב התחיל לאכול ואמר להרב מסיקאז פיקווער רב אכלו כי הדוחן טוב מאוד האם הרגשתם טעם טוב בדוחן כמו עהה והרב מסיקאז היה איש מפונק מאוד ומעולם לא אכל מאכל כזאת וה"ר ר' משה ליב ז"ל אמר בכל פעם אכלו אכלו וטעם עוד מעט אח"ז אמר ה"ר ר' משה ליב ז"ל לאשת הוואנער ראסי אנה לקחת הדוחן הטובה הזו אמרה לו רבי ליתני אלל המילנערין אמר לה והיא אשה טובה שהלווה לך אמרה לו הן. אמר לה והמילנער הוא ג"כ איש טוב אמרה לו המילנער הוא כלב רע והוא מכה אותה בכל פנים ודרכה לזכר אלי אמר לה ויש לה עוד מדוחן הלז אמרה לו לא היה לה רק המעט דוחן הלז שהלוה אוהה לי אמר ואם היה יודע המילנער שהלוה לך הדוחן מה היה אומר אמרה לו אם היה יודע היה מכה אותה עד למות. אמר לה הרבי שמע נא ראסי את אשר אומר אליך המילנער יבוא לביתו וישאל על הדוחן ויכה אותה ותברח אללך והאמר ש'ענה להחגייר תבוא עמה אלי ואח"ז נסעו משם לביתם וכן היה המילנער הכה אותה וברחה לשם וגבעו להרבי ר' משה ליב ז"ל ושלח אותה לעיר אחרת וההגיירה וילאו ממני בנים גדולי הדור: חרב הנדיק הקדוש ר' לבי מזודיטשוב ז"ל היה בתחלה תלמוד של הרבי ר' משה ליב ז"ל מסאסוב ולא היה מבין דרכו ופעם אחת בא אללו על שבת וראה אשר הרבי מסאסוב הולך חוץ לעיר ביום עש"ק אחר המרחץ והטבילה והיה עוד ב' שעה לערב והרב מזודיטשוב הלך אחריו ממרחק לבלי לראות אותו וראה אשר אדון עם אדונית שלו ועם הילד שלהם נוסעים בעגלה והאדון היה מכיר את הרב מסאסוב ובראות אותו עמד עם העגלה ודיבר עם הרב הקדוש מסאסוב בלשון אינגריש כי היה יודע לדבר בטוב אינגריש והאל אותו הרב אם זאת ז' ועל הילד ושיבה לפני האדון את ז' ואת הילד ואח"כ שאל אותו הרב מי הוא זה הפערמאן שאתה גוסע עמו והשיב לו האדון זה הוא יהודי והיה דר כמה שנים בהקרעטמי שלי ולא שילם לי את הראטי ולקחתי אותו לי לעבד עולם אמר לי הרב ולמה הוא לך הלא הוא איש אלל ולא נאה לאדון גדול כמוך ליסע עם בזוי כזה הן אותו לי אמר לו האדון איני יכול לעשות זאת כי הוא רע ובלעל שלא שילם לי ראטי ועתה מוכרח הוא להיות לי לעבד עולם האדון נסע מהרב איזה פסיעות והפארמאן הפך את העגלה עם האדון ועם האדונית עם הילד והרב ז"ל היה רץ תיכף ופזר להם להגביה אותם והאדון התחיל לחרוק בשיניו על הפארמאן הלז והרב ביקש עוד מהאדון ליתו לו את הפארמאן ואמר לו כי לא נאה לאדון

גדול כמוהו ליסע עם איש נבזה ושפל כמוהו והאדון לא ראה בזה ואח"כ היו יושבים על העגלה וגם עווד איוה פסיעות והפך עוד את העגלה והרב ז"ל היה רך עוד אליהם להגביר אותם והתחיל עוד לבקש מאדון ביתן לו הפארמאן ואמר לו הלא בגסיעתך עמו תוכלו חיו להיות נהרג על ידו לכן תן אותו לי. ואמר האדון לפארמאן לך לטייוויל אינו רוצה בך ולגסיעתך והרבי ז"ל לקח אותו ובלח אותו עם איש אחד תיכף למרחק ולטבול ולספר כלל של דבר הרב ז"ל בייר אותו כי היה נשכח מלבו אם הוא יודוי ואכל אלל האדון מריפות והלדיק קירצ אותו וציוה ללמוד עמו ענין יודות אז אמר הרב הקדוש מוידעיטוב רבי צים דרך ובבילך במים רבים ועקבותיך לא מודעו אינו יכול לנכוע אליכם כי איני מבין דרכיכם ע"כ שמעתי. מעשה שסיפר הרב החסיד ר' יש-אל מקאליש ז"ל בזה של הרב החסיד ר' אליקיל ז"ל מקאליש.

ר' יהודא החסיד ז"ל וכדומה שהוא היה בעל המחבר הספר חסידים היה דרכו בכל מעלי שבתא ליטב מטוטף בהטלית על פניו וכל מי שהכין את ראשו תחת ידיו היה מבדך אותו ופעם אחת בא לאורח אחד רוכב על סוס להעיר ביה דר שם ה"ר יהודא החסיד ז"ל ובא לאכסני' לשבות שם ובעל האכסניא היה תמיד מחפלל אלל ר' יהודא החסיד ז"ל והלך בעל האכסניא עם האורח להתפלל לבס ואמר התפלה ראה האורח אשר כל מי שהכין את ראשו מבדך אותו ובא גס הוא והכין את ראשו לבדך אותו והגביר ה"ר יהודא החסיד ז"ל את הטלית ואמר לו אני אבדך אותך אי"ה ביום א' הבצ"ל חולס צמט"ק מוכרת היה להאורח הנ"ל ליסע למחוז חפלו ולא ראה להמתין עד יום א' והכין את סוסו וגםם לדרכו והיה חושע בדרך עד חצי הלילה ולא היה יודע כיכן הוא נובע וראה מרחוק בית אחד שהיה זורח מאוד מהנרות שהיו דלקו שם והתחיל ליסע להאור דבס ובציואו ירד מטל סוסו והקשיר את הסוס לאילן והלך לבית וראה שם אנשים מלובשים בגדי דייטש הולכים שם אחד הנה ואחד הנה ונפל עליו פחד ועמד בפחי נפש ובהוך זה בא איש אחד מהם עם סכין והכחיו את הככין ואמר לו אני אבחוט אותך תיכף והתחיל לבכות מאוד ובהוך זה בא זקן אחד ואמר להם בלי משפט לא יהיה כלום יקחו מאוננים והובאו מאוננים והתחיל לשקול עבירות וזכויות והכריעו העבירות ר"ל ופתאום בא איש אחד זרק פעלך על המאוננים של זכויות והכריעו הזכויות. אמר הזקן נא פניור. וגשאר האיש על השדה אין בית זאין נרות ואין אנשים ונפל עליו פחד גדול אשר התחיל שערות צפרו צחק כך הליך וראה את האיש שזרק את הפעלך ושאל אותו מי אתה וסיכן

והיכן אני הסיב לו שהוא נפטר כמה שנים מעולם הזה והזכירו נא אתכם
 שאתם נסעתם בחורף והוא הלך ברגליו ולקחתם אותו על העגלה
 שלכם ואז היה קור גדול ונתתם לי הפעלן שלכם כי היה לכם רחמנות
 עליו והפארמאן רגז עליכם עבור הפעלן ועתה הקילו אותו מקברו
 להביא הפעלן ולהניח על המאזנים ואתם הייתם בידי מחבלים ר"ל ושבת
 להצורא עולם שגללתם מהם וביום א' בא האורח להעיר ובא לפני ר'
 יהודא החסיד ז"ל וסיפר לו מה שנעשה עמו והסיב לו שראה בשנת מה
 ש"עשה עמו ובטבור זה לא רלה לברכו כדי שלא יסע במש"ק וקיי"ל בת
 דינא בטל דינא והיא לא רלה לזיית אותו ומה אני חייב בדבר ע"כ :
 מעשה שסיפר הרב הדיק רי יודא לזי ז"ל מראזדיל בעת סעודת
 מלוה מלכה פעם אחת היו שני מלכים נלחמו וע"ז עבור חלק
 מדינה נלחו זא"ז והשמידו זל"ז אלפים ורצבות אנשים וגם מעות חח"ז
 הסכימו ביניהם לחפש בספר היחוס שלהם מי שיותר מיוחס מהשני הוא
 יטול את חלק המדינה ומלאו שאחד מהם נכדו של המן הרשע ימ"ש והיה
 לו לקלון ולחרפה והתיבז א"ע וגזר גזירה על היהודים שבמדינתו שהיהודי'
 יתנו לו עשרת אלפים ככר כסף ואיש אחד ששמו מרדכי לתלות אותו
 וגזר הגזירה בחזק רב אשר בזמן מועט יתנו לו כנ"ל והתחילו היהודים
 להתענות ולומר חללים ושלחו שני אנשים להדיקים שכלל העולם
 שיתפללו עבורם ובאו להגאון הדיק הקדוש הרמ"א ר' משה איסרל"ש
 ז"ל וסיפרו ג"כ המעשה הלז אמר להם שיסעו לעיר פלוגי ומחון לעיר
 דשם דר חייט אחד שהוא מתקן רק הבגדים ישנים והוא יעזור לכם ואם
 לא ירצה תאמרו לו בשמי שהיא יכול לעזור לכם ונסעו לשם ובאו לביתו
 והוא היה יושב לתקן בגדים ופניו היה אל הכותל וראה אותם ושאל מה
 אתם לריכים הסיבי לו לתקן בגדים שעליהם וזה שישבו שם אח"כ אמרו
 לו האמת הגה יש גזירה הזאת ובאתו לבקש מכבודכם שחשורו לנו אמר
 להם מי אני לעזור לכם הן אנכי איש פשוט הסיבו לו תדעו נאמה
 שהרמ"א שלח אותנו אליכם לעזור אותנו. הסיב להם תסעו לביתכם ואל
 תיראו כי בעזה"י יהיה טוב והמן הג"ל היה דרכו להקיץ א"ע מהשינה
 שעה ששית ועד שעה שביעית היה אסור לשום אדם לנכנס אליו ומהשעה
 שביעית היה מותר לבוא אליו המניסטר הראשון ובשעה ח' המניסטר
 השני כן היה מנהגו. והיה כהקילו בבוקר וירא והגה איש עני עומד בביתו
 ובגדיו טלחה על גבי טלחה וימלא המן חמה ונטל את המאכטיל עם
 בגדיו טליו וחטף את הפיסטופעל להרוג את האנשים שעומדים על המשמר
 על אשר הניחו יהודי עני ליכנס אליו ובבואו על היאניק חטפו אותו
 באויר

בחוויר וגטלו וגטלו ערך מאה פרוטאות והשליכו אותו לבית הקברות
 והכותלים משם היו גבוהים עד לשמים והיה לעק מאוד אך מי שמע
 לקול צעקתו ועברו כמה שעות מהיום והוא רואה אי"פ ערום ויחף
 ורעב ולמא ואין רואה אותו ויהי לעת ערב שמע איש אחד הולך מלד
 השני של הכותל בית הקברות והתחיל לבכות מאוד שירחמו עליו וכל
 הצעליר אחד אשר גובהו עד לשמים וגטל שני טארבים על כחפו
 והיה בהם לחם המן הנ"ל התחיל לבכות לפניו וסיפר לו אשר הוא היה
 מלך ואין ידוע לו מי ועל מה השליכו אותו לכאן ועתה הוא ערום
 ויחף ורעב ולמא. הצעליר הנ"ל נטל לחם מהטארבים ונתן לו והלך
 לדרכו וביום ב' בא עוד הצעליר הנ"ל עם לחם ונתן לו כן היה
 שמינה ימים אח"כ בא הצעליר ושאל אותי מה עתה עושה והתחיל
 לבכות בפניו מאוד וביקש ממנו ליעול אותו בין אנשים חיים ואמר
 שהרום התינוני יולא ממנו מחמת פחד שהוא בין מתים ואין רואה רק
 מלכות והשיב לו אשר לא רחוק מכאן יש יער אחת ושם עובדים שינדלן
 לכן ישאל את הצעליר המלאכות משם אפשר ירלו לקבל אותו לשם שיעבוד
 עמם שינדלן אמר לו מה שאוכל לעשות אעשה רק שיקחו אותי בין
 אנשים חיים וביום השני בא הצעליר ולקח אותו לשם להיער הנ"ל
 וישב שם שנה תמימה בהיער ועשה שינדלן עם הצעליר המלאכות אחר
 כלות שנה בא הצעליר ושאל אותו מה אתה עושה השיב לו בודאי
 עתה טוב לי יותר מקדם שהייתי בבית הקברות אך אני הייתי מלך
 ואני יכול לכתוב אפשר תוכלי ליתן אותי לאיזה עסק שזריכין לכתוב
 השיב לו הצעליר בכפר לא רחוק מכאן לריכין אוקאמן ואשאל אותם
 מקודם אם ירלו לקבל אותך וביום השני בא אליו ולקח אותו להכפר
 וגעשה אוקאמן ב' שנים ולא ראה את הצעליר בתוך הזמן הנ"ל
 ואחר כלות השלש שנים בא הצעליר ושאל אותו מה אתה עושה אמר
 לו הן עתה טוב לי מקדם אמנם לפי מעלתי שהיה לי אין זה נחשב
 לבלום אפשר תוכלי ליתן לי חיה שירות שטובה מזה אמר לו הצעליר
 בכפר פלוגי לריכין מצגדאצא אקח אותך לשם ולקח אותו
 וגעשה מאגדאטאר חמשה שנים. אחר כלות החמשה שנים בא הצעליר
 ושאל אותו מה אתה עושה והשיב לו בודאי עתה טוב לי יותר אמנם
 לפי הדרגה שהייתי עליו מה זה אמר לו הצעליר הן יש עיר מלכה
 לא רחוק מכאן ומת שם המלך ואתה אמרת שהיית מלך וטובל חכמים
 מלחמה ואני יכול לפעיל שתשא את המלכה משם ותעשה מלך אמנם
 אפשר אתה איש רע ואם תעשה מלך תגזור גזירות רעות על יסודים
 ס"ו

חיו לכן תיתן לי כחצ של הגזר שום גזירה על היהודים ואשר גזרת מכבר יהיה בטל ומבוטל ותחתום אותך על הכחצ הנ"ל חיו אפעל שפעשה מלך ונתן לו חיקף כתב הנ"ל ותחת ח"ע באופן הימ העצמליר לקח אותו לעיר המלוכה ונשא את המלכה ומחזק לעיר המלוכה הנ"ל הלך הים עם ספינות והיה הולך בכל יום עם המלכה אלל שפת הים וחלד לו המלכה צי צנים ויהי יום אחד שהלכו על שפת הים טבע ילד שלו בים והמלכה הלכה ליטול את הילד ונטבעה ג"כ בים אז אמר טוב מותי בחיי והשליך ח"ע להים ונטבע במלולה עד שבא לעיר אחת והיה נראה בעיניו שזו העיר שלו שהיה שם מלך ואמר בלבו אלך לראות הפלטון שלי ובא לשם וירא שהולכים בעלי מלחמות על המשמר והיה ירא לכנס והחיישב בעלמו הלא חיו חיו חשוב לבלום אם יהרגו אותו טוב מותי מחיי ונכנס להפלטין והאומרים לא אמרו לו שום דבר ובא לביתו ומלא שם את האיש העני הנ"ל עם כתב והתחיתה שנתן לו שבעל הגזירה והבין שזה היתה עבור הגזירה ושאל אותו למה עשית לי כמה שנים יסורים קשים ולקחו המורה השעות זראו שכל הנ"ל לא היתה רק המשה עשר מניטין כי היה מנציה אתו למעלה מהזמן ודל ונבטל הגזירה ע"כ שמעתי בשם הרב הגדוק מראזדיל שסיפר המעשה הזה בעת מלוח מלכה:

מעשה מבעש"ט ז"ל

אשה אחת מכפר לא רחוק ממעוזבש היתה ניסעת בכל פעם להבעש"ט ז"ל והיתה מציאה לביתו קצת ודגים ועופות וגבינה ותמאה והיתה מחיי' לבעש"ט ולב"ב פעם אחת היתה ניסעה להבעש"ט ז"ל דרך נהר קטן ונטבעה האשה הנ"ל בהנהר והיה להבעש"ט ז"ל יסורים גדולים נוה וגזר הבעש"ט ז"ל שלא יהא עוד שם נהר ונתייבש הנהר מכל וכל המנס השר מהנהר לעק למעלה על הבעש"ט על אשר בטל אותו מהשימוש שלו כדאיתא בזהר אמור דף ק"ז וילא הפסק דין מלמעלה אשר עוד פעם אחת על איזה שעות מוכרת להיות עוד שם נהר ומורע הבעש"ט ז"ל יסעו עוד דרך הנהר הלא ואם יקבעו שם אז ילך שום נברא להילס רק אם הבעש"ט ז"ל בעלמו ילילס הנה מה טוב ועברו כמה שנים והבעש"ט ז"ל נתבקש למעלה ואח"כ נודמן שבנו של הבעש"ט עם איזה אנשים נסעו בלילה והיו הועים בהדרך ולא ידעו היכן הם זבאו לנהר אחת שלא היה מכיר להם והתחילו לעבור את הנהר ונפלו במים וראה בנו של הבעש"ט ז"ל כמו נר אחד שצמד שם על שפת הנהר ועזר השי"ת שגולו ועברו את הנהר והנר הדלוק הלך לפניכם וסם

נשאו אחריו עד שבאו לישוב אחת ולנו שם ובא הצעש"ט ז"ל לבנו
בחלום ואמר לו אשר הנר הדלוק היה הוא בעלמו שהיו מזדיעין אותו
אשר בנו נפל בהנהר וגם המעשה מהצר הנ"ל ולולא שנשכח ממנו
הסרחון מהעולם הזה הפקיר אוחו ואם כלם ולא היה הלך להגילם
מעשה מהצדיק הקדוש ר' אורי ז"ל מספר ערלים
שמעתי מהחסיד ר' עוזר שהיה חתן הצדיק ר' פאביס מבאלשיווען ה"ר
עוזר הנ"ל היה נוסע בכל פעם להלדיק מסערעליסק פעם
אחת בא לשם צעש"ק והיה ברעהו ליתן להלדיק ב' רייגש וגכנס להרב
לקבל שלום אמר לו אנחנו יודעים שאתה רוצה ליתן לנו מעות ועתה
אנחנו לריכים על שבת קודש ולקח ה"ר עוזר א' רייגש ונתן לו והיה
בדעתו אשר בשעת פרידתו ממנו יתן לו א' רייגש אח"כ הלך להעיר
וגכנס אח"כ לבהמ"ד של הצדיק וראה אשר הצדיק מעמיד הנרות על
שבת אמר לו עוד הרב אנחנו יודעין שאתה רוצה ליתן לנו עוד מעות
ואנחנו לריכין עתה על נרות ולקח ה"ר עוזר עוד א' רייגש ונתן לו
אמר לו הרב לך לבית המרחץ לכבוד שבת כי בכאן המרחץ אינו מן
המיובחר ואם המתין יותר לא יהיה לך הנאה ה"ר עוזר הלך להאכסניא
שלו להכין א"ע אח"כ הלך להמרחץ ולא היה שם רק אדם אחד והלדיק
הלך אז להמקוה ופתאום שמעו שהלדיק לועק בהמקוה מאטי אויף דעם
דראנויק ולעק כמה פעמים בקול גדול מאטי דעם דראניקן נפל עליהם
פחד גדול אמר ה"ר עוזר להא"ש שהיה שם מה זה השיב לו כי מעולם
לא שמע הקולות הלזו אח"כ הלכו לביתם והיו מתייראין לישראל להלדיק
על הקולות הנ"ל ובמש"ק מוכרח היה ה"ר עוזר ליסע לחמזו חפזו
והגם שאלל הצדיק מסערעליסק היה קשה ליטול רשות במש"ק אמנם
מחמת שהנביעה היה נחילה הלך ליטול רשות ונטל רשות ובירך אותו
הלדיק בהללחה וביום ג' אחר שבת היה ר' עוזר הנ"ל בחזרה צ"ק
מסערעליסק על האכסניא שלו ופתח הדלת לילך להעיר ובעל עגלה
אחד עם אנשים נסעו אז להאכסניא הנ"ל ואמר הבעל הבית לבעה"ג
הנ"ל מאטי ראה איך אתה מוכע לכל תשבר לי את הדלת ומוכר ה"ר
עוזר שבמז בהמקוה מאטי ועמד שם וירדו מן העגלה כמה אנשים
פאזיעים וכשברים ושאל אותם מה זאת וסיפרו לו אנחנו נסענו לכאן על
שבת וצעש"ק על הדרך פגעו בנו היידמאכעס והכו אוחנו והסוסים
לא היו יכולין ללכת והשי"ת ברחמיו נתן שכל לבעה"ג להכות את הסוס
שהיה נקשר להדראנויק וגמלטנו בעוה"י עם חיינו אמר אליהם ה"ר עוזר
מדעו אשר רבינו ראה כל זאת בהמקוה והוא הליל אתכם עכ"ש :

איש חסיד אחד ושמו ר' אייזיק מ"ק דאלינע היה דרכו לילך בכל פעם להמגיד הלדיק הקדוש ר' לבי מאדצורנא בעהמ"ח ס' למח ה' ללבי היה דרכו לילך דרך הכפרים וסמוך לנאדצורנא יש שם יער קטן שקורין חאשטשים והיה דרכו דרך היער ובנהמ"ד של המגיד ז"ל היה דרכם להמתין על המגיד בשעת ק"ש כמו חמשה מניטין עד שסיים ק"ש פעם אחת המתינו על המגיד ז"ל כמו רבע שעה ויותר ולא סיים ק"ש והביטו דרך חור וראו אשר המגיד שוכב על הארץ בפיסוט ידים ורגלים תפול עליהם אימתה ופחד ותורר פסוק זה אפשר אלף פעמים ואמרו זל"י בווידאי איזה חדשות יהיה וכמו שעה אחר התפנה בא ה"ר אייזיק הנ"ל מדאלינע וסיפר אשר בהיער בא גזלן אחריו עם גרזן להרוג אותו והגבה עליו את הגרזן ולא היה יכול לזוז עלמו אח"כ הלך הגזלן ממנו וה"ר אייזיק הלך לדרכו ואח"כ חזר הגזלן אליו והגביה עוד הגרזן עליו ולא היה יכול לזוז א"ע כן היה כמה פעמים אח"כ הלך הגזלן ממנו והוא הלך לדרכו אמר אליו הלא רבינו הליל אהך מיד הגזלן בשעת ק"ש :

מעשה ששמעתי מהרב החסיד ר' ישראל ז"ל מקאליש הרב הלדיק ר' יוסי ז"ל בנו של הרב הקדוש ר' מיכל ז"ל מזלאטשוב שהיו קורין אותו ר' יוסלי יאמפלער היה דר בק"ק יאמפלי והיה לו קאנאס מעיר אחרת להיות שם מגיד זהיה דרכו ליסע בכל שנה להעיר הנ"ל שהיה שם מגיד והיה יושב שם חודש וחצי בכל שנה ואח"כ נסע לביתו לקי' יאמפלי וכל הענינים והבוטות דו"ד שהיו בין אנשי העיר הזאת היו דרכם לעכב עד שיבוא הלדיק ר' יוסלי ז"ל לעשות פשרה ביניהם והיו נוהגים לו בכל שנה ג' מאות קערצליך וכן ה' כמה שנים ואח"כ נזדמן שבא איש אחד מדיליטא להעיר הנ"ל והיה מופלג גדול בתורה ונתחברו אליו אנשים פאזטים וביקשו לעשות אותו לאב"ד לדור שם תמיד והחסידים לא ראו כי הם ראו שהלדיק ר' יוסלי הנ"ל יהיה להם לאב"ד ולמגיד כמקדם והתחיל מחלוקת ביניהם והתחילו לדון בערכאות שלהם ולהלדיק ר' יוסלי לא ראו להודיעו מהמחלוקת כי היו יראים מחלישות דעתו וגם לכל יעניש אותם אח"כ בא פקודה מהערכאות שלהם שיבוא מושל אחד שקורין יעספראוויק והוא יבחר להם רב ואב"ד אחד משניהם והסכימו בין אנשי העיר שנסעו להלדיק ר' יוסלי לאמור כי אשר אנשי העיר חפצים בו שיבוא על שבת. ובעה"כ הלז אשר האכסן אללו האדון הנ"ל יבקש מהרב כעז אשר ילך מבהמ"ד מהתפלה לביתו על קידוש ויבא האדון הנ"ל לשם ויבחר להם את כל זאת ידע הלדיק מהמחלוקת וכן היה שבא לשם על שבת ואחר ההפלה

שיחות צדיקים

התפלה ביקש הצעה"צ מהרב שילך לביטול על קידוש ואגשי העיר הסכימו על זאת כי אמרו שהוא איש טוב והלך לשם עם העולם שלו ועשה קידוש ואמר תורה והאדון הנ"ל בא לשם ונהנו לו שם כסא הלל הדלת לישיב עליו ובראות הצדיק ר' יוסף את האדון שאל מי הוא והשיבו שיש לו בכאן אכסניא והוא אוהב לדבר עם יהודים את כל זאת דיברו למען לא יהיה להצדיק חלישות דעת והאדון היה מביט בפני הרב הצדיק שהיה אומר תורה אחיזו באלו לשם ההמון עם הליטוואק ושאל האדון מי הוא זה ויענו ויאמרו כי הוא זה האיש אשר הלך השני חפילים בו להיות להם לרב ולאב"ד ויען האדון ויאמר הכלב הזה יהיה רב לכל ימלא פה בזהו כ"ד שעות ובאש לאו אשלח אותו בכבלי ברזל הנה זה איש אלהים לו נאה להיות לרב ולאב"ד וסיים הרב החסיד ר' ישראל ז"ל ואמר עם איש יהודי ירא שמים בכל מקום שהולך הולך עמו ד' :

עוד שמעתי מהרב החסיד ר' ישראל ז"ל הנ"ל

מעשה שהחסידים הגאונים הותירו למונקת להנשא והחסידים ההם היו בראשם הרב הצדיק הגאון הקדוש ר' ארון קליוואנער והשני הרב הצדיק הגאון הגדול ר' יעקב שמשון משפ"טיווקא ז"ל והשלישי הרב הצדיק הגאון הקדוש מוה"ר אריה לייבש אבד"ק וואליטשיסק והסכימו ביניהם ליתן להאשה היתר ע"פ תורה אמנם בכתב לא היו עוד מראים לה והלך הרב הגאון הצדיק הקדוש ר' ארון קליוואנער וסדר קידושין להאשה הנ"ל ואמר ע"פ הרב הגאון משפ"טיווקא הלא היחלט הדבר כבר הרה זקי והתחיל לתל"ת גדול מרגאונים ובראשם הרב הגאון הגדול מוה"ר יחזקאל מפ"אג צעהמ"ח ספר נודע ביהודה ועוד כמה גאונים והם מראו איסור מהספר תוספות שבת ובזמן לא כביר בא הרב הגאון מוואליטשיסק על שבת לק' אפטייב ושם היה אב"ד הרב הגאון ר' סענדיר ז"ל נכד הגאון הקדוש צעהמ"ח ספר תבולות שור והוא היה ג"כ מבטלי המחלקת נגד החסידים הנ"ל אך היה ירא שמים גדול ובשבת אחר התפלה הלך הרב מוואליטשיסק להרב ר' סענדיר כנהוג וראה הרב ר' סענדיר ליתן לו קידוש אמר הרב מוואליטשיסק אני חפץ לשמוע מכס פשעטיל ואמר הרב ר' סענדיר פשעטיל והרב מוואליטשיסק נכנס עמו בע מק הפשט והפדיר את הפשעטיל שלו לפירורין אמר הרב ר' סענדיר להרב מוואליטשיסק אני חפץ לשמוע מכס פשעטיל ופתח הרב מוואליטשיסק ואמר פשעטיל לפני הרב הגאון ר' סענדיר והוטב בלבו מאד וראה לנשק אותו על פיו והתחיל לבקש ממנו שאלו אלו היום אמר לו הרב הצדיק הגאון מוואליטשיסק הלא אני אוהב את החסידים ואתם

ואתם שגאלי נהחסידיס אמר לו הרב ר' סענדיר אשלח להחסידיס ויבואו תיכף אמר לו הרב מוואליטשיסק אני אוהב מי דרש טוב אמר לו הרב ר' סענדיר אליית לכס מה שתאמרו אלי רק שתאכלו אללי הרב שלח להחסידיס ובאו תיכף וגם שלח אחר מי דרש טוב והיו מביאין בק ק"ס הרבה ועמדו ב' כוסות נגד הרבנים הנ"ל הרב מוואליטשיסק שהיה את כוסו והרב ר' סענדיר לא שטה מעולם אמר לו הרב מוואליטשיסק הלא פשעליך אמרו בשוה מוכרחים אתם לשחות עמי בשוה ומחמת ההונרח שהיה ג"כ את כוסו ומלאו עוד ב' כוסות וגם נתנו להחסידיס מי דרש עד שנעשו מבוסמים והתחילו לגנון והרב ר' סענדיר נעשו מבוסס אמר לו הרב מוואליטשיסק נעשה ריקודין לכבוד שבת והלכו מהשולחן ועשו ריקודין והחסידיס היו מנגנים ונתמלאו שמחה אח"ז אמר הרב ר' סענדיר להרב מוואליטשיסק תחיו מאה שנים כי החייתי כי מצולם לא הרגשתי טעם שבת כמו ביום השיב לו הרב מוואליטשיסק אם אינכם מרגישים טעם שבת האין אתם יכולין להרגיש טעם בהוספות שבת וז"ל ודפה"ח :

הרב הצדיק הקדוש ר' חיים ז"ל מקאסיב היה גבאי ממונות ארץ ישראל והיה מחזיק כמה אנשים לגבות המעות הנ"ל ואחד מהם היה החסיד ר' פייוויל מסניטין ופעם אחת נסע ה"ר פייוויל מק"ק סעריט עבור המעות הנ"ל ותעה בדרך בלילה כמה שעות ולא ידע הבצעה"ג שלו להיכן היא נוהג אח"כ ראו ממרחק שבת אחת מאירה מחוד וגמשכו אחר זריחת הנר ובבואם לשם ראו בית גדול שזינו מכיר להם ושם היו משרתים מלובשים בצגדי דייטש ומשרת אחד שאל אותם האם אתם רוצים ללון פה ואמרו הן כי אז היה רוח וגשם שלא היו יכולין לנשוב המשרת הראה להם חדר מיוחד ששם היה התנור חם וגר היה דולק שם ונכנסו להחדר הנ"ל וישבו אלל התנור ההם והיה פחד עליהם אז"כ באו להחדר הנ"ל שני פריצות ויהודי אחד שעל ראשו ספאדיק היה ביניהם ולעקו להמשרת שיתן להם שלשה גלגלת יין הפריצות שמו והספאדיקיל לא רצה לשחות ואמרו לו מפני מה אין אתה שותה אמר להם שאסור אמרו להם ולמה שותה אז . הפריצות הכו אותו על הלחי מכאן ומכאן והלכו עמו לחון ונפל פחד גדול על ה"ר פייוויל ועל הבצל עגלה שלו אמר לו ר' פייוויל להבצעה"ג נחזיק עצמינו בידינו והחזיקו א"ע בידיהם מחמת פחד ובחלי טעה בואו עוד הפריצות עם האיש הנ"ל וליוויתן יין כמקדס ולא רצה לשחות ושאלו אותו למה שותה אז והכו אותו והלכו להם

עמו. וכמו חזי שעה בואו עמו פעם שלישית כנ"ל והאיש החזיר פניו נגד ה"ר פייוויל ואמר לו ר' פייוויל האתם אינכם מכיר אותם הלא אני פלוני (והוא היה כבר נפטר) האתם ראייתם שעושים עמו ויבקש מכם מאוד שתזכירו אותו לפני הדיק הקדוש ר' חיים ז"ל מקאסיב ואחר חזי הלילה קמו על השדה אין בית ואין תנור ואין גר והשי"ת עזר להם שלא היוק להם כלום ובאו לקאסיב וסיפר ה"ר פייוויל להדיק הקדוש מעשה הלז ואמר לו שם הנפטר כי ה"ר פייוויל היה מכיר אותו והשיב לו הדיק ז"ל שלא יהיו לו עוד העונש הזה. והאיש הנפטר הג"ל היה איש כשר רק שהיה סרסור בין הפייליס והי' מניע לו מהט ש"ס ולא רלו ליתן לו עד שיסתה שם לנצח יין והוא היה נחנך למצות מאוד להשיא את בתו וסתה גם והיה לו הפסק הזה רק מזה יצא לנו מוסר איך שזריך האדם לשמור א"ע מאוד שלא יעשה שום דבר מה שאכרה תה"ק ואל יאמר כי קלה הוא ושגגה ע"כ והשי"ת יגילנו מכל רעות איין :

פעם אחת בפורים היו החסידים מבושמים ושומחים מאוד בקאסיב אלל כבוד הדיק הקדוש ר' מענדלי ז"ל וילאו מהרב ורלו איש אחד עני בא ונושא חבילה גדולה על כתיפו ומחמת שהיו מבושמים לקחו אותו להרב הדיק ז"ל ואמרו אליו שחטפו טשאפאטיק אמר להם הרב ז"ל לכו עמו לבני ר' חיים שיחי' והלכו עמו לשם וסיפרו לו המעשה אמר להם הרב ר' חיים ז"ל כינרו אותו בהקאמיר ונתנו לו לחם וי"ש ובשר וכל כיוב וסגרו אותו היטב וכמו בשני שעות בא איש אחד מק"ק קיטוב וזכה ושאל בהעיר אם ראיתי עני כזה וכזה תוארו ואח"כ יודע לו שסגרו איזה עני בהקאמיר של הדיק ר' חיים ז"ל ובאו אליו וחפשו בהחבילה ומלאו שטערינקווייל שגב בק' קיטוב האיש מקוטב נטל את שלו והאיש עם החבילה הלך לדרכו ע"כ שמעתי : הרב הדיק ר' יודא זבי ז"ל מסטרעטין היה תלמוד של הרב הקדוש ר' חורי ז"ל מסטרעליסק והיה דרכו של הרבי מסטרעליסק לשלוח את תלמודו שיסע ולא היה ידוע לשום אדם על מה שלח אותו אך ממה שהי' לו היה נודע על מה שלח אותו לנסע כי בכל פעם הביא לו בעלי השובה ופעם אחת גסע במדינות בעסררביע והיה תועה עם אנשים שלו חזי לילה באיזה יער וכסילאו מן היער ראו נהר גדול ואמר הרבי ז"ל מסטרעטין להצעה"ג שלו שיסע בהמים לצד השני. השיב לו הצעה"ג אמדוד קודם המים בכדי שאדע בא זה מקום ליסע וכשהתחיל ליסע והמים והסוסים רק נתקו רגלם להמים והגיע

הגיע להם המים עד לואריהם והתחיל הצבעה"ג לנעוק מאוד אמר לו הרבי ז"ל שועה קח הכוסים בחזרה לשפת המים השי"ת עזר שנלאו מן המים ונסעו אלל שפת הנהר אח"כ אמר הרבי ז"ל להצבעה"ג ליסע להמים ולכל ימדוד עוד ועברו את המים וצאו ללד השני אלל בית ערל אחד והקילו את הערל להוליך אותם לקרעטשמי והבטיחו לו בעד זהא' טאליר וי"ש והלך עמם ודפקו שם לפתוח והמשרת של הרינדאר פתח להם והרינדאר היה יסן בחדר השני אח"כ שאל הערל אותם יהודים מאין באתם אלל הבית שלי השיבו לו שנבענו דרך המים עד שהגיענו אלל ביתך אמר להם האם באפשרי ליבע דרך הנהר הלז הלא גריכין לעבור בהפינה ולא האמין להם עד שהראו אותו העגלה אשר היה עליו רושם מן המים. הערל התחיל לדפוק בפתח הרינדאר ואמר לו תקים תיכף משינתך כי צאו אליך מלאכים לא אנשים אם היה יכלו ליסע בהמים ההם אזי הם מלאכים ולא רלה לקבל מהם והטאליר והי"ש שהבטיחו לו ואמר אלל מלאכים אינו רולה לקבל כלום והרינדאר עם כי היה איש פשוט מאוד קם משנהו ונתן להם לאכול לנו שם מעט ובבוקר כשנבעו משם רץ אחריהם הרינדאר וגסע עמם לבטרעליסק ונעשה בעל חסובה גדול ע"כ שמעתי מהרבי ר' זינאויל בנו של הדיק ר' יהודא לבי ז"ל :

מעשה מרבי ר' אלימלך ז"ל אדון אחד לא רחוק מליזענבוק היה לו כפרים הרבה והיה משכיר אותם ליהודים פעם אחת עלה בדעתו לבלי להשכר לשום יהודי את הראגונים ונבעו הרינדארים להרבי ר' אלימלך ז"ל ובירך אותם ביחזיקו הם עבדיהם כמקדם ובחוק כך חלה האדון הנ"ל ואמרו לו הרופאים אשר רפואתו לרחוק א"ע בים ונבע האדון הנ"ל עם כל ב"ב להים שהיה רחוק ממנו כמה מאות פרכאות ובזאם להים הפשיט האדון את מלבושיו על הקאלעם שלו והלך להים לרחוק ויהי אך נהקו כפות רגליו להים בא אדון אחר בדמותו והלביש את מלבושיו ואמר להם אשר אין לריך עוד לרחוק ולזה לחזור לביהם ונבעו כלם משם ויהי אך ילוא ילא האדון מאת הים ולא היה לו אפילו כחונת ללבוש ומהחילה התחיל לנעוק להצבעה"ג שלו ואין קול ואין עונה והתחיל לבכות מאד וצא ערל אחד לשם וראה איש ערום בלי כהונת ונתן לו כהונת עב וקרוע ומכנבים עבים וקרועים ולקח אותו לביתו ועבד עמו עבדות הפרך עבור חתיכה להם והתחיל לילך מכפר לכפר ומעיר לעיר לערך שנה כי לא היה לו אפילו על הולאה ומוכרח היה בכל מקום לעבור והינה להם

להם עד כבד להכפרים שלו קרוע בגדים ומטולאים כמו צעטליר ובא אלל רינדאר אחד בהכפרים שלו וסיפר להרינדאר מה שאירע עמו אמר לו הרינדאר האם אתה משוגע הלא אחמול הייתי אלל הארון והוא בביתו. אמנס הוא אמר לו סימנים מהחשבוניות מקדם וראה שזה אמת הארון ביקש מהרינדאר שיתן לו עלה מה לעשות אמר לו הרינדאר הרבי יהי' יוכל לעזור לך וביקש ממנו שיסע עמו להרבי וגסעו שניהם וסיפר להרב ז"ל המעשה אמר לו הרב ז"ל הלא אתה איש רע ובכל שנה אתה רואה הוספות על העסקים שלך ופעם אחת אמרת שלא תשכיר ליהודים את העסקים שלך לכן את תשבע לי לבל תדחה כל ימך שום יהודי מהעסקים שלך ובל חיקת ממנה שום הוספה אז אתן לך עלה טובה ונשבע הארון שילייט להרב ז"ל אמר לו הרב ז"ל תמתין עד יום א' ותראה את הארון המדומה בעת שיסע להקלובטער והסתכל היטב באיזה מלבושים הוא לבוש ותעשה לך תיקף מלבושים כאלו ואח"כ תמתין עוד על יום א' בעת אשר יסע לשם ומלבושים א"ע במלבושים החדשים וכאשר ילך מהקאלעם להקלובטער תשכר א"ע על העגלה ותסע לביתך וכן היה :

מעשה מהבעש"ט ז"ל

מעשה צעשיר אחד שהיה נוסע בכל פעם להבעש"ט ז"ל והי' לו בן יחיד עלם טוב ובקש העשיר מהבעש"ט ז"ל אשר הילד בן יחידו יהא אללו שלש שנים ללמוד ממדותיו ונתן עבור זה הרבה מעות להבעש"ט ז"ל והתנה עמו את בעת שיסע הבעש"ט לאיזה מקום יקח עמו גם את הילד שלו אמנס הבעש"ט ז"ל לא נסע לשום מקום בחוד אותו הזמן אולם מקודם כלות המשך שלש שנים הנ"ל לזה הבעש"ט לאסור את המרכבה ונסע הבעש"ט ז"ל ואמר להעלם הנ"ל שישכר א"ע ג"כ על העגלה ונסעו במוש"ק וכמו קודם חלי' הלילה באו לאיזה קרעטשמי ושאלו להרינדאר אם יש לו חדר מיוחד עבור הבעש"ט ז"ל והיה מרחק רב עד אשר הרינדאר לא שמע מהבעש"ט ז"ל ונתן להם חדר מיוחד והילד הנ"ל הלך לקרעטשמי ועמד א"ע תחת השולחן והסתיל לנגן ניגון נאה בחשאי וראה אותו ערל אחד והוטב הילד צעיניו אמר הערל להרינדאר אבקש ממך אשר הילד הלז ינגן ואני רואה לרקד ואקנה י"ש בעד כל הערלים אמר הרינדאר להעלם אבקש אותך שחננך ומה תפסיד מזה וגם תעשה לי טובה שהערל יקנה י"ש הרבה וארווייח על ירך אמר הילד את יסכים הוקן שלי אזי אגן הרינדאר הלך להבעש"ט ז"ל וביקש ממנו שנגן הילד והככים הבעש"ט

ז"ל

ז"ל ולקח אותו הריגדאך והעמיד את הילד על השולחן והערל שאל את הילד מה שמך אמר לו מאשקע העלם התחיל לנגן ניגון נאה והערל רקד ולעק טע מאשקע א יא איוואן וקנה י"ש הרבה ונתן לכל הפערלים שהיו שם הערל רקד כמו שעה ויותר אח"כ לזה הצעש"ע ז"ל להמשמש שלו לאסור את המרכבה שיחזרו לביתם ובאו לביתם והעלם הכ"ל נסע לאביו ואחר שעברו איזה שנים נתגדל העלם הכ"ל וגשא אשה ונעשה סוחר גדול ופעם אחת נסע להדרך ופגעו בו גזלנים ולקחו את כל אשר לו ורלו להרוג אותו והתחיל להתחנן לפניהם והשיבו לו אכינו ניקח אותך להראש שלנו והוא יעשה עמך מה שיחפץ ולקחו אותו לשם ובבואו הכיר אותו הראש מהגזלנים ואמר לו האתה שמך מאשקע השיב לו הן אמר לו הראש האתה מכיר אותי אמר לו לא אמר לו הראש האם שכחת שאתה היית מנגן ואני רקדתי השיב לו אחת שאתה רקדת ולעקט טע מאשקע. א יא איוואן ועתה הזכרתי אמר לו הגזלן אם אתה מוולח שלא הרגו אותך האנשים שלי ובאת לידי הנה מה טוב וסכף החזיר לו המעות שלו ועוד נתן לו מעות הרבה ומתנה טובה ואמר להגזלנים הנני מלווה אתכם שהוליכו את האיש הלז להדרך שלו ואל יתעקס לו שער אחת ולא תוכלו להכות אותי ולקחו הגזלנים אותו והליכו אותו על הדרך שלו ובא לשלום לביתו והצעש"ע ז"ל ראה את הכל עוד מקודם כמה שנים ע"כ שמעתי :

מעשה מהצדיק ר' פנחס ז"ל טקאריץ

איש אחד לעיר לימים מושלם בכל המעלות היו לו חשק גדול ללמוד ח"ע כישוף ועלה בדעתו ליסע למלרים ללמוד שם כישוף ונסע מביתו והיו דרכו דרך עיר קאריץ בארץ רוסיה ושמע שיש שם רבי ר' פנחס ז"ל והלך אליו ואז היה ר"ח והיכינו שם אלל הרב העודה ר"ח ובבואו לשם נתן לו הרב שלום ואמר לו שירחוק את ידיו ג"כ להסעודה האצרך נטל את ידיו וישב ח"ע אלל השולחן ונתנו דגים לפשולחן אח"כ הרגיש צבני מעיו שצריך ללאת החולה והלך מהשולחן החולה וחיפש מקום להסך את רגליו ומלא שם בה"כ וראה שיש שם מעלות בעומק הארץ ושכח שהוא צריך לנקביו והלך על המעלות בעומק הארץ ובא לאיזה יער ובאו גזלנים ושדדו אותו ולקחו את כל אשר לו וגמלט מידם ובא לאיזה עיר ושאלו אותו על מכתב שקורין פאם ולא היה לו ולקחו אותו לאנשי החייל שקורין בעלי מלחמה והיה שם לערך חמשה שנים אח"כ הלך להנהר לרחוק ונטבע בהנהר בעומק רמים

המים עד שבא לעיר אחת ושאל על שם העיר ואמרו לי אשר שם העיר הלו הוא קאריץ וזכר א"ע שהיו שם רבי ר' פנחס והלך לשם ובבואו להבית נחמו להסעודה את הרוטב אמר לו הרבי ר' פנחס ו"ל אנה היית ואנה איחרת עד כה ומעתה לא תרלה ללמוד כישוף ונכע האברך לביתו ונעשה איש כשר וישר ע"כ שמעתי:

מעשה מהרבי ר' מענדלי ז"ל מקאסיב

איש אחד מעיר קטנה סמוך לקאלימייט היה נוסע בכל פעם לקאסיב להרבי ר' מענדלי ז"ל ולאיש הנ"ל היו דחיקא לי' שעתא והיה צריך להשיא את בתו וסיפר להרבי הנ"ל את לבו השיב לו הרבי ז"ל דעתי שחיסע ללבוז אמנם האיש הנ"ל לא נסה בזה מעולם ולא הי' יודע ליסע לשום מקום רק לקאסיב והיה חושב בלבו אשר הרבי דחה אותו בדברתו ונסע לביתו וז' היתה מתקוטטת עמו באמרה שלא סיפר להרבי מה שצריך לו ונסע עוד לקאסיב וסיפר את לבבו להרבי ז"ל השיב לו עוד הלא אמרתי לך אשר דעתי שחיסע ללבוז ונסע לביתו דרך קאלימייט וראה עגלה אחת עומדת בשוק קאלימייט ושאל לבעה"ג אנה אחס נוכעים השיב לו ללבוז ועלה בדעתו אפשר הוא מן השמים שיכע ללבוז והשווה א"ע עם הבעה"ג שיכע עמו ללבוז ובבואו לא יודע אלל מי יתאכסן והלך לאיזה מלמד והניח שם תרמילו והמלמד נתן לו שלום ושאל אותו מאין אחס השיב לו מעיר קטנה סמוך לקאלימייט. ומה אחס עושים פה לבוז השיב לו שלריך לי להשיא בתולה ויש רבי ר' מענדלי בגליל שלנו ויעץ אותי ליסע ללבוז והתחיל לבקש מהמלמד שיטעם לי טובה השיב לו המלמד מה אוכל לעזור לכם אני אכתוב לכם על לעטיל שמות מהנגידים בפה ותלכו אליהם אולי תפעלו מה ונתן לי לעטיל והלך להראשון שנכתב בהלעטיל והראו אותו לדחנות שלו ובבואו נתן לו הנגיד שלום ואמר לו אני רואה שאחס רואים לדבר עמי ועתה אין לי פנאי לדבר עמכם תמחלו ותלכו לביתי שלא רחוק מכהן ואבוא ואדבר עמכם האיש הנ"ל הלך לביתו והמתין שם כמו ב' שעות ובא הנגיד ואמר לו גם עתה אין לי פנאי לדבר עמכם הלא תאכלו אכלי העודת הערב ואדבר עמכם ובערב בא הנגיד לביתו ואכלו העודת ערב הנ"ל הלכו לישן רק הנגיד ועם האורה ועם המשרת היו יושבים על השולחן ושאל אותו מאין אחס ומה אחס עושים פה וסיפר לו את כל לבבו אמר הנגיד כמה הי' התחייבות השיב לו כך וכך ואז הנגיד להמשרת ליקח פנס ולילך עמו והלכו כלם יחד לדחנות שלו ונתן לו הנדוניא וחזק לו בגדיו כנהוג ונתן לו

שכר פעולת חייטים ונתן לו על הולאה ואמר להמשרת לך נא עם האים הזה לבית אכסניא שלו וטול הסחורה ותינת שם האורח הלז עם המשרת באל לבית המלמד והנית שם הסחורה ולן שם ובבוקר ראה שיש לו סחורה וגם מעות כי לא האמין לעלמו אם זאת בזהקין או בחלוס ובאמלע היום אתרחש לו עגלה לקאלימיינוסע לקאלימיינע ומשם לקאסיב עם הסחורה ובבואו להרב ז"ל נתן לו שלום ואמר לו לעמבערגער סיחר סחרת טוב בלבוז וסיפר לו איך ומה אח"כ כאשר עברו שנים הרבה והאורח הנ"ל היה נוסע עוד ללבוז לעזרה להנגיד הנ"ל ונתן לו אר"כ אמר לו פעם אחת הייתם נותנים לי הרבה מעות ועתה ולא כלום השיב לי הנגיד אז נסעתם על ישועת השי"ת ועל עזרו ונתן השי"ת רחמנות בלבי לרחם עליכם ועתה שנסעתם על בטחוני ומה יוכל בן"ד לעזור יותר ע"כ שמעתי :

מעשה מהצדיק הגאון ר' דוד מפיאמארין שהיה רב בק' זאלינע על אים אחד מקאליש ושמו עזריאל שהיו מחזיק הפערלנא בקאליש בגליל סטריא הי' עליו עלילה שעושה סטעמפלן ומסר אחד כתוב כן לערכאותיהם ובאו קאמיסייע וחיפשו שם ומלאו הרבה כיירות עם סטעמפלן ולקחו אותם וחתמו אותם בחתימה למען יחזרר הדבר והיה הדבר הזה מר מאוד בעיני ה"ר עזריאל הנ"ל כי עבור זה היה יכול הר' עזריאל הנ"ל להחליט בבית האסורים כל ימיו וגסע להלדיק הגאון הקדוש ר' דוד הנ"ל ובכה מאוד לפניו והתחיל הלדיק ר' דוד לדבר מן כל הברואים שברא הקב"ה בעולמו הוא הכל כעובר עובות האדם ולולא זאת לא היה הקב"ה בראו. ונחזי הני עכברי רשיעי יניחו ולמס בראש הקב"ה אמנם כשהקב"ה בראש מסתמא הקב"ה בראש עבור עובות ישראל. ואח"כ אמר הלדיק הנ"ל לאיש הנ"ל תבעו לביחסם השי"ת בודאי ישיע אתכם אח"כ כשהגיע להפריטיקאל להסדרר הדבר ולקחו הניירות לראות אותם והיה המקום הסטעמפלן חתיכים כמו בסכין ולא היה הדבר יכול להתדרר ונעשה מזה חפשי כי העכברים אכלו הסטעמפלן כן שמעתי :

מעשה שסיפר הרב הצדיק הקדוש ר' צבי אלימלך ז"ל מדינוב : הרב הלדיק ר' לבי אלימלך ז"ל עם המשמשים שלו ובאו לקרעטשמי אחת ורצו להתפלל תפילת שחרית והריגדאר נתן להם חדר מיוחד להתפלל שם והלדיק ר' לבי אלימלך רצה להכין א"ע לחפלה אמר לו הריגדאר אשר בהשאפע שלו יש מקום להכין א"ע והלך לשם ולא היה יכול להכין א"ע ושאל אותו אם באיזה פעם היה בית על מקום השאפע

השאפע אמר לו הריגדאר אשר פעם אחת עשה שם סוכה לעלמו על מקום הלז : ואמר הלדיק הג"ל מן המלוא שאדם עושה נשאר רושם והרושם הלז יוכל להמשיך וליטול את האדם כמעט משאל תחתית והלדיק הרגיש בדבר שלא היה יכול להכין א"ע שם וסיפר מזה הענין בעיר אחת היה סוחר אחד אשר מסחרו היה עם יין והיה לו בית שלא היתה הולכת בדרך הטוב ולקח אותה יעניראל ונבע עמה למרחקים וכבר היה לה ילד מצעלה אציה הסוחר הג"ל גידל הילד והשיא אותו ובעיר הג"ל היה שני אנשים סוחרים שהיו מביאין סחורה ממרחקים והלליחו מאוד ונתקנאו בהם סוחרים אחרים לסחור ג"כ עם הכחורת האלו וחקרו היטב מאיזה מקום מביאין הסחורות האלו עד שנתוודע להם וגסע האברך נכד הסוחר מהיין הג"ל עוד עם איש אחד עד שבאו למקום אחד ושאלו עבור הסחורה ואמרו להם אשר למקום הסחורה הג"ל יש עוד מכאן שני פרסאות ושכרו שם ערל אחד שהיה מילנער היינו מחזיק בית הרחיים שיסע עמכם למקום הג"ל ואז היה ערב שבת וכשהתחילו ליסע התחיל שלג גדול לירד עד שלא היה באפשרי ליסע וגסע הערל עמכם לבית הרחיים שלו שהי' יושב שם ורחו שאין להם מה לאכול בש"ק וביקשו מהערל לרכוב על סיסו ולהביא להם יין שרף על קידוש וגם לחם על שבת כי אז היה אין יולא ואין בא המילנער נסע עבורם והמהמהה מאוד עד סמוך לערב וראו אשר ערלית זקנה ירדה מהתנור ולקחה שני נרות והדליקה על הכירה ושאלה להאנשים האלו מאין אתם ואמרה בלשון יהודית : השיבו לה ממרחקים וביקשה מאוד שיאמרו לה מאין ומאיזה עיר אמר האברך מעיר פלוני והתחילה לבקש שיאמרו לה מי הם אמר אחד אני נכד פלוני וכשמעה זאת התחילה הערלית הזקנה לבשק את האירח הג"ל ואמרה לו הוא אתה בני והתחילה לבכות מאוד וסיפר אשר יעניראל עצו אותה ולקחה ערל אחד והולידה עמו המילנער והוא עוד פנוי והמלוא מהדלקות הנרות בערב שבת היתה מקיימה בכל ערב שבת הגם שאז עשתה מה שעשתה אעפ"כ המלוא הזאת לא עזבה ואח"ז עלתה על התנור בצביה גדולה עד שמתה ואח"כ בא המילנער עם היין שרף ועם הלחם וקרא לאמי וראה שמתה והיה בוכה מאוד אמרו לו האנשים האלו למה אתה בוכה הלא הוא המתה זקנה השיב להם אשר יש לו מחלוקת עם הכומר והכומר התפאר א"ע אם תמות אמו יקח את כל אשר לו בעד קבורתה אמר לו האברך אני אתן לך עגה לך אל הריגדאר ותבקש ממנו נפיץ ישן ומלבוש ישן ותגוזו לה השערות

ואנחנו נסע עמה להעיר וגאמר אשר היא יהודית עני' ויקברו אותה בבית עולם של יהודים ומה איכפת לך ולא תפסיד אפילו פרועה חדא כי צנה הבין מה שאמרה היא אמת והי' ראונו שיקברו את אמו בקברי ישראל וכן היה המילנער הגיח אותה על העגלה שלו והס היה הולכים אחר העגלה והמילנער הי' יושב ג"כ על העגלה ואח"כ הוחרדו האוסים והפכו את העגלה עם המילנער ונהרג המילנער על הדרך והציאה אותה להעיר ואמרו אשר זאת יהודית עני' וקברו אותה בקברי ישראל ע"כ וסיים הלדיק ראו מן מלוא אחת שחזקה ראו מה שזכתה ע"כ שמעתי מזה רואין איך הקב"ה עילית על כל הצילות סיבות כל הסיבות מסבב סבובים שצנה נסע עבור סחורה וכך היה בדעתו אמנם לא כן שהוא נסע עבור אה לעשות לה טובה ע"כ : מעשה שסיפר הרב הלדיק הקדוש ר' מאיריל מפרימשלאן ז"ל מענין הבטחון בהש"ת וסיפר בזה הלשון הן אדוני אבי זקני היה שמו ג"כ ר' מאיר והיה סרסור והעגלים היו קורין אותו מיארקע ספראווידלעווע וכל דבר שהי' להם למכור היו אוהבים למכור לו כי היו יודעים שלא יתאנה להם פעם אחת התישב אח"י למה לי לילך להשוק להיות סרסור הלא אין זה מענין הבטחון כי הש"ת יוכל לפתנם אותו בביתו והשליך יתבו על ד' ולא היה רלה לזה א"ע מזהמ"ר והיה מתפלל ולומד יומם ולילה והנהיג עמנו כך כמה שנים והיו הוא וב"כ נפוחי כהן ר"ל עד שהיו מרחמין עליו מן השמים ובא ערל אחד עם כוורת להשוק למכור והלכו אליו אנשים לקנות ממנו ואמר להם הערל שלא ימכור הכוורת רק למיארקע ספראווידלעווע והאנשים עשאו ממנו שחוק. והערל עמד בשוק כמה שעות וחשב בדעתו שיבוא הר' מאיר לקנות ממנו ולעת ערב נסע הערל לביתו עם הכוורת ואמר לו הערל'ת מדוע לא מכרת את הכוורת השיב לה אשר מיארקע לא היה בהשוק ואמרה אליו למה לא הלכת לביתו אפשר הוא אינו בקו הצריאה. ולאחר איזה ימים נסע הערל הכל עוד להעיר עם הכוורת ובאו אנשים לקנות ממנו והשיב להם אשר הוא לא ימכור רק למיארקע ועשאו עוד שחוק ממנו והערל הלך להדירה שדר שם הר' מאיריל והיא היה בבמה"ד וסיפר לנונתו שיש לו כוורת למכור ולא חפץ למכור רק לבעלה והלכה זוגתו להב"ד ואמרה אליו למה לא תרחם על צניך העטופים ברעב והמה נפוחי כהן ר"ל לך לבייתך ותקנה את הכוורת אזלי תרוויח איזה פשוטים להחיות את נפשותינו והשיב לה בעת שיגמור את השיעורים שלו יבוא לביתו והאשה הלכה לביתה ודיברה עם הערל

עד שבא בעלה לביתו וזה להערל שישא את הכוורת לביתו אמר לו שהכוורת כבד מאוד ואין בכוחו לישא בעלמו ועזרו לו עד שהובא לביתו ואמר להערל כמה אתה רזה בעד זאת השיב לו הערל כמה שמתן לי אקח ממך כי ידעו כל הערלים שלא יתאנה להם וחשב אח"י זאת שהכוורת מלא דבש אזי היא שוה עשרים ריינים ואמר להערל אתן לך עשרים ולא ה' להם כמה לשלם ובתוך כך באה אשה אחת ללוח חיזה דבר ושמעה שאין להם כמה לשלם להערל ואמר האשה אני אלוה לכם עשרים ריינים ושולם להערל וכסע לביתו ואח"י הלך לבהמ"ד וזוגתו התחילה לפתוח את הכוורת וראה שיש באמצע הכוורת עוד שוליים מכאן ומכאן והלכה אליו לבהמ"ד ואמרה לך לביתך וראה מה שקנית ובמה תשלם את העשרים ריינים והשיב לה שימכור את ביתו וישלם להאשה המעות המלוה ובה לביתו ופתחו את הכוורת והיה מלא דיכרי זהב שקורין פרייאלין אמר האח"י בקול מזה חסור ליהנות כי זה מעשה נסים ומה שנגבה מזה זוגתו היה עשיר כל ימיו ומה שלקח הוא חלק לעניים ולאחר חיזה ימים בא הערל הב"ל לביתו ושאלה זוגתו לערל אנה לקחת את הכוורת הלו השיב לה שנסע להיער עבור עלים עם השירים שלו ובקע עלים והניח על העגלה שלו ואח"כ ראה שהשורים שלו איננו והלך לבקש אותם בתוך היער עד שמלא את השורים שלו עומדים אלל חילן עד והיה חליל גדול בהילין וראה אשר דבורים פרחו שם ולקח הגרזן ובקע את האילן הכוורת עמד שם וסיים ה"ר מאירי ז"ל שזאת אספו גדולים עבור וכן ענין הבעתחן ע"כ שמעתה: חסיד אחד בא קודם ר"ה להלדיק ר' מאיריל ז"ל והיה אללו על ר"ה ולאחר ר"ה אמר ה"ר מאיריל ז"ל לאיש הב"ל על יום הקדוש תסעו לסאנדיגער ללהלדיק הקדוש ר' ישראל ז"ל מסאד' כי על יום הקדוש טוב יותר להיות אללו דהגמרא אמרו רבא יבבי ליה שלמא מן שמיא במעלי יומא דכפורי ומה הפירוש שנתנו לרבא שלמא מן שמיא במעלי יומא דכפורי אמנם רבא היה לומד יומם וליילה ולא ה' מתפלל כלום רק שעסק בחורה ונתעבבו כל התפלות מישראל שלא עלו למעלה עד שיעלו תפלות של רבא וכשהגיע מעלי יומא דכפורי היה רבא מכין א"ע להתפלל והתפלל ונתנו שלום מן השמים להתפלות של רבא ועלו כל התפלות מישראל למעלה לכן תסעו על יום הקדוש לסאנדיגער ועל סכות תבואו אלי כי סכות יותר טוב להיות אללי אמר לו החסיד הב"ל רבי איך באפשרי לבוא למחניכס? על סכות בימים המעשים שבין יום הקדוש לחג הסכות כי אין לי עגלה שלי השיב לו להלדיק ר' מאיריל ז"ל

ז"ל העולם יתפלל עוד תפילה נעילה וילעקו שערי שמים פתח תעמוד
עבורך בשוק עילה עם ג' סוסים ויכול לבוא לכהן. ואיש אחד משאטן
ושמו נתן שמעון היה ג"כ על ר"ה בפרימסלאן ונשעו שניהם יחדיו
לסאנדיגטרי על יום הקדוש ובעת תפילה נעילה הלך נתן שמעון לחץ
וראה שצאה עגלה עם ג' סוסים ואמר להאיש הנ"ל העגלה שלכם
כבר עומד בשוק וכן היה ובא לפרימסלאן על סכות ע"כ שמעתי :
בעיר טשערנאוויץ היה שו"צ ושמו ר' לבי והיה איש כשר ומכנים
אורח והיה רגיל לנסוע להלדיק הגאון הקדוש מוה' אברהם
דוד זלל"ה מבוטשאטש כי לה"ר לבי הנ"ל לא היו לו בנים ר"ל וגם
היה רגיל לנסוע מבוטשאטש לפרימסלאן להלדיק ר' מאירל ז"ל ודרכו
היה מביאו קודם לביטשאטש והיה אומר להלדיק מבוטשאטש שהוא
נוסע לר' מאירל ז"ל כי הרב הלדיק מבוטשאטש והלדיק ר' מאירל
היו אוהבים זה"ז מאוד פעם אחת נטל רשות בעת נסיעתו מבוטשאטש
ואמר שהוא ניסע לר' מאיר ז"ל אמר לו הרב ר' אברהם דוד ז"ל
כחשחזור משם תספר לי שיחתו כי היה אוהב לשמוע השיחות של הלדיק
ר' מאיר ז"ל ובבואו אז לפרימסלאן וראה ליכנס להלדיק לא הניחו
אורח הגבאים וראה ליתן להם מעות ולא הועיל כלום ולאחר איזה
ימים נכנס להלדיק ודיבר עמו ונטל רשות לחזור לביתו והגבאים תבעו
אותו שיתן להם מעות ולא רצה ליתן להם יען שלא היו מניחין אותו
ליכנס מקודם והלדיק ר' מאירל ז"ל ראה אשר הגבאים תבעו אותו
ולא רצה ליתן להם אמר לו הרבי ר' מאירל ז"ל בא נא חלי האמת
שמעת שכיב מלך סדום והיה בעל קומה גדול עד לחקרת הבית וגם
היה איש עב עד שלא היה יכול ליכנס בשני דלתים כל בשר עריפה
מעיר טשערנאוויץ היה יכול ליכנס בבטנו ולמלך סדום לא היו לו בנים
והיה נוסע בכל פעם להרבי שם בן נח והוא היה עושה פדיונות ולא
הועיל אח"כ שמע מלך סדום שקם רבי חדש הוא אברהם בן הרח
ובא המלך סדום לרבו שם בן נח ליעץ אותו אם ליסע אליו עבור
בנים והשיב לו רבו הן אני איני מכיר אותו רק שהלך כעת למלחמה
ובעת שיחזור מהמלחמה תעשה עבורו סעודה ערב ואדבר עמו ואדע
מהותו ואספר לך וכן היה כשחזר מהמלחמה ביקש שם בן נח אח
אברהם על סעודת ערב ובבוקר בא המלך סדום אל רבו שם בן נח
אמר לו רבו לך אליו כי הוא איש להבה. ויאמר מלך סדום אל אברהם
תן לי הנפש והרכוש קח לך היינו שתתן לי בן ואני אחן לך רכוש
גדול ויאמר אברהם אל מלך סדום הרימותי ידי אל ה' וכו' אם מחוט

זעד שרוך נעל ולא חאמר אני העשרתי את הברם פירוש שהעשרת
את מאיר רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אחי המס
הגבאים הם יקחו את חלקם ובבואו לבוטשאטש וספר להלדיק הדיבורי
ההם וכשהגיע לויאמר מלך כדום אל אברהם הן לי הנפש והרכוש
קח לך הסחיל הרב הלדיק מבוטשאטש במעט שחוק ע"כ שמעתי :
איש אחד מ"ק שטשערין מחשוכי בנים ר"ל היה נוסע להלדיק ר'
מאיריל ז"ל כמה שנים ובכל פעם היה מבטיח לו שיהיה לו
בנים ובסוף הפתים הללו בא הלדיק הקדוש המפורשים רשכז"ה מו"ה
ישראל מרוזין ז"ל לבאדיגערי והאיש הכ"ל בא להלדיק ר' מאיריל ז"ל
ולאחר בעת אמר לו הלדיק ר' מאיריל ז"ל הנני שולח אותך לבאדיגערי
להלדיק ר' ישראל מרוזין גשם יהיה לך ישועה ופתח את הסביבה
מהשולחן ולקח משם מפתח אחד ופתח שאפ"ע ולקח חלה אחת מי"ב
חלות בלו ואמר להאיש הכ"ל הנני נותן לך סימן ליתן להלדיק מרוזין
החלה הזאת ותאמר לו שזה מי"ב חלות שלי ואח"כ אמר לאיש הכ"ל
עוד אני נותן לך סימן שתאמר להלדיק מרוזין שהוא הולך בדרך המלך
ואני הולך במסילה ואח"כ מגיעים הנחנו למקום אחד והאיש הכ"ל
רצה לילך משם אמר לו ר' מאיריל ז"ל עוד חתן לך סימן זה ארבעים
עשר שנים שאהיה נוסע אלי יש לך אללי חוקה לנגן בשבת הזמר יום
זה מכובד לזאת הנני מזהיר אותך אשר בעת בואך להלדיק מרוזין
יהיה באיזה יום שיהיה הנגן הזמר יום זה מכובד ותנגן כל הזמר .
וגם האיש הכ"ל לבאדיגערי ובבואו לשם באמלע השבוע אמר
להגבאים שיש לו פקידה מר' מאיריל ז"ל להלדיק מרוזין ז"ל והיה
סדבר הזה להם לשמחה כי בעת ההיא היה הרייזער העלבות ומכש"כ
הגבאים מחמת שאז היו נושאים ונותנים בוויטן אם לשלוח את הרייזיר
בחזרה לרוסינלאנד וכשמעו שיש פקידה מר' מאיריל ידעי בבידור
שיהיה מהפקידה איזה שחוק ואפשר יהיה למשיב נפש להלדיק והגיעו
אותו ליכנס והגבאים נכנסו כולן לבית הרב לשמוע הפקידה ואמר
האיש הכ"ל מורי ר' מאיריל שלח אותי לכם שתבטיחו לי בנים ושלח
לכם סימן חלה אחת מי"ב חלות בלו ופתח הרייזער חיצה מהשולחן
שלו ולקח מפתח ופתח שאפ"ע והכית את החלה בהשאפ"ע אח"כ אמר האיש
עוד יש לי סימן מורי אמר שהוא הולך במסילה ואחם הולכים בדרך
המלך ואח"כ שניכם מגיעים למקום אחד אח"כ אמר עוד האיש הכ"ל
עוד יש לי סימן יום זה מכובד והסחיל לנגן יום זה מכובד בקול
רם עד שיהיה את כל הזמר והלדיק מרוזין הסחיל לשחוק מאוד והאנשי

אשר עמדו שם הסחינו בשמח גדול עד שלא היה להם כח לעמוד שם. אח"כ אמר הריונער ז"ל איני יודע מה הוא רוצה ממני ולמה שולח אלי הסעו לשלום לביחכם כי יש לכם ישועה והאיש צא לביטו והיה לו ישועה בבנים ובכל טוב ע"כ שמעתי :

וגם באותו היום נגמר בהם נד צווינן אשר הריונער היה מילודי באדינערי וזה היה יום זה מכבוד. אשה עשירה נסעה להרבי ר' מאיריל ז"ל ובאחה לפניו בבכיה גדולה ואמרה שהיא מורעת ר"ל וכבר היתה חלל כמה דקטורים ולא יכולים לעזור לה. אמר לה ה'דיק ר' מאיריל ז"ל מדוע הפלת בשבת ועמדה האשה ההיא נכחלת ומשהומם אח"כ אמרה הן בעלי לא היה בביתו כמה שבועות ובא לביטו בעש"ק אחר הדלקת הנרות של שבת וחיפשתי כחונת ליתן לבעלי והיה הקאלנער מהכחונת נקרע מעט והפלתי את הקאלנער אחר הדלקת הנרות. אמר לה ר' מאיריל ז"ל ראה אשר מאיר אינו אומר שקר והתחילה האשה לבכות מאוד ואמרה רבי אין לי על מי להשען רק בראשון על השי"ת ועל תב לחכם אמר הרבי ר' מאיריל ז"ל להמשמש שלו לך ותקרא לכאן יוכלי לייט ובא יוכלי חייט אמר לו הרב הן באה בקובלנא לפני שגריך לך להשיא את בתך הבחולה אמר לו החייט הן אמר לו הרב כמה התחייבת ליתן גדוניה לבתך השיב לו שני מעות רו"כ אמר הרב להמשמש שלי קח הקולמס ועשה חשבון והתחיל המשמש לכתוב החשבון ובחור כך בא אברך אחד מלבוז להרב ז"ל אמר הרב ז"ל האברך הזה יעשה החשבון והתחיל האברך לכתוב ב' מאות רו"כ נון ועל בגדים ג"כ מאה רו"כ אמר הרב ז"ל להאשה הן שלש מאות רו"כ ותהיה לך רפואה אמרה האשה שני מאות רו"כ יש לי חללי חלך להעיר ואקח לי בהלוואה מאה רו"כ ואחן וכן היה שהלכה להעיר ובאחה ונתנה שלש מאות רו"כ אמר הרבי ר' מאיריל ז"ל להאשה ביום מחר חלך להמים לרחון ותקח עמך את הכלה ג"כ לרחון עמך והחייט כשמעו את דברי הרב ז"ל עלה על מתשבתו חולי יזיק הרחולה להכלה ח"ו והרגיש ה'דיק ר' מאיריל ז"ל את מחשבתו ואמר להחייט אל תירא כי זאת לא יזיק ח"ו להכלה כלום וגם אמר להאשה הנני מזהיר אותך שאחר הרחילה לא תביט על בשרך וביני מחר הלכה האשה עם הכלה להמים לרחון וגדמה להאשה בשעת הרחילה שגפלה ממנה להמים כמו עור ואח"י הביטה על ידה וגשאר ידה מלורע ובאחה האשה עיר לפני רבי מאיריל בבכיה רבה רבי היר שלי נשאר מלורע כמקדם אמר לה ה'דיק למה הבטת

על ידך הלא הזהרתי אותך לכל תביט על בשרך אמרה האשה הבטתי בלי כוונה אמר הלדיק להמשמש שלו לך ותקרא לבאן יוס'לי חייט ובבואו אמר הלדיק אליו אמור נא ועל הולאות החתונה יש לך אמר החייט לא אמר הרבי ר' מאיריל ז"ל להאשה תביא עוד מאה רז"כ שיהיה לו על הולאות החתונה ותלך ביום מחר עם הכלה לרחוץ ותקשור עם מטפחת את עיניך לכל תביט על ידך וכן היה וגם עשה האשה לביתה בבדיאות הטוב ע"כ שמעתי מזה אנו רואין האין גדול כח הלדיקים דהמעשה הזאת הוא כמו המעשה באלישע הנביא עם נעמן שר לבא ארס :

בעיר שאטץ בבאקווינט היה עשיר אחד ושמו נתן שמעון והיה מסחרו בגאללאך ולא היה לו בנים והיה מקטני אמנה בהלדיקים כי הוא היה מאנשי זממנו ופעם אחת נסע לגאללאך ונסעה אשתו להרבי ר' מאיריל לבקש ממנו שיהיו לה בנים אמר לה הרב ז"ל מפני מה לא בא בעלך אלי אמרה האשה רבי אני אומר לכם האמות הן בעלי הוא מאנשי זמננו ואינו נוסע להלדיקים אמר לה הרב ז"ל תאמר לבעלך שיבא אלי ותאמר לו סימן שעשה חיזה מעשה בגאללאך באותו מקום האשה נסעה לביתה ובבוא בעלה מגאללאך ואחר שעברו חיזה ימים אמרה לבעלה מה יהא תכלית מאתנו שאין לנו בנים אם תרצה לשמוע אלי תיסע להלדיק ר' מאיריל ותפלל עבורנו ויהיה לנו בנים והוא כשמוע את דבריו פער פיו בשחוק גדול מזה אמרה לו תדע שכבר הייתי בעלמי אלל הלדיק ואמר לי לאמור לך שהבוא בעלמך אליו וסימן אמר שעשית חיזה מעשה בגאללאך באותו מקום כשמוע בעלה את דבריה החריד ונחלבנו פניו כי ידע אשר שום ילד אשה לא ידע מזה והתחיל לחשוב איך ליסע כי היה לו בוסה מהחבירים שלו אנשי זמננו ושכר עגלה ואמר שנוסע ללבוז ובא להרב נותן לו שלום ושאל אותו מאיזה מקום אתה אמר לו משאטץ. ומה אתה עושה פה. אמר באחי להרבי יהי'. אמר לו הלא אמרת שאתה נוסע ללבוז לזאת תיסע לביתך ותשכור עגלה לפרימשלאן ותאמר לכל שאתה נוסע לר' מאיריל והוכרח לעשות כן ובא לביתו ושכר עגלה ואמר לכל שנוסע לפרימשלאן לדברי ר' מאיריל והבטיח לו והיה לו בת יחידה ומאז נסעה מקורב שלו ופעם אחת אמר לו הרבי ז"ל נתן שמעון הלא עירך אלל הנגרעניץ תדע שיבוא חיוד חיוד ולעק בקול גדול חיוד תראה לעשות לו טובה ואחר שעברו כמה שנים ברח הלדיק מריזען מארץ רוסיא ובא להגרעניץ דשם ויודע להנגיד הג"ל וגשע לשם וכשא את הרב הקדוש ז"ל מריזען

על כתיפו לדרך קרישת המים שהיה באותו העת וגשבר הגליל והחרון
הלדיק מריוען אמר לו נתן שמעון רבי יעצור עלי מה ולא ארפה
אחכס וצא להגרענין ושם היה עומדים שומרים אמר נתן שמעון להריונייה
שיש בחוץ מעט והוא נכיס לבית השומרים וישב עמהם לשחוק עמהם
בקארטין והרוויחו אללו ארבעה מאות ר"כ וזאת היטה בכוונה כדי
שלא יהא שום פחד להלדיק מריוען וצא עמו להעיר ע"כ שמעתי
ואחרי שעברו זמנים והריוניער קבע דירתו ב"ק סאדיגערי שלח הרבי
ר' מאיריל ז"ל שלח מיוחד עם מכתב להריוניער ז"ל וזה להשליח
שיחזיק את המכתב במנעלו ולא יתן המכתב לשום אדם רק להריוניער
בעלמו וכשיצא לבית הריוניער יחלץ את מנעלו ויקח המכתב ויתן
להלדיק וכן עשה בציוא לסאדיגערי ואמר שיש לו מכתב מפרימישלאן
ביקשו ממנו הגבאים ליתן להם המכתב ולא רצה והניחו אותו ליכנס
לבית הרב וישב שם על הארץ וחלץ את מנעלו ולקח המכתב ונתן
להריוניער ז"ל ושם כתוב הן היום הקדוש עלת ממשמש וצא ומחוייבין
לאכול מאכלי חלב ואינו יודע איך להתנהג עם הלביבות אם לאכול
אחת היא מעט ושנים הם זוגות ושלשה הם הרבה לפניו והשיב הריוניער
להשליח שיעשה עבורו אחת שהוא גדולה כשתיים וצוה יהיו יולא כל
הדעות ע"כ :

הרבי ר' מאיריל בעת שהיה עוד רך בשנים ולא היה אז עוד מפורסם
היה דרכו לנסוע לק' גאוויעלין בצעסראציע וקצת אנשים היו
מתזיקים אותו לאיש אלוקים ובעת ההוא ילא גזירה לבל ידוד שום
יהודי עשרה ווערסט המוך להגרענין והלכו אנשים בקובלנא לפניו
וסיפרו לו מהגזירה והשיב להם הגזירה יתבטל טהרה ומהפסעטאג
העשו בעירכם בהכ"נ וכן היה שבזמן קלר בוכרח המלך מרוסיא
לשבר את הפעסעטאג משם וילא כרוו שיקחו כל אחד לעלמו אנשים
מהפעסעטאג ועשאו שם בהכ"נ ע"כ :

פעם אחת בא אליו עשיר אחד מוואליחאיי וזה להגבאי שלו שיתן
להעשיר כסא וישב עליו ודיבר עמו ובחן כך בא לשם רב אב"ד
מעיר אחת ובשמוע העשיר שבא לשם רב אב"ד עמוד מהכסא והניח
להרב לישב שם אמר לו הלדיק ר' מאיריל ז"ל אם נבלת בההגש
מאמר שבזית עלמך לעמוד לפני רב ואם זמות העפ"י שאתה מלא
זימה יד לפה ישחוק מאיר ולא יאמר בלום ע"כ :

סיפר לי הרב ר' ישראל מקאליש ב"ט של הרב ר' איציקל מקאליש
וה"כ איציקל היה אחיו של הלדיק ר' מאיריל ז"ל וסיפר לי

בזה הלשון פעם אחת באו לדודי שני אנשים מגלאלץ אחד היה אברך והשני היה עוד בחור שאל אותם דודי ז"ל מאיזה מקום אתם אמרו לו מגלאלץ אנחנו אמר להם האם יש בגלאלץ אנשים יראים ועובדי ד' השיב האברך שהם טריפה כמו הנרות וחרה הדבר מאוד לדודי ז"ל עד שנהלכנו פניו כמו סיר מחמת לער והתחיל לקלל את האברך הנ"ל עד שהניח עליו כל הקללות שבמשנה חורה ר"ל ולא רצה עוד לדבר עמו יותר והתחיל לדבר עם הבחור לאמור לו מה מבוקשך השיב לו הבחור שרולה לישא אשה ואינו מתרחש עבורו שידוך ובירך אותו דודי ז"ל בכל הברכות וכראות הבחור שהרבי ז"ל הוא עמו נפש אחת אמר הבחור רבי הלא האברך הלז הוא שיהיה שלי ואתם קללתם אותו מאוד אמר דודי ז"ל להאברך שחש נא היטב מה שאומר אליך אם יהי' שריפה ר"ל אל ירע לבדך ואל תתערב בזה. ונסעו האנשים לביתם אח"ז נפל שריפה אלל האברך הנ"ל בעלמי ורצה להגיל את שלו ונשרף האברך הנ"ל והבחור הנ"ל נשא את אשתו לו לאשה כן שמעתי מזה יא' לנו מוסר השכל לכל ידבר אדם רע ח"ו על כלל ישראל: סיפר לי איש אחד מסטאניבולאז ושמו זאב וואלף שפעם אחת נכע עס כמה עגלות טעיינים דגן מעיר צוטשטשטש ובעת ההוא היה יוקר גדול כור דגן היה עולה עד שלשים וששה ריינש ואח"כ היזל המקח על חלי ונעשה חלי י"ח ריינש ואז היה מביא הדגן וזאב צעש"ק בהשכמה לקרעטשמי אחת שקורין טאבירישטשי וכשירד מהעגלה ראה יהודי אחד קטן בקומה עומד אלל הקרעטשמי ואמר לה"ר וואלף שלום עליכם והוא היה משיב לו עליכם שלום ונכנס להקרעטשמי אמר לו הרינדאר משם וואלף ידוע לך אשר רבי מאיריל מפרמישלאן התאכסן אללי אמר לו באיזה חדר והראה לו באיזה חדר וראה דרך חור שזה האיש אשר נתן לו שלום מכבר והלך וכחז לעלמו לעטיל שמו ושם צ"ב וכל קרוביו ונכנס לחדר הרבי מאיריל ז"ל ונתן לו הלעטיל עם ג' פערציקיר אמר לו הרב כבר נהתי לך שלום השיב לו הלא לא ידעתי אם אתם ר' מאיריל אמר לא אין חילוק בין וואלף למאיר מאיר הוא וואלף וואלף הוא מאיר ולקח את הלעטיל וקרא בו ואמר לו אם אני מאיריל למה תוסחר עמי על שאק השיב לו רבי חגי לי ג' פערציקיר ותנו לי ג' שאק אמר לו הלא טוב אמרתי מאיר הוא וואלף וואלף הוא מאיר ועשה רואה אני שאין אתה שוטה לכן אחייטץ עמך המכיר אתה השוחטים מעיר טיימייניך אמר לו הן. ומה שמס אמר לו שותם אחד שמו פנחס ולשוטט השני שם אחר אמר לו הרבי מאיריל

מאיריל ואיזה משניהם יותר ירא שמים אמר לו רבי האם אני יודע
ומבין מי מהם ירא שמים יותר אמר לי הרבי מאיריל הלא אתה אינו
שומע לזאת תאמר לי דעתך השיב לו לפי דעתי הוא ר' פנחס יותר
ירא שמים השיב לו הרב כוונת לדעתי כי בדעתי ג"כ כמו שאמרת הן
יש לנו חלה על שבת וגם יש לנו חרנגול ובר אווזא ואשלח לעוממינן
לשחוט אותה כי דעתי לשבות באיזה כפר ויהיה לנו זאת על שבת
אמר לו רבי למה לכם לשבות באיזה כפר הלא מכאן יש חלי פרסה
לטיסמונין או לטאלמיטש ותכלו לבבות שם אמר לו הרב אל תקשה
לנו קושיות ואח"כ שאל אותו מאיזה מקום אתה נוסע השיב לו
מבוטשאטש ומה סמרת בבוטשאטש השיב לו דגן ובאיזה פרייז עומד
דגן כעת השיב לו י"א ריינש אמר לו הרב אתה מביא היום לסטאניסלאב
אחר חלי היום ובלא סרסור לא תזכור ואנה הבקש סרסור בעש"ק
אחר חמזע היום לכן תראה שביום א' הבצל תזכור התבואה כי
עוד יותר יזול המקח מהתבואה וכן היה בבא לביתו אחר חלי היום
ולבו היה דופק לו לזכור התבואה וביום א' מכר התבואה וביום ד'
שבע ה"ל עמד המקח מדגן רק על שמונה ריינש עכ"ל :

לאיש אחד ממקורביו נהן היארמילקע שלו היכנה ואמר לו שיכנה את
ראשו בהיארמילקע הלו בצורים בעת הסעודה בערב ועשה כן ובאו
גולנים לביתו והביטו עליו ואמרו שזה אינו האיש שמבקשין אותו והלכו
לכפר אחרת וגילו משם את כל רכשו והוא ניול בעזה"י :

פעם אחת נתאספו אליו הרבה אנשים חשיכים ולימדי תורה על היום
הקדוש והרב ז"ל איחר לבוא לבהמ"ד לומר כל נדרי והיה להם לעד
שמוכרחין להמתין. ואח"כ בא ועיזר א"ע על הפתח בהמ"ד והביט על
העולם בלו ואמר ראה נא נתאספו כולם אלי האחד בצורים שיאמר
מאיר כל נדרי אם תעמדו אפילו עד הבוקר לא יאמר מאיר כל נדרי
ועמד עוד חלל הפתח אח"כ אמר כתיב עבירות שבין אדם למקום
יוה"כ מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירלה
את חבירו לכן רואה מאיר שתמחלו זל"ז וגעשה לעקה בין העולם
אנחנו מוחלים זל"ז והוא עומד עוד חלל הפתח ואמר אתם בצורים
שמאיר אינו מבין כלום כעת אתם מוחלים זל"ז ואחר יום הקדוש מי
שחייב לחבירו איזה חוב יקח ממנו כל מה שיהיה ואפילו הכרים והכסחות
שלו. מאיר רואה כך מי שביטלתו לשלם החובות שלו רק שאין לו
תיכוף ירחיבו לו הזמן ומי שאין ביכולתו לשלם מה יקח ממנו הנשמה.
זהו שם גבירים מלבוש וידעו כי להם מגיע הדבר הזה ויגשו להרב
ז"ל

ז"ל ואמר לו אנחנו נליים להרבי שליט"א ונעשה כן. אח"ז הלך מהפסח
 קה"ד להעמוד ואמר רבש"ע יהודים אומרים חטאנו ולא נעשה עוד
 כן מעתה ואתה מאמין ומוחל להם לכן מחויב מאיר ג"כ להאמין להם
 מדעו מאיסקארקסע יודליך אם תלייתו לדברי יסיו לבס שנה טובה
 מצידה ומחוקה ומללחת בכל טוב ומי שלא ילית לדברי יודע צביה
 פאטשטמאל לאקטיט אח"ז החליל לומר כל נדרי :

יבצתי מחסיד אחד ששמע מפיו הקדוש מענין אליהו בזה הלשון הן
 בהיותי חברך בקשתי לאבי ז"ל להראות לי אליהו ז"ל כי רואים
 הני מאור לראותו ואמר לי אבי ז"ל אם תלמוד בהתמדה תראה אותו
 ישבתי ולמדתי זמן רב לערך ארבעה שבועות ולא ראיתי אותו ואמרתי
 עוד לאבי ז"ל אבי הלא בקשתי אליך שאני רואה לראותו אליהו ז"ל
 ואמר לי לך ללמוד ופעם אחת ישבתי בבהמ"ד של אבי ז"ל וחסבתי
 באיזה לימוד ובא עני אחד קריעה מלאה על גבי עילאה ופניו הים
 משונה וחצילה גדולה על כתיפו ורלה להניח חצילתו בבהמ"ד ואמרתי
 לו אחי יהודי בכאן אינו אכסניא לעניים לכו לאיזה מלמד ושם תהיו
 אכסניא שלכם אמר לי העני הלא אני עיף מאוד ואני רואה לפוש מעט
 פה אמרתי לו לא לכו חזקת מכאן לכל יתרה הדבר לאבי ויהי אך
 ילוא מבהמ"ד ובא אבי ז"ל לבהמ"ד ואמר לו ראתה את אליהו ז"ל אמרתי
 לו לא ואמר לי אבי ז"ל האם לא היה בכאן שום אדם אמרתי לו היה
 בכאן איזה עני אמר לי אבי ז"ל ה"ס נחח לו שלום אמרתי לו לא
 אמר לי אבי מה עשית הוחלט הדבר. ומאז קבלתי על עצמי באם
 אראה איזה יהודי חזי חתן לו שלום ע"כ שמעתי. עוד יש לי לכתוב
 מהלדיק הנ"ל כמה וכמה ענינים שאין להם שיעור אמנם די בזה
 מהלדיק הנ"ל :

עוד מענין אליהו ז"ל סיפר הלדיק ר' שלמה סופר ז"ל מדאליגע אשר
 חסיד אחד ממקורביו להלדיק מלובלין ביקש ממנו להראות לו
 אליהו ז"ל אמר לו הרב ז"ל לך להספינה שקורין פיראן ופעמוד שם
 ובעגלה הראשונה שתיכע להפיראן שם אליהו ז"ל והלך החסיד הנ"ל
 והבטין שם ובחור כך בא ארון אחד עם קאלעס ועם ארבעה כוסים
 ונסע להפיראן והחסיד הנ"ל משתאה לו אם זה אליהו אם לא ואמר
 להארון הנ"ל (איסקאנט פאן) השיב לו האדין (איז דארניס יא ניגאדייע)
 והלך החסיד להרב ז"ל וסיפר לו אמר לו הרב ז"ל הלא טוב אמר
 לך שאתה שוטף למה דברת עמו בלשון פוליש הלא היה לך ליתן שלום
 ולאומר לו לברך אותך :

עוד מענין אליהו ז"ל הרב הלדיק ר' יצחק אייזיק מזודיטשוב סיפר פעם אחת ביקש אברך מאת פני דודי רבינו הלדיק הקדוש ר' לבי מזודיטשוב להראות לו אליהו אמר לו רבינו תעמוד צימא דשיקא אלל הבית של אברהם בומיל ואם תראה יהודי שחבל אזור במחניו חלך אליו תאמר לו רבי ברכנו ואם יאמר לך לך ממנו כי אשורף אותך אזי תאמר לו הרבי שלח אותי אליכם והלך האברך הג"ל ועמד שם כמעט כל היום ולא ראה שום אדם עם סימן הלז ולעת מנחה ראה האברך יהודי אחד וחבל אזור במחניו והגיש אליו ואמר לו רבי ברכנו השיב לו לך ממנו כי אשורף אותך אמר לו האברך אדמו"ר ר' לבי שליטא שלח אותי אליכם אמר לו אליהו ז"ל הורה שלך תהא מאירה בשמים ע"כ שמעתי. ואמרו העולם אשר האברך הג"ל היה הלדיק ר' יצחק אייזיק ז"ל בעלמו ע"כ מענין אליהו ז"ל :

חרב הלדיק הגאון הקדוש מוה' לבי מזודיטשוב זלה"ה קודם שנתפרסם בעולם היה עני מאוד וביקש מהש"ת על פרנסה ופעם אחת קם בחצות לילה לעבודת השם כמנהגו וראה אור גדול בביתו והיה מדמה לו ששורף חייה דבר והסריר מאוד ונטל מים לכבות ושפך שם הרבה מים וראה שאין זה אש ושיער בעלמו שזה אבן טוב גדול מאוד והטמין את האבן הטוב ושלה לדראהביטש אחר וואלף דאצרישים שמסחרו היה עם אבנים טובות והיה מבין גדול ובא האיש הג"ל ואומר ששוויי של האבן הלז לא יוכל אדם לשער ובבית קירה אינו בנמצא אבן כזה ובבית המלך מרוסיה יש אבן טוב אמנם האי קטן הרבה מאבן הזאת כללל של דבר האיש הג"ל אמר שבמחירו יכול הרב עם צ"ב עד עולם להיות גבירים גדולים. אח"י התיישב הלדיק הג"ל ואמר רבש"ע למא לי האבן הזה אפשר יזיק לי ח"ו או לב"ב ח"ו תן לי אור תורה בעד האור הזה ולקח את האבן ודרך אותו להגינה ונתפזר האבן על גלגלים רבים והרב הלדיק הקדוש ר' יצחק אייזיק ז"ל סיפר אשר בעת שהיה ילד כמו ששה שנים הלך עמו אביו הלדיק ר' בעריש ז"ל לבית אחיו הלדיק רבינו לבי ז"ל והראה לו את האבן הלז וראה אותו וזה כמעשה דר' שמעון בן חלפתא במד"ר פ' שמות פ' כ"ב :

חרב הגאון הלדיק הקדוש מוה' לבי יצחק זלה"ה מבארדיטשוב היום לדיק גדול וגורא והיה דרכו בראש השנה קודם תקיעת שופר לתחוב בהתגורה שלו הרבה שופרות סביב גופו ובא לבה"כ ונטל בשופרת לתקוע וזרק אותן והיו יראים לגשת אליו כי בשעת תקיעת שופר היה יכול לבקט את ראשו שלמי שלא שמר ח"ע ופעם אחת בא

החם ידו החסיד ר' משה מכפר פתדאל סמוך נדחנינו ובקע אחס
ראשו עם השופר ופעם אחת הלך בהעיר בארדיטשוב קודם פסח
וראה שסדין הכתים ושיפשו ורחל וסכסין הכלים על יו"ט אמר בזה
כלשון יה"ר שיעלו אלו מלאכים היוצאין מן הרייבין ומן הקאליחין ומן
הכשירין וימלינו טוב בעדינו לכפר על כל חטאיתנו. ופעם אחת היה
הרב הקדוש ה"ל מהרר את הסדר בליל א' דפסח והיה נראה לו
שכיון בכל הכוונה והיה מתפאר בלבו וגילו לו מן השמים למה תתפאר
עם הסדר שלך הלא יש פה בעיר הלו ר' חיים טרעגיר והיא מהרר
את הסדר יותר גאם ממך ובסוף כך בא הרבה חסידים לשמוע מהרב
את הברכות מהסדר אמר להם הרב ז"ל האם אתם מכירין את ר'
חיים טרעגיר אמר אחד מהם אני מכיר אותו אמנם אינו ידוע לו
באיזה בית הוא דר אמר להם הרב ז"ל אם באפשרי לקרוא אותו הנה
בנה מה טוב החסידים נחפזו בהרחבות בבארדיטשוב לבקש את הר'
חיים טרעגיר עד שנתוודע להם מקום דירתו ובאו שם ודפקו בזהלת
לפתוח להם ואמרה ו' של הר' חיים ה"ל מה אתם לריבין לו הלא
הוא שיכור והוא יטן על מטתו אמנם החסידים היו מקליין אותו משנתו
ונשאו אותו ממש על כתפיהם עד שבאו עמו להרב ז"ל ולזה הרב
ז"ל ליקן לו כסאו לישב עליו אמר לו הרב ז"ל ר' חיים סערלע
האמרתם בשבת זה עבדים היינו השיב ה"ר חיים הן. אם בדקיתם
החנן השיב הן. אם שרפתם החמץ התחיל ה"ר חיים לחשוב והשיב
לא כי שכתיוטוד הוא שוכב על הקורה אמר לו הרב ז"ל אם הדרתם
את הסדר השיב לו רבי אני אומר לכם האמת הן שמעתי שאכור
לשחות יין שרק שמונה ימים ושתיים היום בבוקר י"ש שיהיו די על
שמונה ימים ונעשיתי עוף מאוד וישנה י' התחילה לעורר אותי מהשינה
ואמרה לי למה איך מהרר את הסדר כמו כל היהודים ואמרתי לה
מה אתה רוצה ממני הלא אני ע"ה ואני היה ג"כ ע"ה ואין אתי
יודע עד מה רק זאת אני יודע שהיהודים היו בגלות אלל הליגאנערס
ויש לנו חלקי שהולחנו משם לחירות והנה עתה איתנו ג"כ בגלות וד'
יוציא אותנו גם עתה מהגלות הלו ורציתי על השלחן מלות ויין ובליט
ואכלתי את המלות עם הבליט ושתיתי את היין ומחמת עייפות מוכרח
סייתי לחזור לשינתי ולזה הרב ז"ל שילכו עמו בחזרה לביתו. ע"כ
והדיבורים הללו היטב בשמים כי אמר אותם באמת בלי שום פנויה
כי לא היה יודע יותר.

מעשה מהרבי ר' מענדלי זל"ה מקאביב משולח מעשיר אחד מק"ק

נאדבורנא בא מכפר דעבוע לק"ק קאסיב יוס' א' קודם ער"ה והחסידים
מנאדבורנא כבר היו בקאסיב על ר"ה וראו את המשולח הנ"ל ודיברו
עמו ואמר להם שהוא נוסע מדעביע מקניות שורים והוא נוסע לביתו
על ר"ה והם אמרו לו הלא יותר טוב שתהא בבאן על ר"ה והשמוע
את תפילת הלדיק אשר מעולם לא שמעת כזאת ושמת להם האיש
הנ"ל ונשאר שם ושמוע הסליחות זכור ברית מהלדיק ר' מענדלי ז"ל
והיה לו למשיב כפס ונשאר שם ותחת ידו היה עוד שני אלפים רייגש
שנשאר מעות העשיר מקניות שורים והטמין את המעות בהתפילים
שלו ובבואו בערב מהתפלה והלך לבקש בהתפילים שלו איזה דבר
וראה שהמעות איננו ובכה מאוד וגם להחסידים הי' יבורים שהסיתו
אותו לישאר שם כללל של דבר האיש הנ"ל קם באשמורת הבוקר
ועמד עלמו אלל בית הרב הלדיק בוכה מאוד הרבי ז"ל בא אליו לחון
ואמר לו יהודי אהובי מה אתם בוכים השיב לו הלא יגב ממנו סך
שני אלפים רייגש והמעות אינם שלי ואיך אבוא לביתי וזאת גורם לי
שריתי לשמוע את תפילתכם אמר לו הרב ז"ל אל תיראו ואל תבכי
כי המעות יהיו בעזאי רק שהשאלו בהאכסניות אפשר תשמועו איזה
ידועה מהמעות האיש הנ"ל הלך בכל האכסניות ואין קול ואין עינם
ואחר ר"ה באשמורת הבוקר עמד האיש הנ"ל אלל בית הרבי ז"ל
בוכה מאוד ובא עוד הרב ז"ל ואמר לו למה אתם בוכים והשיב לו
כמקדם אמר לו הרב ז"ל הלא אמרתי לכם שהשאלו בהאכסניות והשיב
לו הלא כבר הייתי בכל האכסניות ואין קול אמר לו הרבי ז"ל אל
תיראו המעות יהיו בעזאי ובאור הביקר שלח הרבי ז"ל עבור עשיר
אחד מקאסיב ושמו היה זלמן קאזיליר ובא אליו ואמר לו הרבי ז"ל
זלמן לעב אבקש ממך שהלוא לי סך שני אלפים רייגש כי נגב מיהודי
אחד סך הנ"ל והוא אומר שאני גרמתי לו ההיזק בעבור שרלע לשמוע
את תפילתי ואני אתן לך משכנות השטערין טיכיל מוהרנות שלי וגם
הש"ט של אשת בני חיים לעב וש"ט של אשת בני דוד אמר לו העשיר
ה"ל רבי אין לדיכין לי משכנות אני אלוה לכם בלי משכנות אמר
לו הרב ז"ל אין אני רולה באופן אחר ונתן לו העשיר המעות והרבי
ז"ל נתן הסך הנ"ל להמשולח הנ"ל ע"כ :

ופעם אחת אבד איש אחד מעות בקאסיב והלך בהשיק ובכה והי'
שם שני חסידים שבאו להרבי ז"ל וראו את האיש הנ"ל בוכה
מאוד ושאלו אותו על צרכיו והשיב להם שאבד מ"נו מנאותיו שהיה
לו לקנות איזה חפצים על יום השוק אמרו לו אנחנו מלאנו המעות

ואם תאמרו לנו סימן כמה מעות היה לכם וצמה היה מונח ואיזה מעות. אמר להם המעות היה כרוך במטפת של לבב פלוני והיה כך וכך על צ' ריינש וכך על חמשה ריינש וכך על ר' על ריינש אחד ואמרו החסידים הג'ל להאי' הג'ל לבו לאכסניא שלכם ואנחנו נראה על האכסניא שלנו אם האמת אתכם בסימן הלו ונחזיר לכם המעות והם הלכו וקנו בחנות מטפתת קרוב ללבב שאמר האי' הג'ל וכל אחד נהן חלי מעות בסך שאמר האי' ונתנו לו אמר להם האי' המעות שלי כי מכיר אני המעות והמטפתת אינו שלי אמרו לו אנחנו מלאנו כך וקיבל מהם המעות והלך לדרכו ואח"כ נעשו מלא שמחה ששמו מלות גדולה להחיות נפש מישראל והלכו להרבי ז"ל ר' מענדלי ז"ע אמר להם הרבי ז"ל הן אני רואה בפניכם שאחס מלא שמחה וסיפרו לו המעשה הלו אמר להם הרב ז"ל אבקש מכם שתקבלו ממנו שלש מהמעות בכדי שיהיו לי בהמלוה הזאת ג"כ חלק וכן עשאו עכ"ס : באתי ע"ה"ה היום יום א' שמאחמול ביום ש"ק ברכנו את החדש סיון שנתחדש המלוכה שלו הן ע"ע והן על נפשות ביתו שלא יזוז ממנו ומבניו ומבני בכיו מעתה ועד עולם בכל הלטרותם שיהיו לו בחי' מלוכה הן מה שלריך לנפשו והן לנפשות אחב"י שיקויים בו בכל חדשי השנה צבריות הנוף והנשמה ובהוך צרכתם שימשך על עצמו ועל בניו וב"ב ועל אחב"י גם צרכתי בהוכס וכל הנלוים אליו יתצרכו ויתחדשו להם בכל חדשי השנה שפע טוב וצרכה וחיים טובים אמן ס"ק ואז וואלף מטשערנאכטרי' חוה"ק טבריא ע"ה"ק חובב"א המכתב הלו השתקתי ביוזניאל מן העשוועלעך של תיקוני הזוהר שהיה כחוצ שם והשתקתי אות בלות ע"כ :

מעשה מהצדיק מויה יצחק אייזיק וצללהיה מזידיטשוב עשיר אחד ושניו היה נטע פידהאילער מהסמוכים לזידיטשוב נסם מווען ממזירת שורים וצא ער"ה לזידיטשוב על ר"ה והיה תחם ידו המעות מהשורים כך ששה עשר אלף רוב"כ וביום א' דר"ה הלך להאכסניא שלו קודם התקיעות וראה שהתיבה עם המעות אינו שנגנב משם הלך להרבי ז"ל בצכיה גדולה ר"ל השיב לו הרבי ז"ל בזה הלשון איני אלק להתקיעות עד שיהי' המעות שלך וכמו בחי' שעה דחף א"ע נכרי אחד ורלה לילך בית הרבי ז"ל ודחפו אוהו משם וצא פעם שנית ושלישית ודחף ה"ע לבהמ"ד ולעק שרולה להראות באיזה מקום העמין המעות והלכו עמו ונטלו ממנו המעות אח"כ הלך הרבי ז"ל להתקיעות ע"כ :

העתיקה ממכתב ששלח הרב הצדיק הנאון מו"ה חיים מצאנז
צלה"ה לזידיטשוב קודם פטירת הצדיק הקדוש מזידיטשוב:
דברי חיים וחסד לירידי אהובי הנפשי ה"ה הרב מופת הדור
פאר ישראל אימ ועמדת ראשי גילת הכותרת כלילת
תפארת מעומד בקש"ת מו"ה אייזיק נ"י:

אתמול הגיעני מכתב על ט"ג אשר עליה לער על נפשי כי הגיע מלאכ
גדול לנשיא ישראל אשר בתוכו ואלה לנפשי הלא זה כל
נחמתינו בעת הזאת אשר נשארונו בצי מעטים זער שם זער שם ומי
יחיש וידרוש לד' מרמז בלי פני ולכן מאוד גברה מרורינו ובצדי נכסה
דמעה מאין הפוגה ואעורר נא את כבודו הרמה בעד שארית ישראל
ולבקש רחמים על עלמו וירחם ויחמיל על עניי הלא ב"י ואנו נשענים
על לדקתו וזכות אבותיו היקרים שנושע במהרה ויריס חפלי לדק וסי'
שלום כנפשי מה"י דוש"ת ה"ק חיים הלברשטאם:

מעשה נורא מהרב הבעש"ט זי"ע

חרב הלדיק הקדוש ר' ישראל בע"ש זל"ל שמע כי באריות המערב
תשתוקקים מאוד לקיים עליות הכנסת אורחים, ע"כ אמר כי
יסע לשם למען לראות אם אמת הדבר, הבע"ש נסע עם אנשי
שלמו לשם, על חג הסוכות, והי בערב חג הסוכות ויבא הבע"ש
לכפר אחת אשר לא רחוק מן העיר, ובכפר הלז דר איש אחד והוא
הי' מוכר עטרן ונפט, וכאשר המוכר עטרן ראה את מרכבת הבע"ש
וירץ לקראתו ויאמר אדוני סירו נא לביתי על חג הסוכות הנה בביתי
כל טוב מבשר ודגים ויין על יום טוב הקדוש, וימאן הבע"ש, ויאמר
אליו הנה אסע לעיר ושם אחוג את החג כי בשם יש מקוה מים
ובית הכנסת ואתרוג ויאמר הבע"ש הנה גם בביתי יש מקוה מים
ואתרוג וגם מקוה קדוש וס"ת להתפלל, אך אם אדוני ירצה להתפלל
בעיר בבית הכנסת, אלך עם אדוני להעיר, כי מלי תחום שבת רחוק
העיר מביתי, וישמע הרב לבע"ש ויסר לביתו עם אנשי שלמו, והנה
בליל חג הסוכות הביא הבע"ש את האורח ההגון הזה עם חסידיו
לסוכה נאה ומבודר, ואת השולחן ערך כאחד הגגידים, וקרב את
האורחים בסדר פנים יפות, והי בבוקר אמר הבע"ש כי הוא רוצה
לילך להעיר להחפול, וילך הבע"ש עם הבע"ש וחסדיו להעיר,
ויבואו לבית הכנסת והחפול שמה והנה אחר התפלה והנה כל הקהל
הקיפו את הבע"ש ורצו אשר אחס ילך לביתם לסעוד בעודת החג ולא

נתנו את הצע"ש לחזור לאכסניא שלו מחוץ לעיר, וילך אלל עשיר גדול, וכל אנשי העיר באו לשלחן הצע"ש כי נודע הדבר אשר הצע"ש התחפש ובא למען לידע האמת אם בן הדבר אשר אנשי העיר הלז זריון לקיים המלוה מהכנסת אורחין, ויחיג הצע"ש את החג הקדוש בעיר הג"ל, והנה אחר יומ"ט בא הצע"ש להאכסניא שלו ועשה הצעה"צ סעודה גדולה והזמין את אנשי חבוצי העיר שיבאו ג"כ בכל קורתיו ויסעדו משולחנו עם הצע"ש והסעודה היתה כסעודת שלמה המלך וישמחו מאוד עם הצע"ש ויהי ציבור כאשר הצע"ש רצה לכוז משם, ויאמר הצע"ש אל הצעה"צ המוכר עטין אמור בקשתך אשר תבקש ממני ויאמר הצעה"צ אל הצע"ש הנה בקשתי אשר הרב יתפלל עבורי להשי"ת ברא"י מוכן ומוזמן לחיי' עולם הבא, כי תהלה לאל יס לי עשירית בעז"ש, ויאמר הצע"ש טוב הדבר אך אם תרצה עוה"צ תבא לביתי לעיר מעוזבו ושם אברכך למען שתזכה לעולם הבא, וזאת אינך הנה הדרך רחוק מאוד מבאן, ע"כ הקנה בכאן כמה חביתין יין טוב ותמכור שמה כי אללנו היין ציבור גדול ותריות משות הרבה, הצע"ש הלך לדרכו, והצעה"צ עשה כאשר אמר לו הצע"ש, וישכור כמה עגלות וימלא כמה וכמה חביתין עם יין טוב על העגלות וגם למקום הצע"ש, ויהי בדרך והנה השמים התקדרו בעבים והלך הצעה"צ לבית אחד אשר עומד בצדה ושם דר איש עני אחד מחזיק אראנדע מאדון הכפר ויבא הצעה"צ לבית הראנדאר למען המתין עד יעבור הנסע, וילן שם הסוחר ויהי הציבור אור וילך האיש הסוחר לראות אם עוד הצעלי עגלות עם היין עומדים שמה, אך לשוא תחלתו כי לא נודע מקומם, ויפן כה וכה וירא כי אין איש, וישב לילך להראנדאר אך נעלם הבית מעיניו ולא ידע אינה ילך, ותעס בדרך כלאן הובד, ולא ידע הדרך אינה יסירם לדרך פעמיו, וילך שפי רעב ולמא, עד שאלח לאורחי ופורת, בדרך וילך עמהם עד כי בא לעיר מעוזבו מקום הצע"ש, והצע"ש אמר למשמשו הנה כעת באו עניים לעירנו ילך תיכף ויאמר אליהם אשר בבית הצע"ש יסעדו ציום השבת הקודש, וילך משרת הצע"ש ויעסה כאשר נלטווה מפי הצע"ש, ויקרא את האורחים לבית הצע"ש, ויהי כליל שבת קודש ויקרא הצע"ש להסוחר ויאמר שב לימיני, ויתמהו כל חסירי הצע"ש עם דבר הלז, ויאמר הצע"ש להסוחר העני התכירני, ויאמר העני זאת ידעתי כי אתם הנע"ש ויאמר הצע"ש התזכור כי הייתי אללך על חג הסוכות ובקשתי ממני שאבקש עבורך להשי"ת שיהי' לך חלק לעוה"צ

לעוה"צ ויזכור הסוחר ויאמר אחת דבר ויאמר הבנ"ש אליו אל
 תאמר בלבבך כי בניקל יכולין להשיג חלק לעוה"צ הנה הא"ש אשר
 רולה להשיג חלק עוה"צ פת בחלת תאכל ומוס במשורה ישתה ועל
 הארץ יסן. ואם יקבל בזהב זהו יוכל להשיג לבא לעוה"צ ועתה
 הנה רמית כי זמן כביר הוא אשר ילאת מבייתך לא כן הוא. הנה
 ביום א' בבוקר יבואו העגלות עם ה"ן הנה ותמכור ה"ן במקח טוב
 ותדווח ממנו הרבה וצבור היסורין. אשר עברו עליך בזה הדרך נמחלו
 כל העוונות ופשעים ממך. ותזכה לעוה"צ כאשר בקשתי ממנו וישבות
 הא"ש את יום השבת קודש בבית הבנ"ש ויקדשוהו הבנ"ש להא"ש
 בסדר פנים ימות ויסגר הבנ"ש לאנשי שלומי אה לרקת הא"ש הנ"ל
 וגם לרקת אנשי עירו אך הנה מקיימין הכנסת אורחים בליל
 חמ"ס. וס"ס הבנ"ש כי גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת ה"י
 השכינה. וי"ע ועל כל ישראל א"ס :

מעשה נורא מהנאמן מה' אברהם דפ"ס וצ"ל

הדרש תלפיות הביא המעשה וז"ל העוסק הגאון מהור"ר אברהם
 דפוס זל"ה בא לעולם בתפלת חכמי ישראל ומאורע המעשה
 שזהו גלות ספרד היו בורחים משם היהודים לעבור אל ארץ סוגרמה
 והי' זקנו של הגאון הנזכר מקבל עניים ועשירים ומכלכלם ומלווה אותם
 על יד על יד עם הספקות ומוזות בכל המלטרך ובזכו בזה הון רב.
 והי' היום הגיעו בביתו ארבעה זקנים הבאים מהגולה חכמים גדולים
 ובראיתם את עולם כבוד תפארתו וגפס תפארתו והגריבה שפופה לכל
 הגלות הזה. ולא ממנו מה בקשאו מהמקום והשיב חכמת הבנים ויאמרו
 לו בטח בה' שילא תוך שנה בן מחלליך אשר הוא יתחכם מאוד ותקראו
 אברהם לסימן כי עשיתי חסד עם זרע אברהם וילא מבן בנו זה
 הגאון והי' חכם בכל המושכלות. א"ה ראה כח ג"ח כמה הוא שמלכד
 השכר שיש לעושה בעוה"צ בבנים גדולי התורה המוסיפים תמיד שכרם
 לעוה"צ בעבורם על השכר שכר קבלו על הנ"ה שעשו לפי כשהגן
 לדיק כל מה שפוסק בתורה או במלוה מרבים שגר בעוה"צ.

מעשה נורא אשר הביא המדרש תלפיות בשם אבן סיני וז"ל. כתב
 אבן סיני כי בארץ ישמעאל ילדה אשה אחת שתי בנות תאומות
 ייפס כדל בראש וידים ורגלים אך היו מחוברות מן הלך במתניהם
 וכשהגדילו בקשה אחת מהן להנצל והאחרת לא רצתה להנצל. ולא
 שפגש אחתה מפני כושר גלוי ערופה והלכו שתייהן אל השופט. והוסיבן
 שתייהן יחד ואמר לאחת מהן הווי משם ותמה בעגלות גדולה ואם תה

לא וזה ממקומה : והל"כ הוסיפה . ואמר לאחותה פרוצה להגשאל קומי
בזריות גדולה והניעה אחותה עמה על כרחיה והשיאה שאמר השופט
היא עיקר ואחרת טפלה לה ומתה אחותה מפני כעסה ובזושה ולימים
מועדים נתת אחותה מפני סרתן הנבלה . (שער השמים דף ל"ב)
ילקוט תהלים סימן הרמ"ב פעם אחת גזרה מלכות גזר שיסרג ר'
יהודה ה חתום מה עשה בן קופיא עשה עלונו דיין ודין אותו
היאך . וכשנאל ליתן לו ספיקולא (פירוש פסק דיין) גזר שישחטו אחד
תחתיו ויעלו אותו ויעשו אותו חתיכות חתיכות . רץ לשון הרע ואמר שלא
נכדני . וגזרו שיסרג בן קופיא ור' יהודה הנחתום ונהרגו שניהם
ועתיד הקדוש ברוך לתבוע דמין שנאמר כי דורש דמים אותם זכר לא
שכה לעקת עניים . מהו לא שכה לעקת עניים רבי אבהו בשם ר"א
אמר כל לדיק ולדיק שאומות העולם הורגים אותם הקב"ה כותב
בפרפורה שלו שנאמר ידין בגוים מלא גיוס מחץ ראש על ארץ רבה
מנחל בדרך יסקה על כן ירים ראש :

המדרש תלפיות מביא בשם קרבן שבת . אלכסנדרוס מוקדן כשכיב
העולם הלך במקום שהיו שם היום ועופות שממיתים בראייתם
ונתירא שלא יאבד הוא וחיליו ולבש עלונו בלבוש מכוסה במראות
(שפיגעל) אספיגו בלע"ז וראו העופות והחיות ההם את עלמן במראה
ובמראות לורת עלמן בתיך המראה המהו עלמן וכך היה ממש עין הרע
דבלעם הרשע (עיין בלוי פ' בלק) אך הש"י סתם עינו והפך את
הקלנה לזכרה . כדכתיב ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לזכרה כי
אהבך ה' אלהיך :

מעשה נורא מהרב הצדיק ר' יצחק מדראהביטש הנקרא בפ"י . עם
ועדה ר' איציקל דראהביטשער . והרב הגאון ר' יצחק מהאמבורג .

הרב הגאון ר' יצחק מהאמבורג היה לאב"ד והרב ר' יצחק מדראהביטש
היה המגיד ובעיהם היו בעיר דראהביטש ואירע המעשה כאשר
אבאר לקמן הנה בעיר הנ"ל היה איש אחד סוחר גדול ומת האיש
הנ"ל ולא הניח צוואה לבניו מה לעשות עם העזבון ולא אמר למי הוא
חייב לשלם מה שלקח בהלוואה . ויהי אחר שבעת ימי אבד ויבא איש
אחד מעיר הנ"ל לפני היורשים וחיבע מהם לאמור הנה אביכם חייב
לי כך ממון כך וכך אשר לזה ממני . ויאמרו היורשים הנה חבינו מת
ולא אמר לנו שום צוואה ועתה אין לנו יודעים אם הוא חייב או לא .
וזאת ידענו כי מביא חבינו היה אם לקח מאיזה איש מעות בהלוואה

עון לו שער חוב. ועתה אם אין שער חוב בידך אין אנוחנו מוצנים
 חמץ לדב"ך. וילך האיש הסובע בפזי נפש והזמין את היורשים
 לדין לפני הרב הגאון מו"ה יצחק מהאמבורג אשר היה לאב"ד שמה
 בעיר דראהציטש הנ"ל. הרב הזמין את היורשים לר"ת והרב ר'
 יצחק מדראהציטש אשר היה המגיד הי' ג"כ לדין וישב בלוחת הדף
 עם הרב ר' יצחק מהאמבורג טל המשפט הנ"ל. והסתילו הבעלי דינים
 לערוך טענותיהם לפני הרבנים הנ"ל. וילא הפסק דין אל פני הרב
 מו"ה יצחק האראוויטץ מהאמבורג אשר היורשים פעורים מלשלם
 להסובע. כי אביהם לא הניח לוואה והם אומרים אשר אינם יודעים
 מזה כלום ע"כ ישבעו שאינם יודעים אז כאשר ישבעו שאינם יודעים
 אזי יפסרו מלשלם. הרב ר' יצחק מדראהציטש לא רצה לחתום שמו
 על הפס"ד כי אמר אשר המה אבי היתמים עומד אלנו ולועק כי
 פייב הוא לשלם אל הסובע המצות אשר לזה. ועל אשר לא נתן
 להסובע שער חוב. כי לזה המצות על ימים אחדים וברעזו היה לשלם
 בזמן קצר אך פתאום מת במיתה הציפה ולא היה בכוחו לעשות
 לוואה. ויהי כאשר הרב ר' יצחק האראוויטץ חתם את שמו על הפסק
 דין. אמר להרב ר' יצחק המגיד אשר גם הוא יחתום את שמו וימאן
 הרב המגיד. ויאמר אליו הר"י האראוויטץ. למה תמאן בדבר.
 ויספר לו איך המת עומד ולועק אשר בניו ישלמו להסובע המצות
 אשר בחמת חייב הוא לו. כי באם הסובע לא ישיג המצות אזי לא יכול
 לבא לידי תקון. ויאמר הרב ר' יצחק מהאמבורג להמגיד למה באת
 המת אלליכם. הנה גם אנכי רולה לדבר עמו. ויקח המגיד את
 המטפחת והעבירה על פני הרב ר"י. ונפקחו עיניו וירא את המת.
 והנה פתאום נשעלף דרב ר"י מפני הפחד. ויהי אחר הדברים האלה
 כאשר שב רוחו אליו. ויאמר הרב ר"י אל המגיד הנה אנכי חתמתי
 את שמי על הפסק דין ועתה יחתם כבירו הרמה ג"כ על הפסק
 דין. כי הסורה לא בשמים היא. וכבר אמרתי כי דין תורתנו הקדושה
 אמת הוא והיורשין פטורין מלשלם. ה' אמת ותורת משה אמת ודבר
 חכמנו ז"ל אמת. ואם המת לועק כי עבדו זאת לו יוכל לבא לידי
 תקון. עליו בעלמו מוטל החוב כי טרם מותו בעת נפל למשכב היה
 יכול ללוות לבניו כי לזה מצות מהחיוב ואם לא עשה זאת מוטל
 הסוב עליו ואם לועק יש לו על מה ללעוק ואין בידו להשיעו. ועתה
 הגני אומר אשר יתחום כבודו את שמו על הפסק דין. ויכתוב הרב ר'
 יצחק המגיד את שמו על הפסק דין ושמעיה מאנשים נאמני דבר אשר

הפירו כי רחוק מה הפסד הדיון הג"ל ומצימת שני הרבנים הנ"ל על
הפס"ד. ובה נחתם ילחק הארלווירטצ'אב"ד והשני נחתם ילחק רייז
לדראהאביטש. ז"ע :

המדרש תלפיות הביא בשם הר"ר ר' יוסף מברא"י ז"ל :

ז"ל המדרש תלפיות אמר ר' יוחנן אלמלי לא ניתנה תורה למדנו לזנוח
מחטול. גזל מגמלה. עדיות פיונה. דרך ארץ מתדננול
ז"ל להם ליור ומחשבה לזה. עיין בפרק שירה להרב מוהר"ר יוסף
מטראני ז"ל דף ג' ע"ב. ואמר המדרש תלפיות בזה הלשון גמר המאסף
יש שרץ בים באלבשות דקות וארוכות דומים לאלבשות השממית ועושה
ערמה לבקשת מזונותיו הולך אלל שרץ אחר שתמיד פותח פיו וסוחס
ועומדת כנגדו על המים ולוקח באלבשותיו אבן אחת קטנה וזורקת
בחקר פיה ואינו יכול לסתום פיו ויורדת ומכנים אלבעו במעיו דרך פיו
וזול כל מה שבחור גופו. גם החתול כשרוצה להלחם עם הנחש
עושה חפורה בארץ כשיעור גופו והולך ונלחם עם הנחש כש"ואה
שהנחש בא כנגדו להתקשר עלמה בו ולהמיתו הולך ומתפשט עלמו
בחפירה שעשה ופניו למעלה ובבא הנחש אללו כיון שהוא מוטל בחפירה
אינו יכול להתדבק בו והחתול קופצות בלפרניו ומכה בו וכשהחור הנחש
עליו חוזר החתול במרולה תוך החפירה. גם יש חיה אחרת כש"ואה
להלחם עם חזיר היער שהוא חזק ממנו מה עושה הילכות ועושה
סולס באבנים או עלים אלל עץ גבוה ותלול ואחר שזומין הסולס
עומדת נגד החזיר רחוק קצת ומשליך עליו ברגליו אבנים גדולים
ומכוין להכותו בראשו ואם האבן לא נגע בראשו ורק אחריו ממחר
החיה לרץ ועולה דרך הסולס באילן ודרך עלותו נותן רגליו בסולס
ומשליך אותו ארצה כדי שלא יוכל החיה לעלות גם הוא אחריו דרך
הסולס והחזיר הולך לדרכו והחיה מוזרת ויורדת מן האילן דרך דילוג
וחוזר ובונה הסולס והולך שנית אחר החזיר באבנים עד שמכוין האבן
בראשו והורג אותו. ושמעתי מהחכם השלם כמהר"ר ילחק יפה נרו
שראה כתיב בשם הרמב"ם ז"ל שיש חיה קטנה צמדבר שכל החיות
מתאווים לאכול אותה והוא מתחבאה תמיד ופעם אחת ביום יולאה
לבקשת המזונות ואם מולא חיה רץ אחריה מה עושה מזריע וכל כך
הוא רבא הזרע שנעשה כנחל ומתחבא עלמה שם. ע"כ מלא כתיב.
וג"א שברא הקב"ה בריה א' להראות נפלאותיו ואין הדברים תלויים
כולם אל העצב דמה טבע מחייב שמחיה כל כך קטנה יולא ממנה
נחל. כדרך בני יונה שהביאה הוא קטן מאוד כנודע כשיעור לוח

אנו קטן והאפרוח היולא ממנו מיד הוא שיעור רימון והוא פלא אין הטבע מחייבו . וכענין אכן השואבת קאלמיותה בלעז ובל"א מאגנעס שלא מלאו חכמי הטבע לקרב הדבר אל הטבע והרבה דברים כאילו שהם רחוקים מהטבע ונחזור לענין מהשכלת הצע"ח ותחבולותיהם לבקשת מונומיהם ולהלל נפשם והוטבע הקב"ה טבע זה בהם כדי שיראו וילמדו כל בני האדם מהם , לתת זמנם להלל נפשם מעונשי גיהנם ולהוליא זמנם לבקשת מונומיהם . ואל יולאו זמנם בהבלי העולם ודדברי שחוק והחול וזהו מלפנו מזהמת הארץ ומעוף השמים יחכמו כלומר בעניינים גופניים כגון בקשת מזון והרחקת נוקי הגוף מלפנו מזהמת הארץ ומערמות ותחבולת שיש בעופות השמים שהם בעלי כנפים הפורחות באויר יחכמו לבקש האדם דברים רוחניים שהם שלימות הנפש שהוא עשיית תורה ומצוות כדי לעשות בהם כנפים לעלות למעלה בלי עיכוב עכ"ל ממדרש תלפיות :

בשם אבן המדפים הרב וכו' ה"ר אברהם ניסן הלוי זלה"ה תלמוד מובהק של הרב אדמו"ר רשכבה"ג מו"ה יוסף שאול הלוי ז"ל אברק"ק לבוב :

בראשית ויבא אל האדם לרהות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . פירש"י סרססו ופרשהו כל נפש חיה אשר יקרא לו האדם שם הוא שמו לעולם עכ"ל . ואפשר לפרש הפסוק כלו סכום ע"ד הפשט שהקב"ה הביא לפני אדם כל מין בהמה וחיה ועוף שאדם הראשון יראה אותם ויבין שורש נפש החי' שבהם ובה ידע חיה שם יקרא לו וקרא לזה שור ולזה כוס ולזה חמור וכן לכל החיות וע"כ כתב בפסוק אשר יקרא לו האדם (ר"ל השם שקרא לכל אחד) נפש חיה הוא שמו (ר"ל הוא חי' השם של נפש החייתי שנתן בו חיות) כי השמות שנתן חי' כפי השורש שמשם לוקחה נפש החיה וע"כ כתוב בבריאת האשה ויביאה אל האדם ויאמר לזאת יקרא אשה כי מאים לקחה זאת :

ואחות תוכל קין נעמה . כתב רש"י היא אשתו של נח והיא מצ"ר : ובפס"ק כי שבעתים יוקם קין הביא רש"י המדרש ב"ר שנגזרה גזירה לבלות זרעו של קין אחר ז' דורות כו' וזה כוהר דברי הרמב"ם שם נאמר שנגזרה שבעת מקין הוא אשתו של נח הלא ממנה נבנה העולם כמו מזרע שת שמן נח שהי' מזרע שת ומן נעמה שהיתה מזרע קין הושתה העולם וראיתי בב"ר איהא שם פלוגחא ורבנו אפר

אמרו נעמה אחרת היתה ומלאכי צב' הישר שאשת נח היתה נעמה
 בת חנוך וכשנשאה היתה צח חמש מאות ושמונים שנה. וזכה נכון
 שנה וחשבו צח מזרעו של שם: ויכל א' ביום השביעי. צרטי' ר"ש
 אומר כו' הקצ"ה שידע עתיו ורגעיו נכנס בו כחוט השערה ונראה
 כאלו כלם בו ביום. ולהבין דברים אלו דהאין יאמר ח"ו דהקצ"ה
 נכנס בשבת כחוט השערה כ"ל דכ"ז שהאדם עוסק במלאכתו עד
 שיפסיק לא שייך לומר שכלה מלאכתו ואפי' צרע אחרונה עד שיפסיק
 ויכוח ממלאכתו אז ידעין צרע שהוא שכר כלה מלאכתו כי כ"ז
 שהיה עוסק בה לא חזין שכלה וע"כ הקצ"ה שידע עתיו ורגעיו
 ועשה מלאכה צרע אחרונה של יום הששי וכאשר נכנס בחוט השערה
 ביום השביעי נח. ע"כ שפיר אמר הכתוב שכלה מלאכתו צרע
 ראשונה של יום השביעי שאז הפסיק ונראה שכלה מלאכתו וק"ל:
 והיו כל ימי אדם אשר חי וגו'. דקדק הכתוב לכתוב בבאן תבות
 אשר חי. מה שלא כתוב אלל שנות שם ואנוס וקין וגו' וק"ל דהעטם
 הוא הפטם הכתוב והיו כל ימי שם כך וכך וכן אלל שאר האנשים
 שחשבו הכתוב סי' הוא דכל ימיו ושנותיו הקלובים עליו משעת לידתו
 שיחי' היו כך וכך שנים והשלים שנותיו אבל גבי אדם יגור כפיו של
 הקצ"ה ובשעת ילדו נגזר עליו שיחי' לעולם לולא שאכל מצץ הדעת
 וגם אחרי אכלו מצץ הדעת היתה הגזירה שיחי' יומו של הקצ"ה
 שהיה אלף שנים אלא שנתן משנותיו לדוד המלך ע"ה שבעים שנה
 כדאין במדרש. ועל כוונה זו כתבה ההורה הקדושה כי כל ימי אדם
 אשר חי ה' תחק"ל. אבל לא ה' כל שנותיו שנגזר עליו הן בשעת
 הילדו והן אחרי אכלו מצץ הדעת. ועל כוונה זו כתב ג"כ בפרשת
 חיי שרה ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי קע"ה שנים כי לא השלים
 כל שנותיו שנגזר עליו לחיות ק"פ שנים ונטלו הקצ"ה מהעו"ל ה'
 שנים לפני זמנו בכדי לל' יראה את עשו יולא לתרבות רעה כדפי'
 רש"י צפ' לך על כסוק תצבר בשיבה טובה וגם צם' תולדות על פהוק
 הלעיטני נח אח"כ מלאכי צב' אור החיים כדברים אלו ומשנה לא זזה
 ממקומה ואין מדרש בלא חדוש. כי בו שבת מכל מלאכתו אשר צרא
 א' לעשות. להבין פ' חיצה לעשות נראה ע"פ דינא דגמרא דבור
 אסור הרהור מותר. ומה שאסור הדבור בשבת הוא מהמת שהעולם
 נברא ב' מאמרות והקצ"ה דכתיב מנוחה והשביטה ה' מהדבור מזה
 נשמע שגם הדבור הוא כעשי' ועקימה שפתיו הוה מעשה. משא"כ
 הקבורים מותרים. ע"כ כתבה התורה הקדושה כי בו שבת מכל
 מלאכתו

מנאכחו להק' ברא ח' לעשות היינו הדבור שיחשז כעשי' 'אפוקי
הרהור דמוחר :

בשם הג"ל

קץ כל בשר בא לפני . כתב רש"י כל מקום שאתה מוצא זנות וע"ז
אנדרולמוסיא בא לעולם והורגת טובים ורעים והוא מצ"ר ואח"כ
כתב רש"י כי מלאה הארץ חמס . לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל .
רבים מקשים דדברי רש"י סותרים אהדדי . והנכון בעיני ע"פ דברי
רש"י דדור הפלגה בפסוק ומסם הפיטס כתב רש"י וכי איזה קשה של
דור המבול או של דור הפלגה אלו לא פשטו יד בעיקר ואלו פשטו יד
בעיקר להלחם בו ואלו נשטפו ואלו לא נאכדו מן העולם אלא שדור
המבול היו גזלנים והיתה מריצה ביניהם לכך נאכדו ואלו ה' נובטים
אהבה ורעות ביניהם שנאמר שפה אחת ודברים אחדים למדת ששנאו.
המחלוקת וגדול השלום עכ"ל . חזין מזה שאם לא היו גזלנים לא היו
נאכדו מן העולם וזה כוונת רש"י בכאן שע"י זנות וע"ז נגזר עליהם
הגזירה קץ כל בשר בא לפני ועכ"ז אם היו שלום ביניהם לא היתה
נחתמה הגזירה כמ"ש חכור עלצים אפרים הנח לו . וע"כ שפיר כתב
רש"י לא נחתמה גזר דינם אלא על הגזל שאל"כ היו הקב"ה מוותר
להם ע"י השלום שביניהם :

ב) שייך לפי נח על פסוק קץ כל בשר בא לפני . דומה לזה ראיתי
על פסוק על עזבם את תורתי . והקשו הלא היו בהן עבירות
חמורות ע"ז ג"ע ש"ר . מדוע לא חשכם הפסוק . ואמרו משל ע"ז
לחלד שהיו לו מנגן גדול ומזמר בכלי שיר לפניו והיו למלך הענוג גדול
וגמגם רוח ואם כי היו מורד במלכות היו המלך מוותר ומוחל לו ע"י
התנוגוג שקיבל ממנו מהשיר . ואח"כ נחתכו ידיו ולא היו יכול לומר
בכלי שיר וקיבל עונשו מהמלך על חטאיו הקודמים . הנמשל ע"ז
שישראל עוסקים בחורה ומלפזפים בקול הקב"ה מוחל להם עוונותיהם
ע"ז אמר הפסוק על עזבם את תורתי וק"ל :

פ' נח לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב
האדם רע מנעוריו ולרדף להבין מאי נתינת טעם הוא מש"ה לא
אוסיף לקלל וגו' כי יצר לב האדם וגו' ונלע"ד כמו שפי' אבן עזרא
ו"ל וטעם לא אוסיף עוד לקלל כאשר קללה ע"י אדם כי כן כתוב
ארורה האדמה ולציל פירש"י על פסוק ארורה האדמה מלל ליוצא
לחצבות רעה והעבירות מקללים שדים שנק מהם ופי' כי טבע האדם
גרמה להן להיות רע וע"כ אמר לא אוסיף עוד לקלל כי יצר לב

האדם רע מנעוריו ופרש"י משנער ללכת ממעי אמו נתן בו יצר הרע אבל כשהוא בתוך אמו לית ליה יצה"ר ומזה ראינו דלאו האדמה גרמה זה וק"ל :

פ' לך וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו . לפי לשון הכתוב ה' לו לכתוב וינגע את פרעה ואת ביתו נגעים גדולים . אולי הטעם לזה כמו שאיתא בזמס' שבועות דף ל"ט הוא בהכרח ולא כל המשפחה כולה בהכרח וכן עוד לקמן שם מחלק בין עונש דבעל עבירה גופיה לעונש דמשפחה . ע"כ על כוונה זו הפסיק הכתוב דעל פרעה גופיה הביא נגעים גדולים ועל אינש ביתו היקל בעונשן וק"ל ויולא חותו החולה פירש"י לפי פשוטו וכו' ולפי מדרשו וכו' ד"א הוליא מחללי של עולם והגביהו למעלה מן הכוכבים וכו' אפשר לומר בכוונתם דאיתא בגמרא אין מזל לישראל שהם למעלה מן המזל ואינש תחת המזל וע"כ הכוונה שהגביהו למעלה מן המזלות ואמר לו הצט נא השמימה למעלה למטה שאתה למעלה מן הכוכבים :

פ' וירא וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נלביב עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה ויאמר וגו' ופירש"י מהו וירא וירא שני פעמים וכו' ואח"כ כתב רש"י ואעפ"י שכתב אחר וירץ לקראתם האמירה קודם לכן הייתה וכו' . והנה ראיתי בספרים שכתבו על לימוד הגמרא שגדול הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה ולמד זה מאברהם שה' אומר להקב"ה להמתין לו עד שירוך ויכנס את את האורחים . והקשה בס' הנ"ל. הן אחת שאנחנו לומדים זה מאברהם אבינו שעשה ככה שהניח הקבלת פני שכינה ורץ להכנסת אורחים . מסתמא נכון וישר הוא לעשות כזה . אבל א"א בעלמו האריך עלה על לבו להניח קבלת השם בשביל כבוד אנשים . ואמר בזה דבר נכון ומתקבל . דאברהם אבינו הי' איבריו כ"כ מקודשים ומטוהרים עד שטושים בעלמם רצון אבינו שבשמים . וכל מה שהי' נגד רצונו י"ת לא הי' האברים עושים . ולכן כשראה שלשה אנשים נלביב עליו בעת שהוא עוסק בהקבלת פני שכינה לא ידע מה לעשות . אך כשרה שהרגלים רגלים להכניס האורחים הבין שזה רצון קונו שגדול הכנסת אורחים מהקבלת פ"ש וביקש מהקב"ה שימתין עד שירוך ויכנס את האורחים . וזה מדויקים היטב הפסוקים בסדר וירא והנה שלשה אנשים נלביב עליו (והי' שקול בדעתו מה לעשות וירא וירץ לקראתם) (והבין שזה רצון קונו) וישתחו ארצה להקב"ה וביקש ממנו שימתין לו שיכניס את האורחים . וכתבו הכתובים בסדר שהאמורה הייתה אחר שראה שמע לקראתם .

המלט על כפשיך אל תביט אחריו וגו' ההרה המלט ומחז' באשה לוט כתיב וחבט אשתו מאחריו ופירש' מאחריו של לוט. ומדוע לא כתיב ותבט אשתו מאחריו. ואפשר לומר בזה דמלינו במחלוקתם של קרח שראה שלשלת גדולה יאלה ממני שמואל שישקול כגד משה ואהרן אמר בשבילו אני נמלט וכו'. ולוט נמי הי' לו מקיס לטעות בזה בשביל רות שילאה ממנו ועמיד ללאת ממנה משיח בן דוד ובשביל זכות מלכות בית דוד נמלט ע"כ אמר לו המלאך אל תביט אחריו במה שעמיד ללאת ממך רק ההרה המלט בזכות אברהם שיושב בהר אתה נילול. ע"כ כתיב באשתו ותבט אשתו מאחריו שדעתה שי' שניללת בזכות השלשלת שעמיד ללאת מלוט וע"כ נענשה ולא כתיב מאחריו שלא ממנה ילא השלשלת רק מלוט:

בשם הג"ל

פ' ירחי המלאך הגואל אותי וגו' וידגו לרוב בקרב הארץ ופי' כדנים הללו וכו' ויש לדקדק בלשון הפסוק מדוע לא כתיב על הארץ רק כתיב בקרב הארץ ודקדק בתרגום אונקלוס ותרגם ע"ז וכנוני ימא יסגון בגו בני אנשא על ארעא. ונראה כי בפ' מקץ בפ' וכל הארץ באו מזרימה מתרגום וכל דיירי ארעא ועל ותעם הארץ וכבשו דיירי ארעא. וכלה דרעה את הארץ מתרגום יס עמא דארעא והרבה כזה. ולכן תרגום גם כאן בגו בני אנשא על ארעא והענין הוא כמו שאמרה השוגמית בתוך עמי אנכי יושבת שלא רלאת להוילא אי'ע מן הכלל שלא תשלוט בה עין הרע רק שתהא נכללת בתוך כלל ישראל ולא תתראה בפ"ע כמו הדגים. שהם מכוסים במים וע"כ אין ע"ה שולט בו. ע"כ בדרך יעקב את בני יוסף שיהיו מכוסים בגו אנשא על ארעא ויהי פרים ורבים ולא ישלוט בהם ע"ה כמו הדגים שאין ע"ה שולט בהם מפני שהם מכוסים:

בשם הג"ל

פ' בא וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ופי' רש"י ולא יוכל הראה לראות את הארץ ולשון קלרה דבר. ודקדקתי בתרגום אונקלוס ומתרגום יוחאי ית עין שמשא דארעא שהארצה יכסה את השמש ויעשה מחולה השמש ובין הארץ ולא יוכל השמש לראות את הארץ וממילא ותחשך הארץ ולפי' אין זה לשון קלרה:

בשם הג"ל

פ' יתרו ואת שני בניה אשר שם הא' גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי וגו' וילילי ממדב פרעה יש לדקדק בהפסוקים א' מדוע בשם גרשם כתבה התורה הקדושה כי אמר ולא כן בשם אליעזר וגם דקדוק ב' מדוע לא נכתב ושם השני אליעזר ג' דקדוק כגדול

הגדול שכולן שהללה מחרב פרעה הי' קודם הנרות בארץ נכרי' והי' לו לקרות בן הראשון בשם אליעזר ובן השני גרשם, והנראה ליישב כל זה ע"פ פ"י תרגום יונתן שפירש כי מה שנחרשל משה במלות מילה הי' בצנו הראשון גרשום כי תמיו יתרו התנה עמו שצנו הראשון יהי' לעיז וע"כ לא הי' ביכולתו לחול אוחו, וע"כ קרא שמו גרשום כי אמר להלדיק א"ע גר הייתי בארץ נכריה ולא הי' באפשרי לפני לעשות באופן אחר רק לקיים תנאו וע"כ לא קרא שמו אליעזר כי לא רלס להקרות שמו של הקצ"ם עליו מטעם הג"ל, וע"כ כתיב שם האחד אליעזר כי בן השני לנבא דמשה היא בן הראשון כי בן הקודם לא שיך למשה רק ליתרו כפי התנאי, וע"כ קרא שמו אליעזר על הנס שאירע לו ובזה נכון להרץ כל הדקדוקים :

מעשה מהרב"ט' הגאון שלמה קליגער המגיד מבראדי וצלה"ה פ"א קרא מעשה נורא בעיר בראדי לפני הרב ר' שלמה קליגער המגיד מבראדי הנה אשה אחת באה לפני הרב לשאול לו שאלת טריפה על אוזן אחת אשר היתה בידה, ויפסוק הרב כי האוזן טריפה, ותלך האשה במר נפשה לביתה כי אשה ענייה היתה וכאשר הלכה על הדרך והנה בין אנשי נושאי משא (טרעגער) הי' טרעגער אחד ויקרא להאשה ואמר אליה למה תבכה והדאג ותאמר אליו הנה ראה נא אשר אוזן כזה הטריף הרב המגיד ומה אעשה, ויאמר הטרעגער לך לחזרה ואמור אל הרב שיעיין בש"ע ויראה במקום אשר רשם הסימן כי האוזן כשר, ותלך האשה ותאמר להרב דברי הטרעגער ועיין הרב בש"ע ויאמר הרב כי האוזן כשר, וכאשר באה האשה לפני הטרעגער ויאמר חזור להרב ואמור אליו כי האוזן טריפה ועיין בש"ע בס"י זה, ועיין הרב בש"ע ויאמר כי האוזן טריפה וישאל הרב להאשה מי הוא האיש הלזה ולא רלסה האשה לגלות אוחו כי הטרעגער הסביע אוחה לכל חגלה אוחו ויאמר הרב לך אחת לפני והעמוד עם האוזן אלל האיש הג"ל ואנכי אראה למרחוק אז אדע כי האיש הוא אשר שלח אותך אלי ועשהה האשה כן. ויקרא הרב להטרעגער לביתו וגזר עליו שיגלה לו מי הוא ויגלה הטרעגער כי הוא מל"ו לדיקים וילמוד הרב עם הטרעגער זמן כביר עד כי נדע הדבר וכאשר נתוודע הדבר מת הטרעגער הג"ל והספיד הרב המגיד אוחו ואמר חבל על דאבדין ולא משהכחין זכותו יגן עלינו :

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד